

ZA ORGANE ZPM MARIBOR

Razlagova 16, 2000 Maribor

**LETNO POROČILO
ZVEZE PRIJATELJEV
MLADINE MARIBOR
ZA LETO 2022**

Pričujoče Letno poročilo Zveze prijateljev mladine Maribor za leto 2022 je pripravljeno za obravnavo na predsedstvu in drugih organih ZPM Maribor.

Sestavljeno je iz:

- **POSLOVNEGA POROČILA ZPM MARIBOR ZA LETO 2022**
in
- **POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM 2022**

Po oddaji podatkov AJPES-u je dopolnjeno z dokumenti:

- **PODATKI IZ BILANCE STANJA na dan 31.12.2022**
- **PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA v obdobju od 1.1. do 31.12.2022**

Po opravljeni reviziji, bo predvidoma do 15.6.2023 dopolnjeno z dokumenti

- **POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA**
- **POROČILO NADZORNEGA ODBORA ZPM MARIBOR**
- **ZAKLJUČEK**

Razlagova 16, 2000 Maribor

**POSLOVNO POROČILO
Z P M MARIBOR
ZA LETO 2022**

KAZALO

stran

5

SPLOŠNI DEL

OSNOVNO O ZVEZI PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR	5
PREDSTAVITEV, NASTANEK IN RAZVOJ CILJI DELOVANJA ORGANIZIRANOST VODSTVO IZVAJALCI PROGRAMOV PREGLED IZVAJANJA DEJAVNOSTI DOSEŽENO V LETU 2022 – SPLOŠNI POUDBARKI	
POSEBNI DEL	10
I. POSEBNI PROGRAMI V DOMU USTVARJALNOSTI MLADIH MARIBOR	10
1. PROGRAMI ZA USTVARJALNE V DUM-u	11
1.a USTVARJALNE DELAVNICE ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE	
2. USTVARJALNE IN ZANIMIVE POČITNICE	
2.a POČITNICE S PRIJATELJI	
2.b POČITNIŠKO VARSTVO	
3. BRALNA ZNAČKA® – PREŽIHOVA BRALNA ZNAČKA IN PALČEK BRALČEK	17
4. OTROŠKI PARLAMENT-VZGOJA ZA DEMOKRACIJO	20
5. PRIREDITVE	22
5.a PUSTOVANJE	
5.b DEJAVNOSTI NA FESTIVALU LENT	
5.c TEDEN OTROKA	
5.d VESELI DECEMBER	
6. DRUGI PROGRAMI – DEJAVNOSTI ZA STARŠE	28
II. PROSTOVOLJSTVO	29
III. MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA	
IV. TOM - TELEFON OTROK IN MLADOSTNIKOV	30
V. MENTORSKI PROGRAM TI TO ZMOREŠ	39
VI. MLADINSKI PROGRAMI	41
MLADI, ARHITEKTI SVOJE IN SKUPNE PRIHODNOSTI LETOVANJA ZA MLADOSTNIKE	
VII. INFORMIRANJE	44
1. INFO DUM	
2. GLASILO PRIJATELJ	
3. SPLETNA STRAN IN DRUGE OBLIKE E- KOMUNIKACIJ	
VIII. PROGRAM DEJAVNOSTI ZA VARSTVO OKOLJA IN OHRANJANJE NARAVE	45
IX. PROGRAMI LETOVANJA Z ZPM MARIBOR – DEJAVNOSTI V POČITNIŠKIH CENTRIH	49
VIRC POREČ IN DMZ POHORJE	
LETOVANJA - DEJAVNOSTI V POČITNIŠKIH CENTRIH SUBVENCIONIRANO LETOVANJE POMEŽIK SONCU IN DRUGE HUMANITARNE AKCIJE ZDRAVSTVENO LETOVANJE VSEBINSKA PREDSTAVITEV LETOVANJ SODELOVANJE S PROSTOVOLJCI – SPREMLJEVALCI NA LETOVANJH	
X. ŠOLA TUDI OB ŠOLI	58
ŠOLA, VRTCI TER DRUGE SKUPINE V NARAVI - ZIMA-POMLAD-JESEN VIRC POREČ DMZ POHORJE	
XI. MEDNARODNO SODELOVANJE	60
XII. PODPORNİ PROGRAMI ZA OTROKE, MLADOSTNIKE IN DRUŽINE	61
1. PRAZNOVANJE ROJSTNIH DNEVOV	
2. SKLAD IN PROGRAM OMOGOČIMO SANJE	
3. HUMANITARNA DEJAVNOST	
4. VEČGENERACIJSKI CENTER ŠTAJERSKA	
5. JAVNA DELA	
6. PROGRAMI ZA MENTORJE INTERESNIH DEJAVNOSTI IN NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE	
XIII. CENTRI DELOVANJA	64
1. DOM USTVARJALNOSTI MLADIH (DUM) MARIBOR	
2. VIRC POREČ	
3. DOM MILOŠA ZIDANŠKA	
XIV. ORGANIZIRANOST ZPM MARIBOR	67
XV. TRŽENJE IN FINANČNO POSLOVANJE	69

IZVLEČEK POJASNIL K RAČUNODSKIM IZKAZOM 2022

72

SPLOŠNI DEL

OSNOVNO O ZVEZI PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR

PREDSTAVITEV

Zveza prijateljev mladine Maribor (v nadaljevanju uporabljamo skrajšano ime ZPM Maribor ali naziv zveza) je samostojna, prostovoljna, nevladna, neprofitna in humanitarna zveza društev, v katero so kot člani vključena društva prijateljev mladine z območja mestne občine Maribor in primestnih občin. Registrirana je po Zakonu o društvih in vpisana v register društev pri UE Maribor. Dejavnosti ZPM Maribor so usmerjene v javno dobro.

ZPM Maribor je članica Zveze prijateljev mladine Slovenije, ene največjih in najštevilnejših organizacij civilne družbe v Sloveniji.

ZPM Maribor je bila ustanovljena leta 1953, v času od ustanovitve do danes je v skladu z aktualnimi predpisi in lokalnimi vplivi nekajkrat spremenila naziv. Tako je bil njen naziv tudi ZPM občine Maribor, Občinska ZPM Maribor in Mestna ZPM Maribor, od leta 1990 pa deluje zveza pod sedanjim nazivom. Sedež ZPM Maribor je na Razlagovi 16, Maribor.

CILJI DELOVANJA

Temeljni cilj delovanja zveze, njenih članov in članic je skrb za otroke in mladostnike, za družine, v katerih živijo, za dvig kakovosti življenja, za zaščito njihovih pravic, izhajajočih tako iz mednarodnih dokumentov kot Ustave Republike Slovenije in zakonov te države.

ORGANIZIRANOST

Najvišji organ ZPM Maribor je **skupščina zveze**, ki jo sestavljajo predstavniki društev članov zveze. Organi zveze in člani organov so voljeni za mandatno obdobje štirih let, člani organov so lahko ponovno izvoljeni. Zadnja volilna skupščina je bila 30. junija 2021.

V skladu s Statutom ZPM Maribor aktivno delujejo v okviru zveze predsedstvo, nadzorni odbor in častno razsodišče ter pet stalnih komisij, en odbor in en aktiv. V naštetih organih zveze je vključenih 43 predstavnikov društev ter strokovne in splošne javnosti.

VODSTVO

Zakoniti zastopnik ZPM Maribor, predsednica Nina Babič, dipl.psih., predstavlja in zastopa zvezo z vsemi pooblastili

Člani predsedstva ZPM Maribor so v mandatu ki se izteče leta 2025 ob predsednici Babičevi podpredsednica mag. Maja Krajnc Ružič, podpredsednik Štefan Muraus, prof., mag. prim. Martin Bigec, dr.med.spec., mag. Gorazd Gumzej, prof., Damir Orehovec, prof., Majda Struc, dipl.nov., mag. Rosvita Svenšek, dipl.oec. in Davorin Ferk.

Predsednik **nadzornega odbora** ZPM Maribor je Tine Šalamon, članici nadzornega odbora pa sta Marija Podhostnik in Erika Jovanovski.

IZVAJALCI PROGRAMOV

V večino programov ZPM Maribor se vključujejo tudi občasni ter bolj ali manj stalni **prostovoljci**. Gre za ljudi dobre volje, ki svoje delo opravljajo z namenom pomagati otrokom in mladini in so svojo energijo pripravljene združevati pri doseganju ciljev, ki si jih je kot temeljne cilje delovanja zastavila ZPM Maribor.

O obseg prostovoljskega dela v letu 2022 poročamo posebej v nadaljevanju v poglavju o prostovoljstvu. V letu 2022 je na različne načine evidentiranih blizu 400 prostovoljcev, kar je ocenjeni zbirni podatek za vse dejavnosti, ki jih navajamo v tem poročilu.

ZPM Maribor je vpisana v register prostovoljskih organizacij in o prostovoljskem delu poroča AJPEŠ-u skladno z zakonom.

Prostovoljci so vključeni v večino programov ZPM Maribor, kjer bodisi izvajajo ali koordinirajo delo posameznih programov (Letovanja, Bralna značka, Mladi za napredek Maribora, TOM, Programi za ustvarjalne v DUM, Omogočimo sanje, Ti to zmoreš, Humanitarna pomoč skozi DPM MB...) in s svojim prostovoljnimi delom ustvarijo veliko dodano vrednost.

ZPM Maribor je v skladu z aktualno zakonodajo ustanovila **Delovno skupnost – strokovno službo zveze**, v kateri so skladno z Aktom o sistemizaciji zaposleni strokovni in tehnični delavci ZPM Maribor. V letu 2022 je bilo v strokovni službi skupno naenkrat zaposlenih največ 12 delavcev (od tega 2 za določen čas).

V treh programih **javnih del** namenjenih izvajanju osnovnih dejavnosti zveze pa so bili v letu 2022 na podlagi posebnih pogodb o zaposlitvi dodatno zaposleni pri ZPM Maribor mesečno največ še 4 delavci.

Delo strokovne službe zveze vodi kot **poslovodni delavec sekretar zveze** Božidar Raušl, dipl.oec., njegova **namestnica je** Urša Žiger, prof., koordinatorica dejavnosti pri ZPM Maribor, **delavka s posebnimi pooblastili** je tudi računovodkinja zveze Alenka Tršavec.

Sekretar zveze je **stalni pooblaščenec** predsednice zveze in je skladno s statutom zveze **odgovoren za zakonitost finančnega, materialnega in tehničnega poslovanja zveze**.

PREGLED IZVAJANJA DEJAVNOSTI

ZPM Maribor izvaja svoje dejavnosti s pomočjo virov dohodkov iz javnih sredstev za programe, ki se izvajajo v javnem interesu; s pomočjo donacij, daril, volil, sponzorskih in drugih sredstev; sredstev pridobljenih na javnih in drugih razpisih ter z dohodki, ki jih ZPM Maribor ustvarja z lastno pridobitno dejavnostjo.

ZPM Maribor opravlja svoje dejavnosti predvsem **v treh centrih** - v domicilnem Domu ustvarjalnosti mladih Maribor (v nadaljevanju DUM), na Domu Miloša Zidanška na Pohorju (v nadaljevanju DMZ Pohorje) in v Vzgojno izobraževalnem in rekreacijskem centru Poreč (v nadaljevanju VIRC Poreč).

DUM je v občinski stavbi (nekdanja šola), namenjen ustvarjalnemu preživljanju prostega časa mladih Mariborčanov. ZPM Maribor je do konca leta 2007 upravljala zgradbo na podlagi ustrezne pogodbe z domicilno občino, od takrat naprej pa ima ZPM Maribor to nepremičnino, skladno s pogodbami, v **brezplačni uporabi**. Aktualna pogodba se izteka s koncem leta 2023.

Centra DMZ Pohorje in VIRC Poreč sta počitniška objekta **v lasti ZPM Maribor**.

Del programov ZPM Maribor izvaja tudi na različnih stalnih lokacijah v Mariboru in okolici, nekateri programi potekajo kot prireditve, nekateri pa potekajo kot dopolnitev programov v šolah in vrtcih. Natančneje so posamezni programi opisani v nadaljevanju tega poslovnega poročila.

Pridobitno dejavnost, ki se veže na lastno dejavnost, izvaja ZPM Maribor skladno s svojim statutom, predvsem na centru DMZ Pohorje in v centru VIRC Poreč, delno tudi v domicilnem centru DUM.

Center **DMZ Pohorje** je mladinski dom v sredogorju, v osnovi namenjen počitnikovanju otrok in mladine in deluje preko celega leta.

Center **VIRC Poreč** je sezonski počitniški obmorski center, ki deluje od aprila do konca septembra. Ker VIRC Poreč deluje na ozemlju druge države (Republika Hrvaška), je za upravljanje s centrom VIRC in za izvajanje operativnega poslovanja ZPM Maribor v Poreču ustanovila **podjetje VIRC d.o.o.**, katerega edini lastnik je sama ZPM Maribor. **Center VIRC je počitniški dom**, v skladu s hrvaško zakonodajo kategoriziran kot **mladinski hostel**. Neprofesionalni direktor hrvaškega podjetja je sekretar zveze, v podjetju so bili konec leta 2022 za nedoločen čas od zaposleni 3 delavci (upravnica, hišnik in gospodinja). Na podlagi ustreznih pogodb je bilo v glavni sezoni poletnega poslovanja leta 2022 v centru oziroma v podjetju zaposlenih mesečno sočasno največ 20 delavcev (od tega 2 upokojenki, 4 agencijske delavke in 3 študenti). V celem letu 2022 se ni izmenjalo veliko delavcev, fluktuacija pa je seveda povezana s sezonskim značajem dela.

DOSEŽENO V LETU 2022 – SPLOŠNI POUČENKI

Leto 2022 je bilo zelo zaznamovano kot post Covidno obdobje. Po obdobju izjemnih situacij, ki jih je povzročil virus in borba zoper Covid-19, so mnoge skrbi pričele odpadati, **dejavnosti ZPM Maribor so lahko bile spet bolj odprte in izrazito se je povečal interes za vključitev.**

Leto 2021 je bilo iz vidika rednih programov ZPM Maribor sofinanciranih iz občinskih poročarčunov, dokaj nestrezno, saj so bili proračuni znani in programi prilagojeni. Zaradi vojne v Ukrajini, pa so se pričele povečevati cene energije, veliko raznega blaga in materijalov, potrebnih za dejavnosti, pa ni bilo mogoče nabaviti ali pa se je pričelo močno dražiti.

Programi v mestu Maribor smo izvajali v glavnem na osnovi že v letu 2021 podpisanih, dvoletnih ali triletnih, pogodb. Pogodbe za letovanje so bile podpisane pred poletno sezono 2022.

Poročilo o delu ZPM Maribor za leto 2022 je prilagojeno vsebini programa za leto 2022, kateri je bil strukturiran na podlagi dejavnosti ZPM prijavljenih na Javni razpis Mestne občine Maribor (za sofinanciranje dopolnilnih socialnovarstvenih programov nevladnih organizacij na področju socialnega varstva). Prilagojeno pogodbi podpisani po uspešni prijavi na ta razpis, je bil nato izvajan naš program v letih 2021 in 2022.

Ko smo pri ZPM Maribor zaključevali pripravo Programa dela za leto 2022, smo seveda imeli za sabo izkušnje let 2020 in 2021. Ocenili smo, da se bo interes za naše programe močno povečal zato smo programe in aktivnosti planirali smelo, pa vseeno previdno. Planirano realizacijo zastavljenega programa, predvsem po planu obiskov v različnih programih, smo nekoliko podcenili. Nekatere poletne programe smo nato izvedli še v večjem obsegu od plana.

Skupne prihodke in odhodke ter vsebino Programa dela ZPM Maribor za leto 2022 smo planirali, na podlagi usmeritev predsedstva ZPM Maribor, na osnovi realizacije leta 2019 (ne 2020 in 2021). Leti 2020 in 2021 zaradi izjemnih okoliščin Covid epidemije nista bili primerna podlaga. **Pripravljeni pa smo bili naše delovanje sproti prilagodili situacijam. Potrdimo lahko, da smo v celotnem letu vlagali še vedno veliko truda, programe izvesti prilagojeno in odgovorno do svojih uporabnikov, čeprav veliko manj vidno in trdo, kot dve leti prej.**

Za začetek lahko zapišemo, **da je ZPM Maribor v letu 2022 zabeležila pozitiven finančni rezultat, bistveno boljše kot predhodni dve leti, ki sta bili negativni.** Presežek prihodkov nad odhodki se po obdavčitvi izkaže **v višini 6.139,66 EUR.** O finančnem poslovanju poročamo ob koncu tega dokumenta in še posebej v izvlečkih iz Pojasnili o finančnem poslovanju za leto 2022, ki so priloga dokumenta.

V vsebinskem smislu lahko ocenimo, da je ZPM Maribor poslovala večino leta izrazito pozitivno. V zadnji tretjini leta pa smo se odločili, da začasno zapremo pohorski center, Dom Miloša Zidanška, o čemer pišemo v drugih poglavjih tega poročila.

Ko smo se odločali ali naj katerega od programov izvedemo ali ne oziroma kako ga naj izvedemo, smo imeli v mislih tudi uporabnike in sofinancerje. Vsakič smo se odločali v dobro uporabnikov,

spoštljivo do sofinancerjev in partnerjev, ob tem pa dostojno do sodelavcev, zaposlenih in prostovoljcev. Največ zaslug, da je bil načrtani program dela izveden, imajo delavce strokovne službe, vodje služb in koordinatorice dejavnosti.

V nadaljevanju poskušamo dovolj natančno opisati, kaj vse smo počeli. Domicilni center DUM je bil večji del leta odprt brez prilagoditev. Popoldansko poslovanje, tudi za gostujoče skupine v DUM-u je bilo mogoče; strogih ukrepov zoper Covid in preverjanja podatkov o PCT statusu obiskovalcev (prebolel, cepljen, testiran) več nismo rabili vršiti. Prav tako sta bila za goste odprta centra DMZ in VIRC.

Redno zaposlenih delavcev ni bilo več potrebno prerazporejati na delo v skrajšanem delovnem času, oz ukrepati s čakanjem na delo.

Programi, ki jih v podporo osnovnim dejavnostim izvajamo kot pridobitne, so se spet pričeli izvajati. V center VIRC smo sprejeli večje število predsezonskih gostov, na DMZ bi si želeli prihoda skupin, v prvi polovici leta jih ni bilo veliko. V poletnih počitnicah sta bila potem oba centra zadovoljivo popolnjena, VIRC celo zelo dobro.

Vsi trije centri so bili v glavnem odprti za obiskovalce, nekateri naši sodelavci so svoje delo opravljali včasih tudi od doma. Nekateri so namreč v lažji obliki prebolevali Covid ali bili doma zaradi stika z okuženimi v izolaciji.

Prijave na letovanja smo pričeli zbirati v drugi tretjini maja, še vedno prilagojeno razmeram, brez osebnega stika s strankami. Prive so nas presenetile, saj je bilo v manj kot desetih dneh polno zapolnjenih že več kot polovica vseh poletnih izmen. Več o tem kasneje, ločeno v poglavjih

Podporo, naj programe izvajamo, smo čutili na strani naše MO Maribor in drugih občin, kjer so nam zaupali, da bomo planirane programe izvedli. Počitniške programe smo v glavnem izpeljali; terminsko in vsebinsko smo programe izvajali nad predvidenim obsegom v Programu dela za leto 2022. Čeprav je bil obisk po posameznih dejavnostih omejen, je bil spet nadpovprečno velik.

Vse do začetka oktobra smo v VIRC-u v goste sprejemali goste, DMZ pa z zadnjim septembrom zaprli.

Veseli december smo dočakali pripravljeni, po dveh letih je bilo mogoče spet narediti prireditev prihod Dedka Mraza. Ob izrazito slabem vremenu ga je pričakala množica otrok, pod dežniki.

Pri ZPM Maribor smo si za leto 2022 **zadali doseči uravnotežen rezultat**, pozitivno ničlo smo presegli. Po obdobju epidemije in vseh posledic Covida, bomo morda v naslednjih letih sanirali posledice negativnega poslovnega in finančnega rezultata.

Veliko **nujnih investicij**, katere bi morali izvajati že prej, smo pričeli oz. nadlajevali. Planirano adaptiranje sanitarij v VIRC-u nam je uspelo. Po sanaciji objekta Kekec v letu 2021, smo pred sezono 2022 sanirali še sanitarije objektov Ciciban in Pionir. Konec poletja smo naročili še izdelavo projektov za adaptacijo sanitarij objekta Mojca, v zadnji tretjini leta pa nato izvedli povparševanja po ponudbi za to adaptacijo. Opravljen je bil izbor med ponudniki, podpisana pogodba. Mojco smo pričeli adaptirati takoj v začetku leta 2023.

V povezavi z kadrovskimi zadevami smo želeli nadaljevati pilotski projekt Ti to zmoreš, katerega je MOM sofinancirala projektno, eno leto. Projekt se je iztekel novembra 2022, žal nismo uspeli, da bi projekt nadaljevali brez prekinitve. Decembra 2022 smo s dobrodelnim projektom Poženi! Ti to zmoreš še nabirali dobrodelne kolesarske kilometre in iskali donatorje in pridobili zelo veliko simpatij med dobrodelneži, žal premalo med donatorji. Tudi o tem še v nadaljevanju.

Obsežnejša gradiva in poročila o posameznih izvedenih programih so bila oddana sofinancerjem in so na razpolago tudi v strokovni službi ZPM in jih za potrebe skupnega poročanja v tem poročilu le povzemamo.

Ocenimo lahko, da smo naš dopolnilni socialnovarstveni program nevladnih organizacij na področju socialnega varstva, sofinanciran s strani MOM **izvedli optimalno**. Izpostavimo, da smo v poletnih počitnicah leta 2022, spet še nekoliko povečali število otrok v programu počitniškega varstva. Število otrok na letovanjih je bilo rekordno.

Stalni programi so bili realizirani skladno s pogodbami, sklenjenimi z MOM. O uspešnosti pri pridobivanju sredstev iz javnih razpisov, o poslovanju in predmetni finančni problematiki pišemo v nadaljevanju v posebnem in zaključnem delu tega poročila.

Programne prireditve v Mariboru smo izvedli v obliki kot običajno, pred epidemijo.

Programne, ki jih uvrščamo na **področje otrokovih pravic** (Otroški parlament in TOM-telefon otrok in mladostnikov), smo izvedli v celoti,. TOM je deloval vse leto in v vseh terminih. Regijski otroški parlament je potekal v živo .

Programi iz našega programskega področja **Šola ob šoli** so bili izvedeni na planiran način. **Bralna značka** je ponovno beležila velik obseg sodelujočih, kljub šolanju na daljavo (podrobneje v nadaljevanju). Pri program MNM (**Mladi za napredek Maribora**) smo beležili povečan obseg oddaje nalog. Taborov za nadarjene v programu **Omogočimo sanje**, žal nismo izvajali.

Dejavnosti za ustvarjalne v DUM so bile obiskane v vseh obdobjih, poleti- kot običajno- najmočnejše.

Programi za mladostnike so bili izvedeni. V poletnih mesecih je potekal pilotni program Prileti na Pohorje! namenjen mladim med 12. in 15. letom starosti, jeseni smo uspešno izpeljali tudi projekt »100 ljudi 100 čudi«.

Program Info DUM namenjen mladostnikom smo v kombinaciji z drugimi programi DUM in delavci iz javnih del v DUM izvajali celo leto.

Okoljevarstvene vsebine in skrb za trajnostni razvoj smo vpletali v večino naših programov, še posebej v program MC. Na razpisu za nevladne organizacije s področja varstva okolja, smo bili v letu 2022 izbrani med izvajalce programov z eno okoljsko vsebino.

POSEBNI DEL

I. POSEBNI PROGRAMI V DOMU USTVARJALNOSTI MLADIH MARIBOR

Začetek leta 2022 je še bil zaznamovan z ukrepi za preprečevanje okužb s korona virusom, a smo dejavnosti, tudi zaradi izkušenj iz preteklih let, brez težav izpeljali. Pri izvedbi programa zimskih počitnic smo tako od staršev še pričakovali »covid izjavo«, število otrok v posameznih dejavnostih pa omejili, pustno prireditev smo v izogib daljšemu zbiranju večjega števila ljudi na enem mestu izpeljali v obliki dveh pustnih sprevodov in foto-točk, regijski Otroški parlament v drugi polovici marca pa je po dveh letih bil ponovno izpeljan v živo, čeravno z omejenim številom udeležencev. Preostanek leta so dejavnosti ponovno potekale brez omejitev, skladno s tem se je med vsemi kratkimi in poletnimi počitnicami število udeležencev povečalo, množično so bile ponovno obiskane dejavnosti v Tednu otroka, v polnem obsegu smo izpeljali prireditve vezane na lik dedka Mraza. Skupno smo izvedli **3.953 ur programa**, zabeležili pa **42.289 obiskov**.

V vse programe je bilo vključeno delovanje INFO-DUM-a, **informacijske točke** ZPM Maribor. Delovala je vsak delovni dan, med 8.00 in 16.00 uro. Informator – javni delavec je zbiral in urejal informacije s poudarkom na dejavnem preživljanju prostega časa, pobudah in možnostih vključevanja mladih v projektno delo, prostovoljstvo, aktivno državljanstvo. Osebnostno, preko telefona, elektronske pošte in družbenih omrežij je posredoval informacije za otroke in mlade, omogočal hiter dostop do pomoči in svetovanja, kadar so se znašli v stiski, staršem oz. skrbnikom pa je nudil informacije in svetovanje o vprašanih vzgoje.

Na naši **spletni strani** smo informirali o naših programih in dejavnostih (skupno 69 objav, povprečno skoraj 6 na mesec), na **družbenih omrežjih** pa delili tudi informacije drugih organizatorjev dejavnosti za otroke, mladostnike in starše. Objavljali smo tudi zanimivosti iz lokalnega okolja in izobraževalne vsebine, zanimive za otroke, mlade in njihove starše. Skupno 695 objav (od tega največ, 462, na FB), kar je povprečno 58 na mesec.

Informator v INFO-DUM-u je skrbel tudi za press clipping oz. zbiranje informacij o **medijskih objavah**. V letu 2022 smo zabeležili 136 objav. Med njimi je bila več kot tretjina takih, v katerih smo lahko o naših programih in dejavnostih spregovorili bolj poglobljeno oz. predstavili naša opažanja glede izzivov, s katerimi se srečujejo otroci in mladi po dveh letih omejitev zaradi epidemije.

V vseh programih so sodelovali **prostovoljci** vseh generacij. Kot običajno, smo v marcu objavili razpis za nove prostovoljce DUM-u, izvedli izobraževanja in usposabljanja, jih seznanili s potekom dejavnosti med poletnimi počitnicami, ko so prostovoljske dejavnosti najbolj intenzivne. Krajši sklop predavanj na aktualno temo »Duševno zdravje otrok in mladih« smo izpeljali tudi proti koncu leta, ob mednarodnem dnevu prostovoljstva, ki ga praznujemo 5. 12. Izkušnje in znanje, ki jih prostovoljci pridobijo na izobraževanju in usposabljanju ter pri opravljanju prostovoljskega dela, krepijo njihovo osebnostno rast, socialno vključenost in večajo zaposljivost na trgu dela, hkrati pa njihovo delovanje omogoča pestro in kakovostno preživljanje prostega časa otrok. Tako imajo programi velik učinek na kakovost življenja otrok, spodbujajo aktivno življenje vključenih prostovoljcev v lokalnem okolju in medgeneracijsko sodelovanje. V letu 2022 je v posebnih programih V DUM Maribor sodelovalo **59 prostovoljcev**, opravili so **3.487,5 ur prostovoljskega dela**. O prostovoljcih v programih Bralne značke in otroških parlamentov poročamo neposredno, pri opisu programa.

Na tem mestu še dodamo, da smo že v drugi polovici leta 2021 smo bili uspešni na razpisu MOM in z novo sodelavko večino leta 2022 izvajali pilotni podporni **mentorski program** za mlade »Ti to zmoreš«, v katerega so bile vključene tudi **dejavnosti za starše**. Tako po koncu projekta VGC Štajerska konec leta 2021, v okviru katerega smo razvijali in izvajali dejavnosti za starše, teh dejavnosti nismo popolnoma opustili, ampak jih v letu 2022 aktivno umestili v novi projekt »Ti to zmoreš«. Tudi po zaključku leta 2022, ko se je projekt »Ti to zmoreš« iztekel, bomo še naprej iskali nove vire za tovrstne vsebine, ki so staršem kot opora pri vzgoji otrok oblika krepitve zdravih odnosov v družini, zelo dobrodošle.

Izkušnje so pokazale, da so se po dveh koronskih letih duševne stiske otrok, mladih in staršev znatno poglobile, zato so te starševske vsebine še toliko bolj pomembne.

Programi ZPM Maribor so preventivne narave in so namenjene preprečevanju nastajanja socialnih in duševnih stisk in težav otrok in mladostnikov. Omogočajo jim pridobivanje novih znanj in izkušenj na najrazličnejših področjih, lajšajo proces odraščanja, krepijo njihovo samozavest in občutek sprejetosti, dajejo jim priložnosti izražanja svojih mnenj in predlogov ter krepijo njihovo socialno vključenost. Večina programov je brezplačnih in tako dostopnih vsem otrokom in mladim. Kadar so plačljivi, so za otroke iz socialno ogroženih družin brezplačni ali vsaj subvencionirani.

Programi ZPM Maribor so se, tudi zaradi posledic epidemije in dolgotrajnega zaprtja šol, izkazali za bolj potrebne kot kadarkoli prej. Preko TOM telefona smo bili prvi, ki smo opozarjali na večanje duševnih stisk otrok, na Otroškem parlamentu so mladi debatirali o vplivu epidemije pri izbiri njihove poklicne poti, za temo v šolskem letu 2022/23 pa so izbrali »Duševno zdravje otrok in mladih«. Z bogatimi počitniškimi programi in prireditvami smo jim dali mnogo priložnosti za dejavno preživljanje prostega časa, druženje, širjenje socialnih stikov, pridobivanje novih znanj in izkušenj na sproščen in zabaven način.

1. PROGRAMI ZA USTVARJALNE V DUM-u

1.a USTVARJALNE DELAVNICE ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE

Uvod:

V tem podpoglavju poročamo o izvajanju dejavnosti, ki so se vsakodnevno odvijale v DUM, sočasno z dejavnostmi, ki so bile izvajane v krajših (zimskih, prvomajskih, jesenskih, božičnih) počitnicah. O dejavnostih v poletnih počitnicah poročamo ločeno, v podpoglavjih 2a. in 2b..

Z izvajanjem ustvarjalnih delavnic smo pričeli s 4. 1. 2022. Brezplačne ustvarjalne delavnice so potekale vsak delovni dan, med 15.00 in 19.00 uro (razen med počitnicami, ko so dejavnosti potekale v dopoldanskem času in v času prireditev, ko so potekale na mestnih trgih po prilagojenih urnikih). Pripravljali in izvajali sta jih mentorici, vključeni v program JD, ob pomoči prostovoljcev. Da bi zagotovili neprekinjeno dostopnost delavnic skozi celo leto, so prvi mesec (do začetka izvajanja JD, 1. 2. 2022) prostovoljci samostojno pripravljali in izvajali delavnice. Obiskovalcem so bili na voljo tudi kotički za družabne in druge igre, knjižnica in klubska soba, pa tudi prostor za praznovanje rojstnih dni za tiste otroke, ki doma te možnosti nimajo. V ospredju je bilo sproščeno druženje s sovrstniki, igra in ustvarjanje, včasih pa so mentorji in prostovoljci pomagali tudi pri pisanju domačih in drugih šolskih nalog oz. nudili učno pomoč. Zabeležili smo **2.170 obiskov**.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

V času **rednih delavnic** smo izdelovali lovilce sanj, pustne maske, ladjice za dober namen, instrumente iz odpadnega materiala, slikali na okna in ustvarjali z volno ter glino. Včasih so mentorji in prostovoljci pomagali tudi pri pisanju domačih in drugih šolskih nalog, delali poslikavo na obraz, okraševali prostore v DUM-u in pripravljali material za dekoracijo odrske kulise ob prireditvah na prostem.

Pripravljali smo video predstavitve izdelkov in kratke posnetke o dogajanjih na delavnicah ter jih objavljali na spletnih omrežjih.

Poseben poudarek smo namenili ozaveščanju o okoljskih problemih in kako lahko sami s svojim ravnanjem prispevamo k ohranjanju okolja in varovanju narave. Izdelovali smo voščene krpice, s katerimi lahko zavijamo hrano, da ostane dalj časa sveža in tako zmanjšamo količino plastične embalaže za enkratno uporabo in ne uporabljamo aluminijaste folije. Izdelovali smo obeske za ključe, nakit nosilne vrečke, razne izdelke za shranjevanje šolskih potrebščin in urejanje pisalne mize iz odpadnega tekstila in tako opozarjali na ponovno uporabo različnih materialov in na to, da lahko na ta način zmanjšamo uporabo plastike, se izognemo potrošništvu, varčujemo in hkrati razvijamo spretnosti in umetniško izražanje.

Teme rednih delavnic smo prilagajali sezonskim značilnostim, med vsemi kratkimi počitnicami in ob posebnih priložnostih pa smo pripravili pestre posebne programe:

- **Med 28. 2. in 4. 3. 2022** smo pripravili program **zimskih počitnic**. Na delavnicah smo izdelovali pustne maske, s katerimi smo se na pustni torek odpravili v mestno središče na naše pustovanje (Ta veseli ZePeeMov pust) ter ladjice za dober namen v sodelovanju z Društvom UP-ornik. V

Mestnem parku smo izdelovali mandale iz naravnih materialov in gozdnih plodov, obiskali smo Muzej norosti, se družili z živalmi, počitnice pa smo zaključili na Pohorju s tekmovanjem s pležuhi, ki smo si jih izdelali na delavnicah.

- Aprila smo **obeležili svetovni Dan Zemlje**, zato smo v duhu varovanja okolja pripravili delavnico na temo pomena oprashačevalcev za ohranjanje življenja na našem planetu. Zanje smo izdelali pitnike, iz čebeljega voska in odpadnega bombažnega tekstila pa smo spet izdelovali krpice za shranjevanje živil.
- **28. in 29. 4. 2022** smo organizirali počitniški program med **prvomajskimi počitnicami**. Tema so bile čebele in skrb za naravo, zato smo na ustvarjalnih delavnicah Cvetoljubi kožekrilci iz naravnih materialov izdelovali najrazličnejše žuželke in iskali navdih iz narave. Ponovno smo uporabili zavržen tekstil in drug odpaden material, iz katerih smo ustvarili rože, čebele, pikapolonice, hrošče, drevesa, cvetoče travnike in šopke. Izdelovali smo voščene krpice kot alternativa plastični embalaži v katero so zavita razna živila ter okrasili lesene deščice, ki so tradicionalno krasile slovenske čebelnjake. Ob tem smo se pogovarjali o pomenu čebel za naša življenja. Odpravili smo se tudi na izlet po naravoslovni poti Piramida – Kalvarija.
- **24. 5. in 6. 6. 2022** smo izpeljali **ustvarjalne in senzorične delavnice "Umetnost v naravi"** v okviru naravoslovnega dni za osnovnošolske skupine otrok. Ustvarjali so z glino, izdelovali mandale iz storžev, vejic in listja, raziskovali občutljivost svojih čutil.
- Z delavnicami in drugimi dejavnostmi smo **gostovali na prireditvah** v okviru Evropskega tedna mobilnosti ter na prireditvah Pasavček, Bistro glavo varuje čelada in Drugače na po – v šolo s kolesom.
- **Od 2. do 4. 11. 2022** smo izpeljali pester program za preživljanje zanimivih **jesenskih počitnic**. Teme na delavnicah so bile zgodbe iz volnice, lutke motanke, na katerih so otroci izdelovali tradicionalne igrače ukrajinskih otrok. Niso manjkale niti pravljice, izleti in druženje s konji.
- Leto smo zaključili s programom med **novoletnimi počitnicami, od 27. do 30. 12. 2022**. Ustvarjali smo izvirne inštrumente, se odpravili v deželo polno čudes, zaigrali na afriške djembe in z novo naučenimi plesnimi koraki odplesali v novo leto.
- V razstavišču Galerija male velike umetnosti smo **razstavili lovilce sanj** in jih vključili v vsakokratno tematsko in sezonsko okrasitev stopnišča.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Dom ustvarjalnosti mladih ostaja varen prostor, kjer so bili otroci sprejeti, takšni kot so, ne glede na njihovo ekonomsko in socialno ozadje, državljanstvo, posebne potrebe ali katerokoli drugo obliko drugačnosti. Še posebej smo bili pozorni na stiske in strahove, s katerimi so se srečevali otroci, ki so v našo državo pribežali iz vojnih območij in prišli ustvarjati in se družiti v naše delavnice. Jezikovne bariere so pomagali premagovati prostovoljci.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Pri izvajanju programa smo se povezovali z osnovnimi šolami, vključili različne izvajalce, ki so s svojim znanjem popestrili programe (pravljíčarka, Lutkovno gledališče Maribor, društvo Afroritmi, tekstilno oblikovalko Nino Rozina, ...)

Z ustvarjalnimi delavnicami smo sodelovali na prireditvah drugih organizatorjev - Svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu.

Statistika:

število dogodkov:	230
število izvedenih ur programa:	1.015
število sodelujočih društev, organizacij, zunanjih sodelavcev:	19
število sodelujočih prostovoljcev:	29
skupno število obiskov:	2.170

Koordinatorici programa: Kornelija Kaurin, Tadeja Dobaj

1.b USTVARJALNI PROGRAMI ZA STAREJŠE OTROKE IN SREDNJEŠOLCE

Uvod:

Izvedli smo, tretje leto zapored, program Prileti na Pohorje!, namenjen mladim od 12. do 15. leta. To starostno skupino na prehodu iz otroštva v mladostništvo je težje motivirati za vključitev v dejavnosti, zato skušamo razvijati programe namenjene prav njim. Pri tem zasledujemo cilj, da mladim omogočimo kakovostno in aktivno preživljanje prostega časa, brez elektronski naprav, z veliko priložnosti za razvijanje socialnih stikov in krepitev medosebnih vezi. V letu 2022 smo tako med poletnimi počitnicami načrtovali 3-dnevni sklop dejavnosti na Domu Miloša Zidanška na Pohorju. S pomočjo donatorskih sredstev smo omogočili brezplačno vključitev mladih iz socialno ogroženih družin in mladih, vključenih v pilotni mentorski program Ti to zmoreš.

Daljšo tradicijo ima projekt 100 ljudi 100 čudi, namenjen zlasti srednješolcem. Projekt je kombinacija izkustvenih delavnic, ki potekajo na srednjih šolah ter natečaja za najboljši slogan za spodbujanje strpnosti in spoštovanje različnosti. Namen projekta je prispevati k rušenju predsodkov in stereotipov ter spodbujanju k strpnosti do vseh oblik »drugačnih« med mladimi in širše, saj je projekt deležen tudi precejšnje medijske pozornosti. Novost šestnajste izvedbe projekta je bila nova likovna podoba.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Prileti na Pohorje!, 22.–24. 8. 2022:** Program, namenjen mladim od 12. do 15. leta, je potekal vsak dan, od 8. do 16. ure. Vključeval je vožnjo s Pohorsko vzpenjačo, malico, kosilo in program dejavnosti. Doplačilo za starše za 3-dnevni program je znašalo 80,00, vendar smo s podporo spletnega medija Maribor24 pridobili donatorska sredstva in tako omogočili **7 mladim** iz družin z nižjim ekonomskim standardom brezplačno udeležbo, sredstev pa je bilo dovolj še za dodatno obogatitev programa. Poleg naravoslovnih in športnih dejavnosti smo lahko zanje izvedli še dve glasbeni delavnici, bobnarsko in DJ delavnico, ki sta jih navdušili. Pri pripravi in izvedbi programa je sodelovala tudi mentorica programa Ti to zmoreš in 2 mladostnika, vključena v omenjeni program.
- **100 ljudi 100 čudi, 24. 10.–12. 11. 2022:** Tema natečaja v letu 2022 so bile LGBT+ osebe. Povezali smo se z Mladinskim kulturnim centrom in Festivalom Enimation ter mladim na štirih srednjih šolah predvajali film »Beg« s preteklega Enimation festivala, ki naslavlja LGBT+ tematiko, se o njem pogovarjali, predstavili smo jim tudi program Maribor skozi rožnata očala, ki deluje znotraj MKC Maribor. Predstavitev se je udeležilo **240 mladih**, prejeli pa smo **528 sloganov**. Na zaključnem dogodku v Vetrinjskem dvoru, ki smo ga izpeljali skupaj z zaključnim dogodkom mednarodnega festivala Enimation, 12. 11. 2022, smo razglasili najboljše slogane in podelili nagrade mladim avtorjem. Podelili smo pet nagrad po izboru 6-članske komisije, nagradili pa smo tudi najbolj dejavne mentorice na srednjih šolah, ena od njih je o izkušnji sodelovanja v projektu napisala tudi članek, ki smo ga objavili v glasilu Prijatelj.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Program Prileti na Pohorje! smo razvili z namenom, da bi k vodenim prostočasnim dejavnostim motivirali mlade od 12. do 15. leta starosti. Več let smo ugotavljali, da se najstniki na meji med otroštvom in mladostništvom vedno bolj umikajo v virtualni svet in se redko vključujejo v dejavnosti, epidemija pa je to še poglobila. Na javni tribuni »Najstnik – otrok ali mladostnik«, ki smo jo leta 2020 organizirali v okviru Tedna otroka, se je pokazalo, da se s podobnimi težavami srečujejo tudi drugi organizatorji dejavnosti za mlade, predstavnike lokalnih oblasti pa smo skušali spodbuditi k razmisleku o financiranju posebnih programov zanje.

S projektom 100 ljudi 100 čudi vzgajamo k spoštovanju in strpnosti do vseh manjšin oz. marginaliziranih skupin, ki živijo med nami. Ker imajo sodelujoči v okviru projekta priložnost spoznati »drugačne« in se z njimi družiti, je projekt uspešen pri premagovanju predsodkov in stereotipov med mladimi, ima pa tudi širši učinek v lokalni skupnosti.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

V programu Prileti na Pohorje! smo sodelovali z Gobarskim društvom Lisička, društvom Afroritmi ter Gorsko reševalno službo.

V projektu 100 ljudi 100 čudi smo sodelovali s Mladinskim kulturnim centrom in Zavodom Mars oz. Festivalom Enimation. Sodelovale so štiri srednje šole – Srednja ekonomska šola Maribor, Tehniški šolski center Maribor, Srednja šola za oblikovanje Maribor in Prometna šola Maribor. Pri izvedbi dejavnosti na šolah je sodelovala mlada prostovoljka Festivala Enimation in sodelavka MKC in

Festivala Enimation. Za nagrade smo nagovorili Narodni dom Maribor, SNG Maribor in Turistično agencijo Sonček.

Informiranje in mediji: O programu Prileti na Pohorje! smo informirali v okviru programa Počitnice s prijatelji, ob posebni najavi tega dela programa, pa smo naslovili tudi temo občutljivosti mladih na prehodu iz otroštva v mladostništvo.

Projekt 100 ljudi 100 čudi je vsako leto zanimiv tudi za širšo javnost in medije, saj so teme občutljive in aktualne. Ker smo se v letu 2022 povezali z festivalom otroškega in mladinskega Enimation, ki v eni od podkategoriji tekmovalnega programa naslavlja različnost, je projekt bil deležen še dodatne pozornosti.

Statistika:

Prileti na Pohorje

število izvedenih ur programa:	24
število udeležencev:	7
število sodelujočih organizacij in prostovoljcev:	4

100 ljudi 100 čudi

število izvedenih ur programa:	12
število udeležencev predstavitev:	240
Število udeležencev zaključne prireditve.	50
število prejetih sloganov proti nestrpnosti:	528
število sodelujočih srednjih šol:	4
število zunanjih sodelavcev – posameznikov in organizacij:	6

Koordinatorica programov: Tadeja Dobaj.

2. USTVARJALNE IN ZANIMIVE POČITNICE –

2.a POČITNICE S PRIJATELJI

Uvod:

Začetek programa je, kot običajno, sovpadal s Festivalom Lent, v okviru katerega smo v Mestnem parku izpeljali delavnice z naravoslovnimi in senzoričnimi vsebinami ter igre v naravi (podrobno poročilo v poglavju 5.b - dejavnosti na Festivalu Lent). Program se je nadaljeval v DUM-u, z likovnimi in tematskimi delavnicami ter tematskimi in sredinimi izletmi. Izpeljali smo tudi program za mlade od 12. do 15. leta Prileti na Pohorje (poročamo v poglavju 1.b – programi za starejše otroke in srednješolce), sklop počitniških dejavnosti za mladostnike (izvedli smo jih v okviru programa Mladi, arhitekti svoje in skupne prihodnosti, sofinanciran s strani Urada za kulturno in mladino MOM) ter počitniško varstvo (podrobno poročilo v poglavju 2.b – počitniško varstvo). Vse dejavnosti, razen doplačila za celodnevne sredine izlete, so bile brezplačne. Pri pripravi in izvedbi dejavnosti so sodelovali delavci v javnih delih (mentorici na delavnicah in delavka v informacijski pisarni) ter prostovoljci. Prostovoljci, ki so se vključili na novo, so se v pomladnih mesecih udeležili predhodnega izobraževanja in usposabljanja.

Brezplačne počitniške programe smo pripravili in izvedli tudi v času prvomajskih, jesenskih, novoletnih in zimskih počitnic (podrobno poročilo vseh kratkih počitnic podajamo v poglavju 1.a – ustvarjalne delavnice za otroke in mladostnike).

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Ustvarjalne delavnice, igralnica, klubska soba, 4. 7.–30. 8. 2022:** med 8. in 16. uro, smo vsak počitniški dan izvajali dve do tri likovne delavnice. Program sta pripravili mentorici v javnih delih, pri izvedbi so pomagali prostovoljci. Vsebine so bile raznolike, pri ustvarjanju pa smo uporabljali najrazličnejše materiale, predvsem odpadne in naravne materiale (tekstil, steklo, žica, kamen, gnetilni materiali, papir, karton ...), otroci so spoznali najrazličnejše likovne tehnike (risanje, slikanje, lepljenje, kaširanje, praskanke, kolaži, trganke, ...) Poleg delavnic so bile otrokom dnevno na voljo družabne igre, kotichek za prosto igro (igralnica) in klubska soba za starejše otroke. Zabeležili smo **2.273** obiskov.

- **Tematske delavnice, 4. 7.–26. 8. 2022:** pripravili in izvedli smo 8 sklopov tematskih delavnic, ki so potekale po pet zaporednih dni, vsebinsko pa so pokrivalo različna področja obrti in/ali umetnosti – film, glasba, ples, glina, šivanje, recikliranje in angleščina. Rezultate delavnic smo predstavili na različne načine – zaključna predstava bobnarske in plesne delavnice ter delavnice »pojoče cevi«, razstava izdelkov iz gline in odpadnih materialov, kratek film z naslovom »Kje je denarnica« smo objavili na družbenih omrežjih. Na tematskih delavnicah smo zabeležili **355** obiskov. Izpeljali smo tudi 8 tematskih delavnic za mladostnike, o čemer smo podrobneje poročali Uradu za kulturo in mladino MOM.
- **Tematski izleti, 28. 6.–29. 8. 2022:** na 45-ih tematskih izletih, ki so se jih udeleževali tudi otroci, vključeni v varstvo, smo zabeležili **2.815** obiskov. Vsak počitniški dan smo se odpravili na drug konec mesta, kjer so nas pričakali predstavniki najrazličnejših društev, organizacij in posamezniki, z njimi pa so otroci bili deležni posebnih doživetij in se pri tem marsikaj tudi naučili. Posebnost je bil obisk pri županu MOM g. Arsenoviču, obisk IC Piramide, kjer so za otroke pripravili kuharske delavnice, obiski na vrtovih pod Pekrsko gorco, kopali smo se na Mariborskem otoku, obiskali trezor v banki in se preizkusili v različnih športih, spoznavali smo rastline in živali, bili smo v Centru eksperimentov in spoznavali zgodovino mesta v obeh mestnih muzejih.
- **Sredini izleti:** vsako sredo je bil na programu celodnevni sredin izlet, za katerega je bilo potrebo doplačati 30,00 eur. Skupno jih je bilo 9, udeležilo se jih je **371** otrok. Izbrali smo lokacije in dejavnosti, ki so potekale v naravi (npr. ekološka kmetija, naravna kopališča), ki so ozaveščale (npr. ormoške lagune in bančni labirint) ali so bile adrenalinske (npr. park trampolinov in tehnopark). Otrokom iz socialno ogroženih družin smo omogočili brezplačno udeležbo.
- **Zaključek počitnic, 30. in 31. 8. 2022:** zadnja dva dneva počitnic smo izpeljali dva tradicionalna dogodka – Maribor, moje mesto in Neresna olimpijada. Udeležilo se ju je **160** otrok. Tekmovanje Maribor, moje mesto, na katerem so otroci odkrivali manj znane koticke mesta, so tokrat izpeljali na temo »čevljarček reši Maribor«, na Neresni olimpijadi, ko so se otroci pomerili v 10-ih šaljivih disciplinah na Trgu svobode, pa je sponzor Lek poskrbel še za zabavo na Lekovem živžavu in otrokom podaril glasbeno animacijsko predstavo. Vsi sodelujoči so prejeli nagrade, ki so jih prispevali donatorji, diplome in majico.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Razen celodnevni sredini izletov, so bile vse dejavnosti brezplačne in tako za varno in dejavno preživljanje prostega časa dostopne najširšemu krogu otrok. Dejavnosti so bile naravnane tako, da so se otroci na sproščen in zabaven način veliko naučili, spoznavali mesto, zanimive poklice, spodbujali smo njihovo ustvarjalnost na delavnicah in se veliko družili v naravi. Skozi dejavnosti smo otroke ozaveščali o pomenu varovanja narave in jih učili varčnega in odgovornega ravnanja z materiali in denarjem, primernega vedenja v naravi, spodbujali smo jih k spoštovanju različnosti, sodelovanju, delovanju v skupini, vztrajnosti in potrpežljivosti. Mnogokrat smo prisluhnili njihovim stiskam in težavam, jih blažili ter pogosto opravili tudi individualne razgovore in po potrebi na razgovor povabili tudi starše. Trudili smo se, da so se počutili sprejeti takšni kot so, ne glede na njihovo ekonomsko, socialno, čustveno ozadje, posebne potrebe ali katerokoli drugo obliko drugačnosti.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Počitniški program je pravzaprav pravi festival sodelovanja in povezovanja. V letu 2022 smo pri pripravi in izvedbi programa povezali z mnogimi lokalnimi društvi, organizacijami, institucijami, podjetji, posamezniki in strokovnjaki na najrazličnejših področjih družbenega delovanja - od kulture do umetnosti, od naravoslovja do varstva okolja, od obrtništva do gospodarstva, od športa do duševnega zdravja, od socialnega varstva in psihologije ... Vsako leto odkrijemo nove organizacije, ki se ukvarjajo z najrazličnejšimi dejavnostmi in so jih pripravljene pokazati otrokom, podjetja, ki želijo finančno ali materialno podpreti počitniški program in posameznike, ki so pripravljene svoje zanimive izkušnje in posebna znanja predajati otrokom.

Informiranje in mediji: javnost smo o celotnem počitniškem programu obvestili nekaj tednov pred začetkom izvajanja programa, nato pa o podrobnejših vsebinah obveščali tedensko. Zadnji dan počitnic smo izpeljali tudi novinarsko konferenco na Trgu svobode, kjer se je odvilo zadnje dejanje počitniškega programa, Neresna olimpijada. V medijih smo več kot 15 objav, beležili pa smo le tiste, ki so vsebovale tudi izjave vodje programa ter udeležencev in izvajalcev programa. Program je bil

objavljen v prilogi časopisa Večer (priloga), na naši spletni strani, na FB profilu ZPM Maribor pa smo program z napovedmi in odzivi s fotografijami in videi spremljali podrobneje.

Statistika:

število dogodkov:	278
število izvedenih ur programa:	1.627
število sodelujočih društev, organizacij, zunanjih sodelavcev, podjetij:	80
število sodelujočih prostovoljcev:	29
število različnih udeležencev:	675
skupno število obiskov:	5.814

Koordinatorica programa: Tadeja Dobaj.

2.b POČITNIŠKO VARSTVO

Uvod:

Četrto leto zapored smo med poletnimi počitnicami izvajali subvencionirano počitniško varstvo za otroke od končanega 1. do končanega 5. razreda, katerih starši oz. skrbniki so zaposleni. Ker je bilo počitniško varstvo subvencionirano, je doplačilo staršev zajemalo le manjši delež, ki ni bil pokrit s sredstvi MOM (stroški prehrane). Da bi omogočili kar največjemu krogu otrok vključitev v varstvo, so lahko starši prijavili svoje otroke v največ dva tedenska termina (14 dni), v primeru prostih mest pa tudi več. V primeru prostih mest so se lahko vključili tudi otroci iz sosednjih občin, vendar je bila v tem primeru cena tedenskega varstva višja. Program je pod mentorstvom koordinatoric programa izvajalo 12 zunanjih izvajalk, pretežno študentk pedagoških in drugih smeri, ki že imajo izkušnje pri delu z otroki v naših programih in so bile za to delo dodatno usposobljene.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **18 tedenskih terminov, 27. 6.–26. 8. 2022:** Izpeljali smo 9 terminov tedenskega počitniškega varstva in 9 terminov tedenskega počitniškega varstva s sredinim izletom. Doplačilo za starše za počitniško varstvo je bilo 55,00 eur, za počitniško varstvo s sredinim izletom pa 75,00 eur. Povprečno je bilo v posamezno skupino vključenih 20,6 otrok, vodili sta jo po dve izvajalki. Otrokom iz socialno ogroženih družin smo omogočili vključitev za polovično ceno ali brezplačno. Mesta so se hitro zapolnila, za vsak termin pa smo vodili tudi čakalno listo za primere odpovedi.
- Oba **programa počitniškega varstva** sta zajemala jutranje zbiranje, spoznavanje ob ponedeljkih v novo nastali skupini in različne socialne in gibalne igre v ostalih dnevih v tednu, malico, dopoldanske tematske izlete v lokalnem okolju, kosilo in popoldanske delavnice, igre, gibalne aktivnosti ... do odhoda domov. V počitniško varstvo s sredinim izletom je bil dodatno vključen celodnevni sredin izlet. Tematski in sredini izleti so bili del počitniškega programa za otroke, ki niso bili vključeni v varstvo (podrobno poročilo v poglavju 2.a – Počitnice s prijatelji), jutranje in popoldanske aktivnosti so pripravile izvajalke počitniškega varstva, ob določenih dnevih v tednu pa so za dodatno popestritev dejavnosti do odhoda domov poskrbeli prostovoljci in zunanji izvajalci.
- Med izvajanjem programa je koordinatorica dejavnosti ob vsakem odmiku od primerne vedenja in rušenja skupinske dinamike opravila **individualne informativne razgovore** z otroki in o tem informirala starše, ki jih je po potrebi tudi povabila na razgovor. Le-ti so bili zelo odzivni in sodelujoči, hvaležni tudi za priporočila pri vzgoji.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Za mnoge starše, ki so zaposleni in nimajo možnosti zagotoviti varstva za svoje otroke, poletne počitnice predstavljajo veliko skrb. S cenovno dostopnim počitniškim varstvom smo njihovim otrokom omogočili, da so prosti čas preživljali dejavno in kakovostno, v družbi z vrstniki ob zagotovljeni malici in toplim obrokom. Ker je velik del šolskega leta zaradi epidemije potekal na daljavo, je bil pomen druženja in socialnih stikov med poletnimi počitnicami 2022 toliko večji. Za razliko od počitniškega programa, v okviru katerega se otroci vključujejo v posamezne dejavnosti, počitniško varstvo

omogoča večjo povezanost skupine in boljše poznavanje otrok, s tem pa tudi hitrejše zaznavanje morebitnih stisk in po potrebi pravočasno ukrepanje.

Počitniško varstvo je vključenim otrokom nudilo raznolike dejavnosti, učenje na sproščen in zabaven način in odmik od pretirane rabe digitalnih orodij. Razvijali smo njihovo domišljijo in ustvarjalnost, ročne spretnosti, spodbujali k zdravemu načinu življenja in okolju prijaznemu ravnanju ter razvijali njihove sposobnosti za delovanje v skupini, spoštovanje drugačnosti, medgeneracijsko sodelovanje in vztrajnost pri doseganju individualnih ciljev.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali smo z lokalnimi društvi, institucijami, zavodi in posamezniki, ki so vsebinsko prispevali k bogatemu programu počitniškega varstva. Po potrebi smo se pri reševanju težav pri delu s posameznimi otroki posvetovali s psihologinjo.

Informiranje in mediji: program smo v okviru programa Počitnice s prijatelji objavili v časniku Večer in na naši spletni strani, kjer je bila na voljo tudi spletna prijavnica, izjava za starše in sprotne informacije o zasedenosti posameznih terminov. Medije smo o izvajanju počitniškega varstva informirali pred začetkom izvajanja programa, nato pa tedensko z informacijami o zasedenosti mest in morebitnih prostih terminih.

Statistika:

število 5-dnevnih terminov:	18
število ur izvedenega programa:	720
število izvajalk:	12
število vključenih otrok – različnih:	260
skupno število otrok:	371

Koordinatorici programa: Kornelija Kaurin, Tadeja Dobaj.

3. BRALNA ZNAČKA® – PREŽIHOVA BRALNA ZNAČKA IN PALČEK BRALČEK

Uvod:

Program je potekal na ustaljen način, vezan na šolsko leto in se je delno začel že v letu 2021 (s pričetkom šolskega leta) in se nadaljeval v letu 2022. Poleg MOM izvedbo programa Bralna značka (BZ) podpirajo tudi primestne občine (Duplek, Hoče Slivnica, Kungota, Lovrenc na Pohorju, Miklavž, Pesnica, Rače-Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Starše in Šentilj), v programu pa sodelujejo otroci in učenci iz vseh lokacijsko pripadajočih šol in vrtcev, skupaj 38 osnovnih šol in 28 vrtcev, **od tega v MOM 21 osnovnih šol in 10 vrtcev.**

Izvedba programa v letu 2022 je v šolah in vrtcih tekla na ustaljen način kot pred obdobjem epidemije. Poskrbeli smo tudi za ustaljene načine nagrajevanja zvestih bralcev. Meseca septembra 2022 se je pričelo novo šolsko leto 2022/2023 in s tem tudi aktivnosti povezane z novo sezono branja za Prežihovo bralno značko in Palčka Bralčka, ki smo jo otvorili s praviljično uro septembra in oktobra z Bralnim maratonom.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Izvajanje programa v šolah in vrtcih:** V šolskem letu 2021/2022 je v 38-ih OŠ in 28-ih vrtcih v programu sodelovalo skupno 15.820 bralcev, od tega **9.508 v OŠ in vrtcih MOM** – 6.451 v OŠ in 3.057 v vrtcih. Z mentorji BZ smo pripravili priporočila za delo in načine izposoje knjig ter posredovali spletne povezave za branje na daljavo, kar se je v preteklih dveh letih izkazalo kot zelo dobrodošel pripomoček. Ves čas smo skrbeli za redno komunikacijo in obveščanje šolskih koordinatorjev in mentorjev o programu, bralnih novostih, predavanjih in ostalih aktivnostih povezanih z branjem.
- **Podelitev priznaj in knjižnih nagrad:** Vsi bralci, ki so prebrali v skladu z navodili določeno število knjig, so ob koncu sezone branja prejeli priznanje oz. knjižno nagrado. S knjižno nagrado smo nagradili učence, ki so vključeni v 3., 6. in 9. razred (nagrajevanje po triadah), učenci ostalih razredov so prejeli posebno tiskano priznanje. V vrtcih so knjižno nagrado prejeli

otroci, ki letos zadnjič obiskujejo vrtec (torej so v šolskem letu 2022/2023 vstopili v šolo), vsi ostali sodelujoči bralci v vrtcih so prejeli priznanje. Knjižne nagrade je izbral Odbor Prežihove bralne značke iz nabora petih ponudb različnih založb oz. posrednikov, po načelu primerna knjiga za primerno starost, za najbolj ugodno ceno. Večina ponudnikov je podala tudi ogledne izvode. Podeljenih je bilo 5.157 knjižnih nagrad in 10.663 priznanj, v **MOM 3.196 knjižnih nagrad in 6.312 priznanj**. S podporo Društva bralna značka Slovenije smo podelili še dve nagradi. Nagrado ob vstopu v šolo (september 2022), knjigo Ide Mlakar Črničič *Kako sta Bibi in Gusti* prevzijačila hrib, je prejelo **1.791 prvošolčkov**. Nagrado Zlati bralec, knjigo *Kjer veter spi* avtorja Damijana Šinigoja, je prejelo **542 zlatih bralcev**, ki so za BZ brali skozi celotno šolsko leto, nagradili pa smo tudi mentorje in poskrbeli za obogatitev knjižnega fonda šolskih knjižnic. Za distribucijo knjižnih nagrad in priznanj smo poskrbeli ob koncu šolskega leta 2021/2022.

- **Sestanki Odbora Prežihove bralne značke in ostale aktivnosti odbora:** Na prvi seji, dne **9. 5. 2022**, je Odbor odločal med ponudbami za nakup knjig, ki so jih posredovali založniki. Izbrali so knjižne nagrade za 3., 6. in 9. razred, za učence 6. in 9. razreda OŠ Gustava Šiliha in Centra za sluh in govor Maribor ter knjižne nagrade za vrtce. Na drugi seji, **3. 10. 2022**, je Odbor sprejel smernice za delo v šolskem letu 2022/2023. Pet članic odbora se je **3. 5. 2022 udeležilo dogodka Zlati bralec v Cankarjev domu**, kjer je nekdanja predsednica odbora Mirjam Klavž Dolinar prejela nagrado za izjemno mentorsko delo, ki ga je podelilo Društvo bralna značka Slovenije – ZPMS. Članice odbora so razpravljale tudi o možnostih popularizacije branja, kar bi bilo mogoče doseči tudi z organizacijo bralnega kluba. Zato sta se Mateja Vdovič, predsednica Odbora in koordinatorica programa Urša Žiger **udeležili webinarja za moderatorje bralnih klubov** (začetna in nadaljevalna stopnja v organizaciji KUD Police Dubova), webinar je potekal septembra in oktobra. Želja je, da bi v letu 2023 pričeli z delovanjem Bralnega kluba na ZPM Maribor. Mateja Vdovič in Urša Žiger sta se **24. 11. 2022 udeležili knjižnega sejma**, kjer sta se sodelovali na strokovnih srečanjih in navezali stike z nekaj novimi založniki. Urša Žiger se je 17. 11. 2022 udeležila webinarja na temo otroške literature in digitalizacije (*Children's Literature Goes Digital*), ki ga je organizirala Fela Chair..
- **DUM-ova knjigobežnica:** Zavedanje, da je branje pomembno, uresničuje pa se s prebiranjem knjig in da bi omogočili dostop do knjig čim več otrokom, smo januarja vpisali **DUM-ovo knjigobežnico**, ki je locirana v naši interaktivni ograji pred stavbo, na zemljevid knjigobežnic (<https://tinyurl.com/29vannyk>). Ves čas skrbimo, da je v knjigobežnici dovolj dobrih knjig. Poleg osnovnega načela, da si v knjigobežnicah izmenjamo knjige, obiskovalce knjigobežnice spodbujamo, da si knjige lahko tudi odnesejo. Tako smo v letu 2022 oddali več kot 200 knjig, predvsem otroških.
- **Razstava ob 70. obletnici zbirke Sinji galeb:** Pridružili smo se praznovanju obletnice knjižne zbirke Sinji galeb, ki ga je pripravila Mladinska knjiga. Ob tej priložnosti smo v prostorih DUM-a pripravili razstavo knjig iz zbirke, ki smo jih zbrali na ZPM Maribor. Razstavili smo kar 28 knjig. Razstavo smo odprli marca.
- **Nacionalni mesec skupnega branja:** Priključili smo se aktivnostim nacionalnega meseca skupnega branja, ki je potekal od 8. 9. do 9. 10. 2022. Tako smo dva dogodka (Pravljično uro in Bralni maraton) vpisali na njihov seznam dogodkov. Ves mesec smo s pripravljenima in izvedenima dogodkoma ter objavami poudarjali pomen branja in gibanja, kar je bila letošnja rdeča nit nacionalnega meseca skupnega branja.
- **Pravljična urica:** V želji, da bi promovirali družinsko branje smo pripravili prvo pravljično urico, v petek, 16. 9. 2022, ki je pomenila tudi uvod v novo bralno sezono. Povabili smo pravljicarja Roberta Kerežija iz Mariborske knjižnice, ki nas je popeljal v čudovit svet zgodbe o kapljici, nato pa je nami delil še izkušnje in utrinke iz njegove športne poti. Po pravljici so otroci še poustvarjali zgodbo v ustvarjalnici, med drugim so pripravljali knjižna kazala. Dogodka se je udeležilo **10 otrok in 8 staršev**.
- **20. Bralni maraton, 3. 10. 2022:** Mlade smo povabili k pisanju poezije na temo Skupaj se imamo dobro, ki je bil slogan Tedna otroka®, v okviru katerega smo izvedli dogodek. Zbrane je pozdravila podpredsednica Odbora Prežihove bralne značke pri ZPM Maribor Mateja Vdovič in tako tudi uradno odprla novo sezono branja za Prežihovo bralno značko. Poseben gost letošnjega maratona je bil vsestranski mariborski umetnik Borut Gombač. Bralnega maratona se je udeležilo **46 otrok iz 17-ih osnovnih šol**. Slišali smo 40-ih pesmi, od tega kar 35 lastnih.

Spletna zbirka pesmi: Lastne pesmi, ki so jih maratonce napisali na razpisano temo in jih prebrali na Bralnem maratonu (**35 pesmi**), smo zbrali v zbirko in jo 26. 10. 2022 objavili na naši spletni strani ter FB strani Bralne značke in ZPM Maribor.

- **Likovni natečaj:** Novembra smo sodelujoče šole povabili k sodelovanju v Likovnem natečaju, s katerim želimo prenoviti likovno podobo priznanj, ki jih za uspešno opravljeno Bralno značko prejmejo otroci in učenci. Rok za prijavo na natečaj je 16. 1. 2023.
- **Facebook stran Prežihove bralne značke in Palčka Bralčka:** V letu 2021 smo vzpostavili Facebook stran, kjer smo tudi v letu 2022 obveščali o dogodkih povezanih z branjem, objavljali pesmi otrok iz zbirk pesmi Bralnega maratona in popularizirali branje na druge načine.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Branje je ključnega pomena na poti do informacij in znanja, igra pomembno vlogo pri odraščanju in oblikovanju lastnega mnenja, boljšega razumevanja sebe in sveta okoli nas. Pomemben motivator pri tem je prav Bralna značka, vseslovensko gibanje, ki že več kot šestdeset let spodbuja razvoj bralne kulture mladih. Je ena najbolj množičnih aktivnosti v šoli, ki se je razvijala kot dopolnilo k pouku slovenskega jezika in književnosti ter dejavnostim šolske knjižnice, hkrati pa je kot obšolska/interesna dejavnost lahko svobodnejša, bližja otrokom in mladim ter tako uspešnejša pri vzgoji otrok v bralce za vse življenje.

V sklopu programa ima posebno mesto Bralni maraton, ki ima že skoraj 20-letno tradicijo in je posebnost znotraj gibanja Bralna značka v slovenskem prostoru. Spodbuja mlade k literarnem ustvarjanju in javnemu nastopanju ter razmišljanju o sebi in o svetu v katerem mladi živijo oz. bi si želeli živeti. Pomemben dejavnik pri razvijanju bralca za vse življenje imajo tudi družine, zato smo letos pripravili prvo pravljico uro. Želja je, da bi v posameznem šolskem letu pripravili do tri pravljico ure.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

V Prežihovo bralno značko in Palčka Bralčka so bili vključeni vsi mariborski vrtci in osnovne šole. Sodelovali smo z Društvom Bralna značka Slovenije – ZPMS pri snovanju nadaljnjega razvoja programa in distribuciji nagrad in priznanj ter udeležbo in izvedbo Bralnih čajank na daljavo. Nadaljevali smo sodelovanje z Mariborsko knjižnico – z Majo Logar, ki je članica Odbora Prežihove bralne značke in vodjo Centra za spodbujanje bralne pismenosti dr. Sabino Fraso Popovič. Pri organizaciji pravljico ure smo sodelovali z Robertom Kerežijem ter Meto Blagšič, vodjo oddelka za dejavnosti, prireditve in promocijo v Mariborski knjižnici. V letu 2022 smo sodelovali tudi z Mladinsko knjigo pri organizaciji obeležitve 70 let zbirke Sinji galeb. Povezali smo tudi z KUD Pólice Dubove na temo organizacije in izvedbe bralnih klubov, posebej s predsednico društva dr. Tatjano Jamnik. Odbor Prežihove bralne značke in Palčka Bralčka šteje sedem članov – knjižničark/knjižničarjev na OŠ in v vrtcih ter zaposlenih v Mariborski knjižnici.

Informiranje in mediji: S šolami in vrtci sodelujemo preko imenovanih koordinatorjev programa, s katerimi smo redno komunicirali in jih obveščali o programu, bralnih novostih, predavanjih in ostalih aktivnostih povezanih z branjem. Poleg spletne strani ZPM Maribor smo informacije o programu objavljali na FB strani Prežihova bralna značka in Palček Bralček in FB strani ZPM Maribor.

Statistika:

število sodelujočih OŠ:	38
število sodelujoči vrtcev:	28
število osnovnošolcev:	10.723
število predšolskih otrok:	5.097
število podeljenih priznanj:	10.663
število podeljenih knjižnih nagrad:	5.157
skupno število otrok:	15.820

Koordinatorica programa: Urša Žiger.

4. OTROŠKI PARLAMENT®

Uvod:

Otroški parlament (OP) je javna tribuna otrok na temo, ki jo predlagajo osnovnošolci in jo izberejo na zasedanju Nacionalnega OP. Pomeni obliko participacije otrok in mladostnikov v družbenem dogajanju ter pridobivanje vedenj o človekovih in državljanskih pravicah. Namenjen je starejšim osnovnošolcem in je vezan na šolsko leto. Otroci po osnovnih šolah so tudi na 32. OP razpravljali na izbrano temo **Moja poklicna prihodnost**, pri čemer so uporabljali različne metode dela. Delegati regijskega OP so ponovno zasedali in razpravljali "v živo", kar so mladi že zelo pogrešali. Razprava je potekala v skupinah, delo so moderirali mladi prostovoljci – bivši parlamentarci. Izbrali so delegate za nacionalni OP in izoblikovali tri predloge za novo temo v naslednjem šolskem letu, ki smo jih poslali na nacionalni nivo. Za šolske mentorje je bilo organizirano strokovno srečanje na nacionalnem nivoju, v živo.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **3. 2. 2022** je potekal **posvet regijskih koordinatorjev OP** o izvedbi regijskih in nacionalnega zasedanja OP v šolskem letu 2021/22 preko spletne aplikacije ZOOM.
- Na ravni Evrope in tudi v Sloveniji je bilo v letu 2021 sprejeto Jamstvo za otroke, pravni okvir, ki zagotavlja osnovne pravice in standarde za ranljive skupine otrok – na področju predšolske vzgoje in varstva, zdravstva, izobraževanja in prehrane. Slovenija je v letu 2022 pripravila **akcijski načrt k Jamstvu za otroke**, koordinator je bilo Ministrstvo za delo, družino, soc. zadeve in enake možnosti. V pripravo akcijskega načrta so želeli vključiti tudi otroke in na nacionalni ravni smo se odločili za sodelovanje. Udeleženci so na zoom srečanju ugotavljali, kateri otroci so prikrajšani in kako lahko tem otrokom pomagamo. Iz naše regije smo zagotovili udeležbo 6-ih otrok, ki so sodelovali na **srečanju 9. 3.** Razpravljali so v 4 skupinah na teme: izobraževanje (šolstvo), zdravje, revščina in socialna izključenost ter stanovanje.
- **24. 3. 2022** smo v Mariboru organizirali **zasedanje Regijskega OP**. Udeležilo se ga je **66 delegatov** (število udeležence smo znižali na 2 delegata na posamezno OŠ) in **30 mentorjev**, ki pa so se v času razprav otrok po skupinah udeležili predavanja in razgovora na temo "Mladi in izzivi prihodnosti", ki ga je izpeljal dr. Andrej Naterer. Parlamentarci so v obliki moderiranega skupinskega dela, ki so ga vodili mladi moderatorji, razpravljali o naslednjih podtemah, ki so bile dogovorjene na nacionalnem nivoju, tako, da so delegati lažje razpravljali tudi na nacionalnem nivoju:
 - Moj poklic: skrbi, pričakovanja, znanja in veščine
 - Poti do mojega poklica
 - Poklici sedanjosti in poklici prihodnosti
 - Slovenija, Evropa, svet – pozitivno, negativno, zanimivo
 - Vpliv Covid-19 na izbiro poklicaV skupinah so izvolili tudi svoje delegate, ki so jih nato zastopali na zasedanju nacionalnega OP. O svojih zaključkih pa so poročali na plenarnem delu (javno nastopanje), kjer je potekala tudi plenarna razprava.
- Mladi so v sklopu projekta **Naše mnenje šteje!** sodelovali na regijskem srečanju v Mariboru. Načrtovana zaključna razprava pa je bila zaradi veljavnih covidnih ukrepov prestavljena v leto 2022. Potekala je **29. 3.**, na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Udeležila se ga je ena predstavnica iz Maribora.
- Preko aplikacije ZOOM je **1. 4. potekal pripravljalni sestanek** za izvedbo nacionalnega OP. Udeležila se ga je Aisha Blakaj, ki je bila tudi izvoljena za članico predsedstva NOP.
- **11. 4. 2022** je potekalo **zasedanje Nacionalnega OP v državnem zboru v Ljubljani**. Iz mariborske regije se ga je udeležilo **12 delegatov**, mlada novinarka, regijska koordinatorica in trije moderatorji skupin, ki so moderiranje prevzeli tudi v skupinah na nacionalnem nivoju. Razpravljali so na enake teme kot na regijskem zasedanju.
- **14. 9. 2022** je potekalo **izobraževanje za mentorje OP**, ki ga je organizirala nacionalna organizacija v Ljubljani. Iz Mariborske regije se ga je udeležilo **20 mentorjev** in regijska koordinatorica.
 - Potekala je razprava o načrtu poteka OP v šolskem letu 2022/23.
 - Strokovni sodelavki sta predstavili pomen TOM telefona v predstavivi "Pogovor, ki pomaga".

- Dr. Nuša Zadavec Šedivy in dr. Tina Podlogar iz Centra za raziskovanje samomorov sta spregovorili o temi "Naslavljanje stiske in samomorilnega vedenja pri mladostnikih v šolskem okolju" .
- Alenka Tacon, univ.dipl.psih je predstavila pomen "Krepitev samopodobe kot pot k duševnemu zdravju otrok in mladostnikov.
- Pri društvu Bralna značka pa so pripravili in predstavili seznam literature, v kateri se pisci dotaknejo duševnega zdravja otrok in mladih

Ker smo ponovno lahko izpeljali dejavnosti "v živo" smo lahko uspešneje spodbujali otroke k izražanju lastnih mnenj o vprašanih, ki jih po demokratičnem postopku izberejo otroci sami.

Ponovno smo jim dali priložnost, da so neposredno spregovorili, predstavili svoja mnenja, ideje, dileme o vprašanih, ki so pomembna v obdobju odraščanja v okolju, kjer živijo.

S svojo »stojnico« smo sodelovali tudi na **kariernem sejmu**, ki so ga lahko spet neposredno obiskali in tako informirali otroke in mlade o pomenu izobraževanja in izbire poklica, ki lahko prepreči ekonomsko in socialno stisko v obdobju odraslosti. Da bi obiskovalce lažje pritegnili smo izdelali priponke s slogani, ki so asociirali na naše programe in so si jih obiskovalci lahko izbrali. Program OP smo izrazili s sloganom »Povej na glas«.

OP je bil v letu 2022 spet bolj medijsko izpostavljen, kljub temu pa smo tudi ob drugih priložnostih in v povezavi z ostalimi programi informirali in opozarjali javnost o vprašanih in dilemah otrok ter o otrokovih pravicah.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Vzgoja za demokracijo je pomemben del osebne rasti otrok, ki skozi sodelovanje na OP večja njihovo zavedanje o svojem mestu v lokalni skupnosti in družbi, o svojih pravicah in dolžnostih ter moči, ki jo lahko imajo, če o svojih mnenjih, idejah in pobudah javno razpravljajo na demokratični način. Otroci, ki se naučijo veščin izražanja mnenj, demokratičnega dialoga, sodelovanja, spoštovanja drugačnosti in solidarnosti, odrastejo v sposobne, odgovorne in etične mladostnike in odrasle, ki pomembno prispevajo h kakovosti življenja v lokalni skupnosti in družbi. Mnogi, ki so sodelovali na OP, kasneje uspejo na poklicnem področju, opravljajo pomembne funkcije na lokalnem in nacionalnem političnem področju, so aktivni v NVO in drugih za razvoj in napredek družbe pomembnih organizacijah in institucijah.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Z Zvezo prijateljev mladine Slovenije smo sodelovali pri pripravi vsebin izobraževanj za mentorje OP na osnovnih šolah, pri pripravi delegacije otrok iz Podravske regije za Nacionalni OP in se udeleževali vseh dejavnosti, ki so jih organizirali v povezavi s tem programom. Na regijskem nivoju smo sodelovali z vsemi mariborskimi osnovnimi šolami in osnovnimi šolami sosednjih občin, ter z delegati, ki so bili izvoljeni na medobčinskih OP, ki jih organizirajo na področju občin Lenarta in Slovenske Bistrice.

Statistika:

število ur izvedenega programa:	36
število udeležencev regijskega OP:	66
število sodelujoči mentorjev:	30
število sodelujočih prostovoljcev, moderatorjev skupin:	6
skupno število udeležencev (otroci in mentorji):	96

Koordinatorica programa: Kornelija Kaurin.

5. PRIREDITVE

– 5.a PUSTOVANJE

Uvod:

Tradicionalno pustovanje v Mariboru, triinšestdeseto po vrsti, smo izpeljali na pustni torek, 1. marca. Program smo zaradi omejitev za zavezitev širjenja epidemije in z upoštevanjem izkušenj iz leta 2021 uspešno prilagodili. Namesto množične prireditve z nastopom glasbene skupine in mimohodom pustnih mask, smo na Glavnem trgu postavili dve kulisi – foto-točki, poimenovani Foto-šema, kjer so pustne maske, ki so se želele potegovati za pustne nagrade, pozirale fotografom in odigrale svoje pustne vloge pred pustno komisijo. Tako smo lahko tradicijo našega pustovanja, katerega osnovna ideja je spodbujanje ustvarjalnosti, druženja in izdelovanja unikatnih pustnih mask, kljub omejitvam izpeljali.

Foto-točki sta bili na voljo v dopoldanskem in popoldanskem času, ko je potekal tudi pustni sprevod po mestnem središču. Vodili so ga profesionalni izvajalci, v sprevodu pa so kot animatorji sodelovali tudi naši prostovoljci, med tem ko so se ostale pustne maske sprevodu priključile spontano na različnih delih trase pustnega sprevoda. Ulice, kjer je potekal sprevod, smo okrasili s pisanimi trakci, ki smo jih iz odpadnega materiala izdelali že v letu 2021 in namestili s pomočjo gasilcev. Dogodek je spremljala še ulična razstava fotografij s pustovanja ZPM Maribor iz preteklega leta, ki je bila na ogled na Glavnem trgu.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Pustna okrasitev mesta, 18. 2.–4. 3. 2022:** Pustno dekoracijo smo ob pomoči prostovoljcev iz odpadnih materialov izdelali že leto prej, na prepetja v centru mesta pa smo jih tokrat namestili s pomočjo Gasilske brigade Maribor. Kulisi za fotografiranje pustnih mask smo postavili na dan pustovanja, izdelali pa smo jih že leto prej, ko smo zaradi omejitev zaradi epidemije prireditve izpeljali na podoben način.
- **Razstava fotografij Pustni sprevod v preteklost, 18. 2.–4. 3. 2022:** Po fotoarhivu smo poiskali najbolj zanimive foto utrinke s pustovanjem ZPM Maribor iz preteklega leta, se dogovorili za oblikovanje in tisk, si brezplačno izposodili razstavne panoje pri MKC Maribor. Na ogled je bilo 40 pustnih fotografij na Glavnem trgu, spletno različico pa smo objavili na naši spletni strani in družbenih omrežjih.
- **Foto-točka in pustna sprevoda, 1. 3. 2022, ob 10.00 in 16.00:** Na pustni torek smo na Glavnem trgu postavili dve foto-točki FOTO-ŠEMA, kjer so pustne maske v dveh terminih, med 10.00 in 11.30 ter 16.00 in 17.30, lahko pozirale fotografu in se pokazale pustni žiriji. Potegovali so se za pustne nagrade v kategorijah posamezna maska, družinska maska, dvojice in skupinska maska. Vsaka maska, ki se je fotografirala, si je prislužila brezplačni krof. Hkrati s fotografiranjem sta se začela pustna sprehoda po našemljenih mestnih ulicah, v katerih so za animacijo poskrbeli cirkuška skupina Brata Malek, tandem Teater Cizamo, žongler na hoduljah Sam Sebastiana, čarovnik Grega kot gradbeni delavec s pojočo samokolnico ter 3 prostovoljke klovnese.

Na podlagi pregleda fotografij posnetih na foto točkah in ocenjevanju v živo, je pustna komisija izbrala najizvirnejše maske. V kategoriji posamezna maska je prvo nagrado osvojil »Kekec«, kategoriji družinska maska so zmagali »nevidni ljudje«, nagrado za dvojice sta osvojila »ježa«, med skupinskimi maskami iz vrtcev in dnevnih centrov je zmagala skupina »sladoledi« iz VDC Sonček. Fotografije mask smo objavili na FB strani ZPM Maribor ter razglasili nagrajence. Za nagrade se je potegovalo **307** mask, podelili pa smo 24 nagrad – 10 posameznih, 3 skupinske, 6 družinskih in 5 za dvojice. Glavne nagrade je prispevala ZPM Maribor (11-dnevno letovanje VIRC Poreč/ DMZ Pohorje za prvo nagrado za posamezno masko, prvomajski paket v VIRC Poreč za družinsko), ostale nagrade pa so prispevali donatorji. Ocenjujemo, da se je, tudi zaradi lepega sončnega vremena, dopoldanske prireditve udeležilo okoli 1.500 obiskovalcev, popoldanske 3.000, skupno torej okoli **5.000**.

- **Pustne ustvarjalne delavnice, 14.–28. 2. 2022:** V času pred pustnim torkom smo v DUM-u izvajali pustne ustvarjalne delavnice, vključno s prvim dnevom programa zimskih počitnic (28. 2.–4. 3. 2022), ki so tudi v letu 2022 sovpadale s pustovanjem. Podrobno vsebinsko, statistično in finančno poročilo zimskih počitnic podajamo v poglavju 1.a – ustvarjalne delavnice za otroke in mladostnike.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

ZPM Maribor pustovanje organizira že več kot 60 let in je danes edina brezplačna pustna prireditev v mestu, namenjena vsem generacijam ter dostopna vsem, ne glede na ekonomski in socialni položaj. S prireditvijo popestrimo dogajanje v mestu in poskrbimo za privlačno pisano kuliso ter ohranjamo kulturno dediščino mesta in ljudske običaje, spodbujamo ustvarjalnost, ročne spretnosti in domišljijo tako otrok kot starejših. Ob pripravah na pustni čas starejši mlajšim predajajo znanje o običajih preteklih generacij, družine ob izdelavi pustnih kostumov kakovostno preživljajo prosti čas. Tradicionalno mariborsko pustovanje je dogodek v katerem se povežejo vsi prebivalci mesta, ki z druženjem in obujanjem tradicije ohranjajo in krepijo pripadnost mestu.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Pri pripravi in izvedbi prireditve smo k sodelovanju povabili 3 fotografe, ki so fotografirali pustne maske na foto-točkah, 6 pustnih žirantov, strokovnjakov z različnih področij umetnosti, 6 profesionalnih animatorjev za vodenje pustne povorke. Za nagrade za pustne maske smo nagovorili donatorje, ki so prispevali nagrade v obliki materialnih in storitvenih prispevkov..

Informiranje in mediji: z informiranjem javnosti za pustno prireditev smo po ustaljenih kanalih (spletna stran, družbena omrežja, info točke, vrtci, šole, mediji) pričeli sredi februarja. Pustno dogajanje je pritegnilo precej medijske pozornosti, zasledili smo več kot deset objav.

Statistika:

število sodelujočih organizacij in zunanjih sodelavcev:	15
število sodelujočih prostovoljcev:	12
število pustnih mask, ki so se potegovala za nagrade:	307
ocena skupnega števila obiskovalcev:	5.000

Koordinatorica programa: Tadeja Dobaj.

5.b DEJAVNOSTI NA FESTIVALU LENT

Uvod:

Pri dejavnostih, ki se odvijajo v Art kampu v Mestnem parku v okviru Festivalu Lentu in so namenjene otrokom in mladostnikom, smo sodelovali s sklopom dejavnosti z naravoslovnimi in okoljevarstvenimi vsebinami – naravoslovne ustvarjalne delavnice, senzorične delavnice, igra v naravi, druženje z živalmi... Brezplačne delavnice in druge dejavnosti so bile dostopne vsem otrokom, ne glede na njihov socialni status, fizične zmožnosti, narodno pripadnost ali katerokoli drugo okoliščino. Ozaveščali smo jih o zdravem in spoštljivem odnosu do okolja, o pomenu ohranjanja narave, živali in rastlin, spodbujali njihovo domišljijo in ustvarjalnost, razvijali njihove ročne spretnosti, spodbujali razvoj vseh njihovih čutil in gibalnih sposobnosti ter krepili njihovo znanje na področju zdravega načina življenja, zdrave prehrane in jih spodbujali k okolju prijaznemu ravnanju in ponovni uporabi.

Priprave na izvedbo so vključevale pripravljalne sestanke z izvajalci delavnic (prostovoljci, zunanji strokovni sodelavci, JD), izdelavo prototipov izdelkov, usposabljanje prostovoljcev, nabavo in pripravo materialov in opreme, ki je bila potrebna za izvedbo. Dejavnosti so potekale **med 24. 6. in 2. 7. 2022, od 9. do 13. in od 16. do 20. ure**, udeležilo se jih je **4.671** obiskovalcev pri izvedbi je sodelovalo 19 prostovoljcev, 2 sodelavki, ki sta vključeni v program JD, zunanji strokovni sodelavci in različna društva.

V letu 2022 smo po dveh letih ponovno organizirali dejavnosti brez posebnih omejitev za preprečevanje širjenja virusa COVID 19 in tako je bila ponudba dejavnosti spet bolj pestra. Najmlajši so se najbolj razveselili kock za sestavljanje, ki so jih zadnji dve leti zelo pogrešali. Vremenske razmere s katerimi smo se spopadali v letošnjem letu ni bil dež kot običajno, ampak visoka vročina. Še posebej nas to bremeni, ker dejavnosti zaradi pravil organizatorja ne smemo izvajati pod senčnimi krošnjami dreves.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Naravoslovne delavnice** s spoznavanjem živali in rastlin ter pogovori o pomenu živih bitij za ravnovesje v naravi ter o pomenu ohranjanja naravne in kulturne dediščine – 3 delavnice: vodni vretenčarji, razstava gob s strokovnim vodenjem in spoznavanje parka – biotska raznovrstnost, zgodovina. Ves čas sta bili obiskovalcem na razpolago dve razstavi, s ciljem ozaveščanja o pomenu ohranjanja okolja – "Posebna drevesa Mestnega parka" in "Pomen čebel za ohranitev človeške vrste".
- **Delavnice recikliranja in ponovne uporabe** za spodbujanje okolju prijaznega ravnanja in ponovne uporabe – izdelovanje iz odpadnih in naravnih materialov in ob tem pogovori o zdravem načinu življenja in okolju prijaznega delovanja v vsakodnevnem življenju – 31 delavnic: ustvarjanje z glino in hitro sušečimi masami, izdelava iger iz odpadnih materialov, ustvarjanje s plutovinastimi zamaški, embalažo za jajca, gumbi, kartonom, papirnatimi vrečkami, predelava odsluženega tekstila v uporabne predmete (nakit, torbe, igrače in igre).
- **Likovne delavnice** z uporabo različnih materialov in likovnih tehnik – 28 delavnic: slikanje na slikarskih stojalih, praskanka, poslikava lesa, ustvarjanje s prstnimi barvami, trganka, rože iz krep papirja, slike s slamico, risanje z ogljem, izdelovanje lutk. Z delavnicami smo razvijali domišljijo otrok, spodbujali njihovo ustvarjalnost in razvijali njihove ročne spretnosti.
- **Senzorične delavnice, gibalne dejavnosti, igre v naravi** – 19 delavnic z 9-imi različnimi aktivnostmi: hodulje, frizbi, metanje obročkov na stojalo, lovljenje ribic, pot za boso hojo, škatle za tipanje, posodice za vonjanje, igra 3 v vrsto in sestavljanje kock. Z dejavnostmi smo krepili gibalne sposobnosti otrok, spodbujali čutila in trajnostno igro v naravi.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Dejavnosti, ki smo jih izvajali v Mestnem parku so obogatile program vsakoletnega Festivala Lent. Udeležili so se jih otroci in mladi, družine z majhnimi otroki, organizirane skupine. Prebivalcem in obiskovalcem Maribora smo omogočili aktivno druženje in preživljanje prostega časa na prostem ter medgeneracijsko in medkulturno povezovanje. Že v času festivala so se pričeli tudi naši ostali počitniški programi in festivalsko dogajanje smo izkoristili kot priložnost, da smo otroke in njihove starše oz. skrbnike informirali o dejavnostih in jih usmerili v programe za kakovostno preživljanje prostega časa tudi po izteku festivala.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali smo z glavnim organizatorjem Festivala Lent, Narodnim domom Maribor ter z društvi s področja varovanja narave in dejavnega preživljanja prostega časa: Gobarskim društvom Lisička Maribor, Društvom študentov naravoslovja, Športnim društvom Ultimate frizbee Maribor in Rajzefibrom Maribor.

Informiranje in mediji: Za informiranje javnosti je poskrbel organizator Festivala Lent, Narodni dom Maribor, mi pa smo informacije o naših dejavnostih v okviru Art kampa v Mestnem parku vključili v program Počitnice s prijatelji, ki smo ga objavili v tiskani in spletni obliki, na našem FB profilu pa smo sproti in podrobneje obveščali o vsebinah, objavljali fotografije in zbirali odzive obiskovalcev.

Statistika:

število delavnic/dejavnosti:	81
število izvedenih ur programa:	314
število sodelujočih društev, organizacij, zunanjih sodelavcev, podjetij:	4
število sodelujočih prostovoljcev:	19
skupno število obiskov:	4.671

Koordinatorica programa: Kornelija Kaurin.

5.c TEDEN OTROKA®

Uvod:

Teden otroka® je potekal **od 3. do 7. 10. 2022**, od 9. do 12. ure, pod sloganom "Skupaj se imamo dobro". Dejavnosti, ki smo jih organizirali so se odvijale na Trgu svobode, v Stražunskem gozdu in Domu ustvarjalnosti mladih Maribor. Izpeljali smo brezplačne ustvarjalne in raziskovalne delavnice, postavili stojnice in delavnice nevladnih organizacij, predstave za otroke, igro na ulici. Z dogodkom smo spodbujali druženje, ustvarjalnost, igro, neformalno izobraževanje, omogočili obiskovalcem pridobivanje izkušenj in razvijali spretnosti. Pri pripravi in izvedbi je sodelovalo **10 prostovoljcev**, aktivnosti se je udeležilo **1.300 otrok**. Dejavnosti smo ponudili organiziranim skupinam – šolam in vrtcem in tudi mimoidočim, ki so se odzvali v velikem številu.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Ustvarjalne, naravovarstvene, naravoslovne, senzorične, likovne, delavnice ponovne uporabe, gibalne delavnice in igre na ulici** smo izvajali vseh pet dni. Izdelovali smo knjižna kazala, žepne igre, živali iz različnih naravnih in recikliranih materialov, obeske za ključe in nalepke ter okraske za kolesa. Otroci so imeli na razpolago veliko iger in športnih rekvizitov, ki so privabili k veseli igri in druženju, hkrati pa so razvijali svoje spretnosti in se še marsičesa novega naučili. Skozi omenjene dejavnosti smo spodbujali domišljijo in ustvarjalnost otrok, razvijali njihove ročne spretnosti ter spodbujali razvoj vseh njihovih čutil. Udeleženci dejavnosti so širili svoje znanje na različnih področjih znanosti in umetnosti, literarnega ustvarjanja, ekologije in zdravega načina življenja.
- **Stojnice:** Na eni od stojnic smo predstavljali dejavnost ZPM Maribor, na ostalih so se predstavljala druga društva in mladinski centri, ki se ukvarjajo s področjem otrokovih pravic, izvajajo programe za otroke in mladostnike ter delujejo v njihovo dobrobit.
- **Dogajanje na odru:**
 - V ponedeljek je potekal Bralni maraton, kjer so otroci iz osnovnih in srednjih šol prebrali svojo poezijo.
 - V torek nas je k plesu in petju povabil Čarovnik Grega.
 - V sredo so si obiskovalci ogledali predstavo Črtek v mestu.
 - V četrtek so si ogledali predstavo Radovednica iz čebelnjaka.
 - Petkovo dogajanje pa smo zaključili s predstavo Svetlane Makarovič: Čuk na palici.
- **Naravoslovni dan v Stražunskem gozdu:** Mednarodni dan živali, ki je bil hkrati tudi prvi dan Tedna otroka, smo obeležili z naravoslovnim dnevom z naravoslovnimi in senzoričnimi delavnicami, spoznavanjem plazilcev, dvoživk, gob ter z umetniškim izražanjem v naravi.
- Ker hkrati potekata Teden otroka in Teden prometne varnosti, se je tradicionalno, na **Dan prometne varnosti** programu pridružil Svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu MO Maribor. Tako so lahko na ta dan otroci preizkusili tudi poligon za varno vključevanje v cestnem prometu.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Teden otroka je vseslovenska prireditve, ki je namenjena ozaveščanju strokovne in širše javnosti o pravicah, potrebah in razvoju otrok. Dogodki in dejavnosti za otroke in mlade so popestrili dogajanje na mestnih ulicah in trgih. Udeležili so se jih otroci ne glede na njihovo ekonomsko in socialno ozadje, državljanstvo, posebne potrebe ali katerokoli drugo obliko drugačnosti. Druženje, sodelovanje, igranje in ustvarjanje so sprejeli z velikim navdušenjem, saj so bili v zadnjem času ravno za te dejavnosti v veliki meri prikrajšani.

Verjamemo, da smo s strokovnim delom, opozarjanjem na težave in s predlogi za izboljšanje položaja otrok v lokalni skupnosti tudi vplivali na odločevalce na MOM, ki so se odločili za financiranje dodatnega mentorskega programov namenjenega blažitvi stisk mladostnikov.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali smo z vrtci in šolami Maribora. Na stojnicah oz. z delavnicami so se predstavili Zavod IGRISČE Maribor, Društvo SLO CANIS in REPS, MC EKTC – Center eksperimentov, Društvo AFRORITMI, Zavod PIP, Društvo študentov naravoslovja Maribor in Gobarsko društvo Lisička Maribor. Priključil se je tudi Mladinski center Indijanez s festivalom ustvarjalnosti Računajte na nas.

Informiranje in mediji: O programu smo obveščali preko spletne strani in FB profila. Poleg informacij o programu Tedna otroka, smo v komunikaciji z javnostmi opozarjali na probleme, s katerimi se

soočajo otroci in mladostniki v dobi odraščanja nasploh in še posebej o problemih, ki jih zaznavamo kot posledico izvajanja epidemioloških ukrepov, ki so otrokom in mladostnikom preprečevali druženje, socializacijo v medvrstniških skupinah in obiskovanje pouka v šolah. Podajali smo informacije o položaju otrok v družbi, njihovih pravicah in možnostih, ki jih lokalno okolje ponuja za njihov vsestranski osebni razvoj.

Statistika:

število dogodkov:	26
število izvedenih ur programa:	82
število sodelujočih društev, organizacij, zunanjih sodelavcev:	13
število sodelujočih prostovoljcev:	10
skupno število obiskov:	1.300

Koordinatorica programa: Kornelija Kaurin.

5.d VESELI DECEMBER

Uvod:

Po dveh letih smo prireditve vezane na lik dedka Mraza ponovno izpeljali v polnem obsegu, z množičnima prireditvama »Prihod dedka Mraza« pod Pohorjem in »Slovo dedka Mraza« v mestnem središču ter šestimi sprevodi po mestnih soseskah. Po naših ocenah se je teh dogodkov udeležilo okoli **7.470** obiskovalcev. Če ne bi bilo izredno slabega vremena na prireditvi pod Pohorjem, kjer je po tradiciji obiskovalcev največ, bi bila številka še veliko višja.

Dedek Mraz je obiskal tudi vrtce, šole in društva ter obiskal in obdaril otroke iz socialno ogroženih družin v DUM-u. Na ta način se je dedek Mraz dotaknil **5.503** otrok. Po dveh letih so kot pravljичni spremljevalci dedka Mraza v tem delu programa Veselega decembra ponovno sodelovali naši najmlajši prostovoljci, osnovnošolke in osnovnošolci 2. in 3. triade.

Sodelovali smo na tiskovni konferenci Čarobni Maribor, dnevu prižiga prazničnih lučk v mestu smo se pridružili s prižigom lučk na ograji pred vhodom v Dom ustvarjalnosti mladih (DUM), prispevali smo program v Vetrinjskem dvoru in na odru Trg Leona Štuklja ob slovesu dedka Mraza. Na pobudo MOM smo poskrbeli tudi za izvedbo dobrodelne akcije v šotoru na Trgu Leona Štuklja »Poženi! Ti to zmoreš« (15.-29.12.) v podporo mentorskemu programu za mlade.

Okrasili smo notranjost DUM-a in izpeljali decembrske ustvarjalne delavnice. Delavnice smo poimenovali »Darila srca« in z njimi spodbujali, da so otroci darila za svoje sorodnike in prijatelje izdelali sami. Poseben program smo pripravili zadnje dneve leta, med novoletnimi počitnicami, ko smo poleg likovnih delavnic izpeljali še dva izleta in novoletni žur za otroke (podrobneje o tem delu decembrskega programa poročamo v poglavju 1.a – Ustvarjalne delavnice za otroke in mladostnike).

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Prihod dedka Mraza, 10. 12. 2022:** Prireditev se je pričela z glasbeno animacijsko predstavo in nadaljevala s svetlobnimi efekti, ko so se po pobočju s pomočjo laserskih žarkov izrisali pravljичni liki. Stopnjevanje vzdušja je doseglo vrhunec s premikom sedežnice, s katero je nazadnje dedek Mraz s pravljичnim spremstvom in ob svečani glasbi le prispel na Snežni stadion. Po nagovoru na odru, se je pomešal med zbrane otroke, se z njimi rokoval, odmevala je »Siva kučma«, spremljevalci so delili bombone.

Prireditev smo izpeljali s podporo podjetja Marprom, ki je omogočilo brezplačno uporabo sedežnice in reflektorjev na Snežnem stadionu in Hotela Arena, kjer so poskrbeli za pogostitev nastopajočih in drugih sodelujočih ter nam omogočili brezplačno uporabo prostora za pripravo nastopajočih in namestitev laserske naprave. Pričakovali smo okoli 2.000 obiskovalcev, zaradi deževnega vremena, ki nam je otežil tudi pripravo prireditvenega prostora (okrasitev odra in sedežnice, namestitev ozvočenja in odrskih luči), je bil obisk precej manjši (okoli 400). Dodatne skrbi nam je povzročila odsotnost elektrike na prizorišču vse do nekaj dni pred dogodkom, a z

intervencijo kabineta župana MOM, smo uspešno premostili tudi to težavo in izpeljali prireditve kot načrtovano.

- **Sprevidi dedka Mraza, 13. 12. (KS Limbuš, KS Pekre, MČ Radvanje), 14. 12. (KS Kamnica, MČ Koroška vrata), 16. 12. (Občina Miklavž na Dravškem polju), 19. 12. (KS Razvanje, MČ Tabor, MČ Magdalena), 20. 12. (MČ Studenci, MČ Nova vas), 21. 12. (MČ Pobrežje, KS Malečnik), 22. 12. 2022 (MČ Brezje, MČ Tezno):** V sprevide smo vključili vse MČ in KS v MOM, z izjemo Brestrnice (za vožnjo s kočijo je preveč oddaljena, cesta pa preveč prometna). O trasah sprevidov smo informirali mestne četrti in krajevne skupnosti ter vrtce in šole, ki so v lokalnem okolju poskrbeli za dodatno informiranje. V sprevid je bilo vključeno spremljevalno vozilo s svetlobnim napisom »dedek Mraz«, policijsko vozilo, kočija z vpreženim konjem, dedkom Mrazom in dvema pravljničnima spremljevalcema ter vozilo z ozvočenjem. Sprevidi so se odvijali med 17. in 19. uro, v vsakega je bilo vključenih 4 do 6 postankov, skupno jih je bilo 32. Na vsakem je dedek Mraz nagovoril zbrane, stopil mednje, spremljevalci pa so otrokom delili bombone.
- **Slovo dedka Mraza in sprevid MČ Magdalena, MČ Center, MČ Ivan Cankar, 28. 12. 2022:** Zadnji sprevid dedka Mraza je vključeval postanek v Europarku, enem od sponzorjev naših decembrskih prireditev, nato smo na Glavnem trgu vstopili v peš cono in se popeljali po okrašenih mestnih ulicah. Na Grajskem trgu so se sprevidu pridružili otroci, ki so si pred tem ogledali predstavo v Vetrinjskem dvoru, procesija pa je pot nadaljevala do Trga Leona Štuklja. Na velikem odru je pred nagovorom dedka Mraza nastopil otroški pevski zbor OŠ Martina Konšaka, dedek Mraz pa se je ustavil še v šotoru »Poženi! Ti to zmoresš« v podporo programu za mlade. Zadnji nagovor s kočije je dedek Mraz opravil še na Glavnem trgu, kjer je procesija zapustila center mesta, dedek Mraz pa se je nato odpeljal nazaj v svoje domovanje na Pohorju.
- **Obiski dedka Mraza v vrtcih, šolah, 12.–23. 12. 2022:** Šest dedkov Mraz je obiskovalo tudi otroke v vrtcih, šolah in društvih. Po dveh letih premora, so dedka Mraza ponovno spremljali otroci višjih razredov OŠ kot pravljnično spremstvo, v letu 2022 jih je bilo 24. Za njihovo sodelovanje smo se jim zahvalili z **ogledom kino-predstave**.
- **Obisk dedka Mraza in obdaritev otrok iz socialno ogroženih družin, 21. 12. 2022:** Prostovoljke Društva prijateljev mladine (DPM) Maribor, ki deluje znotraj ZPM Maribor, so pripravile obdaritev otrok starih do 10 let iz seznama socialno ogroženih družin DPM. Pred prihodom dedka Mraza in obdaritvijo so si ogledali tudi predstavo.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Prireditve vezane na lik dedka Mraza imajo v mestu gotovo najdaljšo neprekinjeno tradicijo in otroci so dedka Mraza tudi tokrat nestrpno pričakovali. Posebnost programa je, da je priložnosti za srečanje z dedkom Mrazom res veliko, ne samo pod Pohorjem in v centru mesta, temveč v vseh mestnih četrtih in krajevnih skupnostih, v vrtcih in šolah.

Veseli smo, da smo s strani MOM in Zavoda za turizem Maribor bili povabljeni k sodelovanju na novinarski konferenci pred pričetkom Čarobnega Maribor, saj pomembno prispevamo k programu Čarobnega Maribora in nenazadnje ohranjanju tradicije slovenskega dedka Mraza, ki je od leta 2020 vpisan na seznam slovenske nesnovne kulturne dediščine.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Pri pripravah na decembrske dogodke Čarobni Maribor smo sodelovali z MOM in Zavodom za turizem Maribor ter drugimi organizatorji prireditev in dogodkov. Dedka Mraza je na prireditvah tudi letos odigral Saša Šauperl, upokojeni učitelj in nekdanji ravnatelj na OŠ, za konja in kočijo je poskrbel novi kočijaž Marko Potočnik, za ozvočenje podjetje Creative Goods.

Glede izvedbe sprevidov smo se povezali z mestnimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi, vrtci in šolami. Z vrtci in šolami smo se dogovorili tudi za individualne obiske dedka Mraza v njihovih enotah. Sodelovali smo z Društvom prijateljev mladine Maribor pri pripravi programa obdaritve in obiska dedka Mraza za otroke iz socialno ogroženih družin.

V okviru dobrodelne akcije »Poženi! Ti to zmoresš« (kot poskus podaljšanja programa na letni ravni) smo sodelovali z mnogimi posamezniki, zavodi, društvi in podjetji, ki so obiskali šotor, kjer se je dobrodelna akcija z nabiranjem dobrodelnih kilometrov odvijala. Med drugim so se akcije organizirano udeležili Narodni dom Maribor, ekipa novinarjev časopisne hiše Večer, KUD Študent in Rajzefiber, med posamezniki pa poleg župana MOM in predsednice ZPM Maribor omenimo predvsem znane športnike, ki so na stacionarnih kolesih odkolesarili največ kilometrov.

Informiranje in mediji: sodelovali smo na novinarski konferenci Čarobni Maribor, kjer smo imeli priložnost predstaviti program vezan na lik dedka Mraza in dobrodelno akcijo »Poženi! Ti to zmoresš«, o podrobnejšem programu pa smo informirali v začetku decembra, ko smo tudi objavili program na naši spletni strani ter spletni strani Čarobni Maribor. Vrtcem in šolam v Mariboru in sosednjih občinah smo razdelili plakate in jih o dogodkih informirali preko e-pošte. Na FB profilu smo nato dnevno objavljali utrinke s srečanj dedka Mraza z otroki in zgodbe z dobrodelne akcije. Program je bil deležen tudi velike medijske pozornosti, saj smo gostovali v vseh lokalnih radijskih, televizijskih, časopisnih in spletnih mediji, večkrat na TV Maribor in Radio Maribor, prispevek o prihodu dedka Mraza je bil objavljen tudi v TV Dnevniku RTVSLO.

Statistika:

prireditve

število prireditev/dogodkov:	9
število ur programa:	20
število zunanjih sodelavcev in prostovoljcev:	12
število obiskovalcev:	8.200

obiski dedka mraza

število obiskov v vrtcih, šolah, društvih:	41
število ur programa:	96
število sodelujočih zunanjih izvajalcev (dedki Mrazi, študentka – ličenje otrok, spremljevalci dedka Mraza):	7
število sodelujočih otrok, spremljevalcev dedka Mraza	24
število otrok v vrtcih, šolah in društvih:	5.503

skupno število

obiskovalcev na prireditvah in obiskih:	13.703
---	---------------

Koordinatorici programa: Tadeja Dobaj, Marina Škrubej.

6. DRUGI PROGRAMI – DEJAVNOSTI ZA STARŠE

Uvod:

V 5-letnem projektu Večgeneracijski center (VGC) Štajerska (projekt se je zaključil septembra 2021) smo dobili kadrovske in finančne priložnosti za izvajanje vsebin namenjenih staršem, saj smo ugotovljali, da te vsebine starši iščejo in potrebujejo. V tem času smo razvili vsebine, ki si jih v prihodnosti želimo razvijati in izvajati še naprej, seveda ob predpostavki, da pridobimo potrebna finančna sredstva in kadrovske podpore.

Sredstev za izvajanje vsebin za starše sicer nismo uspeli pridobiti, smo pa bili uspešni na razpisu MOM za sofinanciranje enoletnega mentorskega programa za mlade »Ti to zmoresš« (november 2021-oktober 2022), ki je vključeval tudi podporne dejavnosti za starše. V okviru programa za mlade »Mladi, arhitekti svoje in skupne prihodnosti«, sofinanciranega s strani Urada za kulturno in mladino MOM, smo organizirali predavanja na temo »Duševno zdrave otrok in mladih« (november-december 2022), ki so sicer bila namenjena prostovoljcem, ker pa so bila javna, se jih je udeležilo tudi veliko staršev. Na ta način dejavnosti za starše nismo opustili in po zaključku projekta VGC Štajerska zagotovili kontinuiteto teh dejavnosti še za dobro leto.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

V času trajanja pilotnega mentorskega programa za mlade »Ti to zmoresš« smo izpeljali 8 brezplačnih predavanj za starše, na katerih smo zabeležili 97 obiskov. V okviru programa »Mladi, arhitekti svoje in skupne prihodnosti« smo izpeljali 3 brezplačna predavanja, na katerih smo zabeležili 55 obiskov, zlasti staršev. Podrobno vsebinsko in finančno poročilo za navedene dejavnosti smo MOM predložili v okviru omenjenih programov v novembru 2022 oz. januarju 2023.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Z dejavnostmi za starše vzpostavljamo »mehko območje«, v katerem staršem – v letu 2022 zlasti staršem najstnikov – nudimo podporo in smernice pri vzgoji in izboljšanju družinskih odnosov. Če bi v prihodnje mentorski program za mlade in s tem dejavnosti za starše redno izvajali, bi s tem na daljši rok lahko preprečili razvoj stisk v resnejše težave in tako razbremenili delo institucij v javni mreži socialno-varstvenih programov. Še naprej bomo tudi iskali možnosti za prijavo na ustrezne razpise za sofinanciranje dejavnosti za starše in skrbnike.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali smo s strokovnjaki s področja psihologije, pedopsihiatrije, socialnega dela ter družinskih in zakonskih študij, s svetovalnim centrom za otroke in mladostnike ZD dr. Adolfa Drolca, z Društvom študentov psihologije, Društvom študentov medicine, Centrom Šteker in drugimi..

Informiranje in mediji: O dejavnostih za starše smo informirali preko spletne strani, FB profila in drugih družbenih omrežij. O dejavnostih za starše smo s sporočili za javnost informirali medije.

Koordinatorici programov: Tadeja Dobaj, Monja Urbič.

II. PROSTOVOLJSTVO

Prostovoljsko delo je temelj delovanja ZPM Maribor, saj se praktično vsi programi izvajajo s pomočjo prostovoljk in prostovoljcev.

V vseh programih skupaj je v letu 2022 bilo vključenih med 380 do 400 prostovoljcev. V tej oceni dodajamo natančno beleženim prostovoljcem tudi tiste, ki svoje prostovoljske aktivnosti povezane s programi ZPM Maribor, izvajajo na šolah, v vrtcih (na primer Bralna značka ali Mladi za napredek Maribora), na terenu (humanitarni programi, pomoč družinam), na prireditvah in enkratnih ali občasnih akcijah. Prostovoljci so tudi tisti, ki opravljajo društvene aktivnosti, skrbijo za funkcioniranje organov ZPM Maribor in društev vključenih v v ZPM maribor, kakor tudi naši predstavniki v delovnih skupinah in organih ZPM Slovenije ali v drugih združenih aktivnostih NVO.

Natančna evidenca prostovoljskega dela po posameznih programih izkazuje, da je v DUM-a sodelovalo 59 prostovoljcev, 28 na TOM telefonu, 11 prostovoljcev pa je podprlo program Ti to zmoreš. Največ jih je bilo v programih letovanj, skupno 234.

Prostovoljno in / ali prostovoljsko delo se evidentira in vrednoti na različne načine. Skladno Zakonu o prostovoljskem delu vsako prostovoljno delo ni prostovoljsko delo, lahko pa prispevek prostovoljcev posamezna društva oz NVO evidentirajo na svoj način.

Zato tudi pri ZPM Maribor uporabljamo ob metodi poročanja AJPES- u še metodo lastne evidence.

Za izvedbo letovanja na primer vsak prostovoljec nameni odsotnost od doma 11 dni (ali povprečno 24 ur x 10 dni- prvi in zadnji dan od vseh 11 dni prostovoljec ni odsoten 24 ur). Ko k temu priračunamo obvezne sestanke pred letovanjem in evalvacijo, vse skupaj vrednotimo z 250 urami odstotnosti. Ker mora prostovoljec imeti ob delu tudi počitek, vseh njegovih prostovoljno prispevanih ur ne moremo vrednotiti kot prostovoljsko delo.

Lahko pa preprosto izračunamo, da 234 prostovoljcev na letovanjih prispevalo (223 x 250 ur) skupno vsaj 58.500 ur svojega časa za letovanja.

Če prostovoljskim uram na letovanjih dodamo samo 3.487 prostovoljskih ur v DUM-u in 2.804 ure na TOM telefonu, dobimo 64 791 ur dela.

Če bi to delo prostovoljcev lahko ovrednotili skladno z Zakonom o prostovoljstvu in podrejenim pravilnikom, kjer je tarifa za vsebinsko delo predvidena na 10,00 EUR (minimalna tarifa je 6,00 EUR), bi znašala dodana vrednost prostovoljskega dela za otroke in mladostnike pri ZPM Maribor okrog 648,000.00 EUR.

To seveda še ni vso prostovoljsko delo pri ZPM Maribor . Najmlajši prostovoljci, so osnovnošolci od 4. do 9. razreda, ki kot spremljevalci dedka Mraza običajno sodelujejo v programu Veseli december.

Prispevek prostovoljskega dela ob neposredni pomoči ZPM Maribor na humanitarnem področju lahko ocenjujemo skozi delo humanitarne komisije DPM Maribor, na okoli 1400 ur, v poprečju vsaka od prostovoljk te komisije opravi okoli 120 ur letno.

Nekateri od prostovoljcev prispevajo k delovanju ZPM Maribor manj kot 20 ur prostovoljskega dela letno, kar pomeni, da jih po metodologiji prostovoljskega dela ne moremo vrednotiti, nekateri pa opravijo več kot 300 ur, pa jih sploh ne želijo evidentirati.

Metode dela:

Izobraževanje in usposabljanje prostovoljcev – predavanja, delavnice, evalvacija; prostovoljske dejavnosti – delo v skupinah, druženje in delavnice, igra, izkustveno učenje, socialne igre, individualno delo, evalvacija.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

Meseca februarja smo objavili dva razpisa za nove prostovoljce na letovanjih in prostovoljce v DUM-u, že novembra 2021 za nove prostovoljce na TOM-u. Usposabljanja za prostovoljce na letovanjih in DUM-u smo izpeljali v pomladnih mesecih, med tem, ko se je izobraževanje novih prostovoljcev na TOM-u začelo že v začetku leta 2022.

Usposabljanje prostovoljcev:

- usposabljanje in izobraževanje za nove in stare prostovoljce v DUM-u – 8 predavanj/delavnic, uvajanja med prvomaskimi počitnicami, 2 sestanka pred pričetkom izvajanja poletnega počitniškega programa, evalvacijski sestanek;
- usposabljanje in izobraževanje za nove prostovoljce na letovanjih – 5 predavanj/delavnic oz. 15 izvedb, 8 sestankov izmen pred pričetkom letovanj in 8 evalvacijskih sestankov po zaključku letovanj;
- pripravljalni sestanek moderatorjev skupin na regijskem Otroškem parlamentu in evalvacijski sestanek;
- nadaljevanje usposabljanja prostovoljcev v mentorskem programu Ti to zmoreš – 4 delavnice/predavanja;

Prostovoljske dejavnosti:

- prostovoljci v DUM-u so sodelovali pri pripravah in izvedbi programa ustvarjalnih delavnic v DUM-u, počitniških programov, pri pripravi razstav v Galeriji male velike umetnosti, pri izvedbi prireditev, okoljevarstvenih vsebin in vsebin MC DUM, udeležili so se sestankov in evalvacij po zaključku dejavnosti;
- prostovoljci – svetovalci na TOM-u so svetovali in informirali preko telefona in interneta ter se udeleževali obveznih rednih mesečnih supervizij;
- prostovoljci – spremljevalci na letovanjih so sodelovali pri načrtovanju in pripravah programov, aktivno sodelovali pri izvedbi programa, samostojno skrbeli za svojo skupino udeležencev in se udeležili delovnih sestankov v času izvajanja programa ter evalvacijskem sestanku;
- prostovoljci, moderatorji skupin na regijskem Otroškem parlamentu so moderirali delo v skupinah preko spleta, dva prostovoljca sta preko spleta moderirala tudi delo v skupinah na medobčinskem Otroškem parlamentu za otroke in slovenje-bistiškega okoliša;
- prostovoljci v programu Ti to zmoreš so sodelovali pri pripravah in izvedbi dejavnosti za mladostnike, ki so bili vključeni v program.

Srečanja prostovoljcev v zahvalo za njihovo prostovoljsko delo:

- dvo-dnevno srečanje prostovoljcev v VIRC Poreč smo izpeljali v začetku septembra, razmere pa žal tudi v začetku leta 2022 niso dopuščale izvedbe tradicionalnega ponovoletnega srečanja;

Promocija prostovoljskega dela:

- prostovoljstvo smo promovirali na spletni starni in družbenih omrežjih, s sporočili za javnost in gostovanji v medijih;
- prostovoljsko delo smo predstavili na dveh srednjih šolah (II. gimnazija, Srednja zdravstvena in kozmetična šola);
- na info stojnici v Tednu otroka;
- sodelovali smo s Slovensko filantropijo in mrežo prostovoljskih organizacij Prostovoljstvo v Mariboru na dogodku Dan za spremembe, ki je bil iz aprila (dogodek v parku na Trgu Borisa Kidriča), ter v okviru Nacionalnega tedna prostovoljstva, ki je bil maja (sodelovanje predsednice ZPM Maribor na okrogli mizi v Muzeju NO).

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

V prostovoljske programe je vključeno veliko prostovoljcev, zato imajo velik učinek v lokalnem okolju. Po eni strani omogočajo večjo socialno vključenost prostovoljcev, prispevajo k njihovi osebni rasti, pridobivanju novih znanj in izkušenj. Na drugi strani ima njihovo prostovoljsko delo velik učinek na kakovost življenja otrok in mladostnikov, ki so vključeni v prostočasne programe med počitnicami in skozi celo leto. Ker so v prostovoljsko delo vključeni posamezniki vseh generacij in je njihovo delo namenjeno najmlajšim generacijam, imajo prostovoljski programi velik povezovalni, solidarnostni in medgeneracijski pomen.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

ZPM Maribor je članica nacionalne mreže prostovoljskih organizacij »prostovoljstvo.org«, ki jo koordinira Slovenska filantropija in članica lokalne mreže »prostovoljstvo v Mariboru«, ki jo koordinira Pekarna magdalenske mreže. Z obema organizacijama smo sodelovali ob posebnih dogodkih, ki so bili namenjeni promociji prostovoljskega dela. ZPM Maribor ima pri Slovenski filantropiji tudi status Mladim prijazne prostovoljske organizacije, saj vključujemo tudi srednješolce oz. mladoletnike. S srednjimi šolami smo tako po dveh letih ponovno sodelovali s predstavitvami prostovoljskega dela v živo na šolah, s fakultetami pa, kot običajno, pri informiranju študentov o možnostih vključitve v prostovoljske programe ZPM Maribor.

Pri pripravi in izvedbi usposabljanj in izobraževanj za prostovoljce smo se povezali s strokovnjaki z različnih področij, zlasti psihologije, sociologije, pedagogike in medicine.

Koordinatorice programov in mentorice prostovoljcev: Tadeja Dobaj, Marina Škrubej, Kornelija Kaurin, Monja Urbič.

III. MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA

Uvod:

V letu 2007 smo prevzeli v izvajanje program Mladi za napredek Maribora. Program smo razvili, mu dodali nove ideje, uporabniki so pohvalili napredek. Februarja 2021 smo se prijavili na razpis MO Maribor za izvajalca programa Mladi za napredek Maribora za obdobje treh let in uspeli. To je bil že tretji razpis za izvajalca.

Program Mladi za napredek Maribora je namenjen mladim raziskovalcem osnovnih in srednjih šol (vključno z dijaki v dijaških domovih). Mladi lahko pripravljajo svoje raziskovalne naloge in inovacijske predloge na praktično vseh področjih družbenih in tehničnih znanosti (trenutno program ponuja 32 raziskovalnih področij). Hkrati pa ima program poleg ponujene možnosti nadgrajevati, poglobljati in preverjati pridobljeno znanje v šoli, še vzgojni učinek, saj raziskovalce vzgaja in razvija njihovo zavest za družbeno odgovorna ravnanja.

Program izvajamo le za področje MO Maribor, saj ima naš program status regijskega srečanja mladih raziskovalcev. Skupno je v program povabljenih 20 osnovnih šol, 18 srednjih šol in 5 dijaških domov.

Organizacijsko je program vezan na posamezno šolsko leto in se prične z objavo razpisa in poziva šolam k prijavi na natečaj Mladi za napredek Maribora. Razpis za šolsko leto je bil objavljen v mesecu juniju 2021. Oktobra 2021 se je izvedla prijava, oblikovanje komisij in predavanja o pripravi nalog.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Oddaja raziskovalnih nalog in inovacijskih predlogov (naloge):** predviden rok za oddajo nalog, 15. 2. 2022, je bil zaradi številnih karanten, na predlog šol in članov ocenjevalnih komisij, dvakrat zamaknjen. Pri oblikovanju rokov je bilo potrebno upoštevati šolski koledar in predvsem rok za prijavo na državno srečanje. Dokončen rok za oddajo nalog je tako bil 10. 3. 2022, potrdila ga je Strokovna komisija. Mladi so v letu 2022 oddali 166 nalog, sodelovalo je 277 avtorjev in 152 mentorjev. Osnovne šole so oddale 67 RN in 10 IP, skupaj 77 nalog (pet

nalog manj kot leta 2021). V srednjih šolah je bilo v razpisnem roku oddanih 81 RN in 8 IP, skupaj 89 (osemindvajset nalog manj kot 2021).

- **Ocenjevanje oddanih nalog:** naloge so pregledali in ocenili člani ocenjevalnih komisij, naloge smo pripravili v fizični obliki (šifriranje tiskanih izvodov nalog in personalizirani ocenjevalni obrazci) ter v elektronski obliki (vse pdf naloge je bilo potrebno opremiti s šiframi in pripraviti tudi personalizirane ocenjevalne obrazce v e-obliki). Predsedniki komisij so po zagovorih potrdili rezultate na seji organizacijskega odbora 11. 4. 2021 in tudi dopisno, to je podlaga za objavo uradnih rezultatov.
- **Javni zagovori oddanih nalog:** potekali so med 24. marcem in 1. aprilom 2021, v živo na Lesarski šoli Maribor. Lesarska šola že vrsto let za potrebe programa brezplačno odstopi svoje prostore in opremo, ki jo mladi potrebujejo za zagovore (računalniki, projektorji,...). Dve področji (slovenski jezik in elektrotehnika), pa sta zagovore opravili 6. 4. 2022. ZPM Maribor je kot izvajalec programa izjemno hvaležen šoli, saj opravijo izjemno plemenito dejavnost, hkrati pa omogočajo, da se lahko zagovori opravijo v strnjem časovnem obdobju na enotni lokaciji.. Še pred javnimi predstavitvami so na šolah pripravili šolske predstavitve.
- **Izbor posebnih nagrad:** je potekal na drugi seji organizacijskega odbora 11. 4. 2022. V izbor za posebne nagrade je bilo predlaganih šest osnovnošolskih in štiri srednješolske naloge (seznam predlaganih nalog je objavljen v zborniku). Po predstavitvah prisotnih članov komisij je organizacijski odbor razpravljal in potrdil izbor obeh posebnih nagrad. Med osnovnošolci sta jo prejeli Ela Marčič in Hana Bera Šenekar, med srednješolci Aleks Žvikart.
- **Svečana razglasitev rezultatov:** zaključne prireditve na kateri razglasimo rezultate in podelimo posamezne nagrade tudi letos, zaradi izredno kratkega časovnega roka (zadnji zagovori 6. 4., razglasitev pa je morala biti najkasneje 14. 4.) nismo izvedli. Smo pa znova razglašali rezultate v živo in oddajali preko našega FB kanala. Tudi v letu 2022 nam je ob pripravi in izvedbi pomagal nekdanji raziskovalec Anej Irgolič. Pripravili smo dva ločena dogodka, za osnovne šole in srednje šole. Program dogodka smo še obogatili z dvema glasbenima točkama mlade raziskovalke Klare Beton in raziskovalca Vita Betona. Na prireditvi za OŠ je zbrane pozdravil župan MO Maribor Aleksander Saša Arsenovič, članica predsedstva ZPM Maribor Majda Struc je zbrane pred ekrani pozdravila na srednješolski prireditvi.
- **Nagrade za najuspešnejše:** poleg posebnih nagrad smo podelili nagrade za naj šole, naj mentorja, nagrado pustolovščina (seznam vseh nagrajencev ob zaključku tega poročila). Letos smo izvedli dvodnevni nagradni izlet presenečenje, ki ga je prejelo 26 avtorjev in 25 mentorjev. Prav vsi avtorji in vse šole, ter člani organizacijskega odbora so prejeli zbornike letošnjega srečanja. Avtorji še priznanja.
- **Udeležba na državnem srečanju:** Posebna komisija v sestavi mag. Sonja Filipič, dr. Andrej Naterer in Urša Žiger je pripravila izbor nalog za državno srečanje (seja je potekala 12. 4. 2022). Koordinatorica programa pa je nato izvedla elektronsko prijavo za 95 predlaganih nalog. Rok za prijavo nalog je bil 20. 4. 2022. Na državnem srečanju naloge najprej pisno ocenijo in nato se le najboljše naloge uvrstijo v drugi krog, kjer opravijo zagovor. Drugi krog srečanja se je zgodil 16. 5. 2022 v Murski Soboti. V drugi krog je bilo uvrščenih 21 nalog iz osnovnih šol in 27 nalog iz srednjih šol, skupaj 48 (kar predstavlja 21% vseh udeležencev v drugem krogu, 230 nalog je bilo skupaj uvrščenih v drugi krog). Ob objavi rezultatov smo za šole pripravili obvestilo z rezultati nalog našega srečanja in seznanili z možnostjo ter načinom prijave za organiziran prevoz v Mursko Sobotu.
- **Rezultati državnega srečanja:** ki so jih mladi dosegli so bili znova odlični. Osnovnošolci so prejeli 8 zlatih priznanj, srednješolci pa 9 zlatih priznanj. Skupaj tako 17 zlatih priznanj, kar pomeni 21% vseh podeljenih zlatih priznanj. Naši avtorji so prejeli tudi 31 srebrnih priznanj, kar predstavlja 21% vseh podeljenih. Osnovnošolci so prejeli 13 in srednješolci 18 srebrnih priznanj. Tem zavidljivim številkam je potrebno prišteti še 46 bronastih priznanj. Skupno sta bili iz gibanja Mladi za napredek Maribora na državno srečanje predlagani in prijavljeni ter oddanih 95 nalog, od skupno 404 prijavljenih iz vse države (kar pomeni 23,5% vseh prijavljenih nalog).
- **Nagrade za mentorje, koordinatorje in člane komisij:** V mesecu juniju smo pripravili potrdila o sodelovanju v programu Mladi za napredek Maribora 2022 za mentorje in koordinatorje, ki jih mentorji in koordinatorji uveljavljajo za napredovanje v nazive. Potrdila smo nato na šole posredovali skupaj s pogodbami o programskem sodelovanju. Pogodbe so podlaga za izplačilo materialnih stroškov šolam (nagrade koordinatorjem, mentorjem in materialni stroški šolam za priprava nalog – za vse so prehodno pripravljene ustrezni izračuni). V programu Mladi

za napredek Maribora 2022 je aktivno sodelovalo 97 ocenjevalcev, ki so pregledali in ocenili 166 oddanih nalog. Višina avtorskih honorarjev znaša 5.491,31€ bruto (brez prispevkov), za 79 ocenjevalcev. 18 ocenjevalcev je sodelovalo kot prostovoljcev, svoje delo so opravili brezplačno, niso podpisali pogodbe o avtorskem delu. V finančnem poročilu je njihov prispevek v vrednosti 693,52€ bruto. Prepričani smo, da ta njihov prispevek velja beležiti in izpostaviti.

- **Objava raziskovalnih nalog in oddaja nalog v trajno hrambo:** vse ocenjene naloge smo objavili na naši spletni strani. Naloge smo pred objavo uredili. Na naslovnice vsake posamezne naloge v elektronski obliki smo ustrezno navedli avtorje in mentorje ter šole, saj se naloge tudi v elektronski obliki oddajajo brez identifikacijskih podatkov (kriterij anonimnosti v fazi pisnega ocenjevanja). Poleti je potekala tudi priprava tiskanih izvodov nalog za oddajo nalog v trajno hrambo UKM Maribor.
- **Evalvacija Mladi za napredek Maribora 2022:** izvedli še statistično analizo in urejanje arhiva Mladi za napredek Maribora. Statistična analiza je zajemala pregled prijavljenih in oddanih nalog po področjih raziskovanj, šolah ter še posebej za vsako sodelujočo šolo. Na ta način spremljamo oddajo nalog po področjih, spremljamo trende prijav, oddaj (odjav), zanima nas popularnost posameznega področja in kje zanimanja ni veliko. Enako velja za spremljanje oddaje in prijav na šolah, pa tudi po posameznih šolah. Spremlja se trend oddaje po posameznih letih, oddaja po področjih.
- **Objava natečaja Mladi za napredek Maribora 2023:** junija smo v odločanje in potrditev Strokovni komisiji pripravili besedilo natečaja z vsemi potrebnimi prilogami. Osnutek natečaja Mladi za napredek Maribora 2023 je Strokovna komisija za izbor, usklajevanje, vrednotenje programov za mlade obravnavala na dopisni seji v času od 3. – 7. 6. 2022. Člani Komisije so predlagan natečaj soglasno podprli. Po lektorskem in pravnem pregledu je bil predan v podpis županu Aleksandru Saši Arsenoviču, ki ga je 20. 6. 2022 podpisal. Sledila je objava natečaja (z vsemi prilogami) na naši spletni strani, hkrati smo o natečaju obvestili tudi vse mariborske osnovne in srednje šole ter dijaške domove. Ponovni poziv smo poslali ob začetku šolskega leta.
- **Dan raziskovalcev 2022:** pred zagovori na državnem srečanju smo v sodelovanju s Centrom eksperimentov Maribor pripravili Dan raziskovalcev, ki smo ga izvedli 11. 5. 2022. Na dogodku v Centru eksperimentov so se predstavili posamezni avtorji, ki so jih predlagale ocenjevalne komisije in so se odločili za sodelovanje. Sodelovalo je 13 avtorjev, 9 različnih nalog. Dan je zelo uspel, saj si je predstavitev ogledalo tudi veliko staršev sodelujočih, po predstavitev pa se je razvila še prav zanimiva razprava sodelujočih.
- **Prijava nalog na natečaj Mladi za napredek Maribora 2023:** rok za prijave je bil 14. 10. 2022. Prijavljenih je bilo 389 nalog. V osemnajstih osnovnih šolah so prijavi 143 RN in 10 IP. V srednjih šolah (štirinajst šol) so prijavi 222 RN in 14 IP. Pričakujemo nekako 50% osip prijavljenih nalog ob oddaji in s tem nekako predvidoma 180 nalog.
- **Predavanja o pripravi nalog:** v želji, da bi mladim približali navodila za pripravo raziskovalnih nalog, smo pripravili predavanja Kako do kvalitetne naloge, ki jih je izvajala koordinatorica programa, v času od oktobra do decembra. Izvedli smo 19 predavanj na šolah. Predavanj se je skupaj udeležilo 313 avtorjev in 118 mentorjev. Skupni čas izvedbe predavanj je skoraj 30 ur.
- **Srečanje regijskih koordinatorjev:** oktobra je potekal sestanek regijskih koordinatorjev srečaj mladih raziskovalcev v Celju. Organizator državnega srečanja ZOTKS je predstavil nov razpis, ob tem smo obravnavali tudi dve obsežnejši problematiki: nova aplikacija za prijavo na državno srečanje (težave, ki smo jih regijski koordinatorji izpostavljali že vrsto let) in prijave na mednarodna srečanja.

Strokovna podpora programa:

Za strokovno plat sta tako kot običajno skrbeli dve komisiji: **Strokovna komisija za izbor, usklajevanje in vrednotenje programov za mlade**, ki skrbi za program po vsebinski plati in jo vodi mag. Sonja Filipič ter **Organizacijski odbor programa Mladi za napredek Maribora** z ocenjevalnimi komisijami, ki ga je vodil dr. Andrej Naterer. **Strokovna komisija je imela v letu 2022 štiri dopisne seje** na katerih je obravnavala spremembo roka oddaje nalog, obravnavala in potrdila je predlog Sklepa o imenovanju Organizacijskega odbora in članov ocenjevalnih komisij ter spremembo omenjenega Sklepa. Prav tako je obravnavala in potrdila predlog novega natečaja Mladi za napredek Maribora 2023.

Organizacijski odbor se je sestel dvakrat. Prvič se je sestel 18. 3. 2022, ko so člani odbora najprej izbrali in potrdili predsednika organizacijskega odbora dr. Andreja Natererja, člani so prejeli informacije o nalogah in gradivu, potrdili so izvedbo zagovorov v živo. Druga seja je potekala 11. 4. 2022, ko so člani potrdili rezultate in izbrali posebni nagradi ter sprejeli usmeritve za delo v prihodnje. Koordinatorica programa je ves čas skrbela za informiranje članov Strokovne komisije in organizacijskega odbora o izvajanju programa Mladi za napredek Maribora.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Program na ustvarjalen način spodbuja raziskovalno delo mladih, motivira mlade in njihove mentorje za soodgovornost za razvoj okolja v katerem živimo, predvsem pa skrbi za popularizacijo raziskovalnega dela med mladimi. Zgodnja priprava naših mladih generacij na samostojno in ustvarjalno delo je pomembno zagotovilo za normalen razvoj naše lokalne skupnosti in države.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Povabilo za sodelovanje smo posredovali na vse mariborske osnovne in srednje šole ter dijaške domove. V letu 2022 je sodelovalo 19 OŠ in 14 SŠ.

K sodelovanju smo znova povabili člane ocenjevalnih komisij, ki so v veliki večini sodelavci Univerze v Mariboru in so v delo komisij vključeni na povabilo strokovne javnosti, formalno pa na podlagi sklepa župana MO Maribor.

S Centrom eksperimentov smo sodelovali pri izvedbi posebnega dogodka Dan raziskovalcev.

Tesno smo sodelovali z Zvezo za tehnično kulturo Slovenije, ki so organizatorji državnega srečanja mladih raziskovalcev. Posebej pri organizaciji državnega srečanja, skupaj smo v letu 2022 pripravili tudi nekaj pobud o katerih smo že pisali. Povezujemo se tudi z ostalimi regijskimi koordinatorji, ki spodbujajo mladinsko raziskovalno delo, predvsem pri razvoju mladinskega raziskovalnega dela.

Informiranje in mediji:

S šolami sodelujemo preko imenovanih koordinatorjev programa, s katerimi smo redno komunicirali in jih obveščali o dogodkih, razpisnih rokih, predavanjih in ostalih aktivnostih. Poleg spletne strani, smo informacije o programu objavljali tudi na FB strani ZPM Maribor, in predvsem na FB strani Mladi za napredek Maribora. Koordinatorica programa je mentorjem in koordinatorjem na razpolago za svetovanje in vsa vprašanja v zvezi s prijavo, pripravo nalog. Ne gre samo za pomoč ob uporabi spletne aplikacije, ampak tudi o umeščenosti področij, število nalog, avtorjev, mentorjev, metodah dela. Po potrebi je koordinatorica sodelovala tudi s člani ustreznih komisij.

39. izvedbo srečanja Mladi za napredek Maribora tako zaključujemo in ga ocenjujemo kot dobro leto. Uspešno smo realizirali zastavljene cilje, ki smo jih skoraj v celoti izvedli na predviden način. Le zaključna prireditev je bila še na daljavo. Število oddanih nalog je res manjše kot v preteklih letih, a so znova izjemno kvalitetne, kar potrjujejo tudi uspehi na državnem srečanju in udeležba mladih na številnih mednarodnih tekmovanjih. To je nedvomno dokaz odličnega dela z raziskovalci na šolah, ki jim nudimo stalno podporo in pomoč (koordinatorica programa izvaja različna predavanja, se udeležuje šolskih predstavitev) in seveda tudi odličnega dela ocenjevalnih komisij, ki poleg ocenjevanja, nudijo tudi svetovanje. Manjša oddaja nalog pa se ni zgodila le v srečanju mladih raziskovalcev v Mariboru, ampak je bila manjša oddaja tako na državnem kot tudi drugih regijskih srečanjih. Menimo, da smo kljub nastali situaciji, ravnali odgovorno in skrbno, se prilagajali in poskrbeli za ustrezno izvajanje vseh aktivnosti, ki jih je bilo mogoče izvesti, vse pa smo usklajevali s Strokovno komisijo in predvsem njeno predsednico mag. Sonjo Filipič ter člani organizacijskega odbora in predsednikom dr. Andrejem Natererjem. Posluževali smo se vseh različnih načinov komuniciranja (telefon, elektronska pošta, video konference), ki so bili v izbrani aktivnosti najustreznejši.

Rezultati in statistika:

Naj šola:

- med **osnovnimi šolami** se je po številu točk na prvo mesto uvrstila **OŠ Toneta Čufarja**, sledita ji OŠ borcev za severno mejo in OŠ Janka Padežnika.
- med **srednjimi šolami** je bila **II. gimnazija** razglašena za najuspešnejšo šolo med srednjimi šolami, Srednja Elektro-računalniška šola je zasedla drugo mesto, na tretje se je uvrstila Srednja šola za oblikovanje.

- **nagrado Pustolovščina**, za šolo, ki je v primerjavi s preteklim letom najbolj napredovala, je prejela OŠ Tabor I.

Naj mentor:

- **Ksenija Popošek** iz OŠ Janka Padežnika.
- **Katja Holthaner Zorec** iz II. gimnazije Maribor.

Naj avtor:

- nagrado **Zveze prijatelje mladine Maribor (OŠ)**, sta prejeli **Ela Marčič in Hana Bera Šenekar** iz OŠ Toneta Čufarja, za nalogo s področja varstva okolja *V šolo s kolesom in vetrom v laseh*.
- nagrado **dr. Brede Žerjal (SŠ)** je prejel **Aleks Žvikart** iz Srednje elektro-računalniške šole Maribor, za nalogo s področja elektrotehnike, elektronike *Daljinska regulacija pretoka vode na hidroelektrarni*.

število sodelujočih OŠ:	19
število sodelujočih SŠ:	14
število avtorjev:	277
Število mentorjev:	152
število članov ocenjevalnih komisij:	97

Podrobnejši pregled udeležencev po aktivnostih v letu 2022:

DOGODEK	TERMIN	ŠT. UDELEŽENCEV	POPULACIJA
ODDAJA NALOG	10. 3. 2022	135	osnovnošolci
		142	srednješolci
		152	mentorji
ZAGOVORI RN/IP	24. 3. - 1. 4.	134	osnovnošolci
		130	srednješolci
		151	mentorji
ZAKLJUČNA PRIREDITEV	14. 4. 2022		osnovnošolci
		3	srednješolci
		1	mentor
NAGRADNI IZLET	25. - 26. 4.	25	avtorji
		12	mentorji
DRŽAVNO SREČANJE	20. 4. 2022	152	avtorji
		85	mentor
DAN RAZISKOVALCEV (Center eksperimentov)	11. 5. 2022	13	avtorji
		4	mentorji
DRŽAVNO SREČANJE - udeležba na zagovorih	16. 5. 2022	74	avtorji
		42	mentor
PREDAVANJA - kako do kvalitetne naloge	junij - december 2022	313	avtorji
		118	mentorji
SKUPAJ		1121	avtorji
		565	mentorji
		1686	skupaj vsi

Koordinatorica programa: Urša Žiger.

IV. TOM® - TELEFON OTROK IN MLADOSTNIKOV

Uvod:

TOM – telefon za otroke in mladostnike je namenjen mladim klicalcem, ki so v stiski ali pa potrebujejo pogovor, nasvet ali informacijo. Brezplačno lahko kličejo na telefonsko številko 116 111, vsak dan (tudi ob nedeljah in praznikih) od 12. do 20. ure. Klicanci in svetovalci so anonimni, klici zaupni.

Svetovalci so nudili klicalcu možnost strokovne pomoči pri osebni stiski, ga spodbujali k prevzemanju odgovornosti za reševanje lastnih problemov in ga po potrebi napotili na ustrezne svetovalne službe ali druge ustanove.

Svetovalci so se redno udeleževali intervizij in supervizij, se samostojno dodatno usposabljali in se udeleževali seminarjev in drugih oblik izobraževanja.

Ciljne skupine uporabnikov so otroci in mladostniki, ne glede na vrsto problema in starost.

Metode dela:

Svetovalni pogovor po telefonu, informiranje otrok in mladostnikov o dejavnosti TOM-a, povezovanje z drugimi programi ZPM Maribor, permanentno dodatno usposabljanje svetovalcev, intervizije in supervizije za svetovalce, povezovanje z nacionalno mrežo, sodelovanje s strokovnjaki in ustreznimi inštitucijami, sprotno informiranje laične in strokovne javnosti o problemih, s katerimi se spopadajo klicanci.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

Program je evalviran s strani Inštituta RS za socialno varstvo.

Svetovalci v Mariboru so svetovali na liniji **vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 12. do 20. ure.**

S svetovalno dejavnostjo smo:

- Nudili otrokom in mladostnikom – klicalcem - čustveno oporo ter možnost brezplačnega, zaupnega in anonimnega pogovora z usposobljenim svetovalcem,
- omogočali mladim dostop do kvalitetne informacije in strokovnega nasveta,
- pri klicalcih spodbujali razvoj samozavesti in komunikacijskih spretnosti ter jih pripravljali na samostojno reševanje konfliktnih situacij,
- zaznavali in dejavno reševali probleme s katerimi se srečujejo otroci in mladostniki,
- informirali in senzibilizirali javnost za probleme otrok in mladostnikov.
- vključevali prostovoljce v izvajanje programa in jih usposabljali za svetovalno delo.

Na osnovi klicev smo naredili analizo, iz katere je razvidno, da so v ospredju pogovorov še vedno "klasične" teme, kot so ljubezen, telesni razvoj in spolnost, vrstniki, družina in šola. Po več letih je klicalo več deklet (59%) kot fantov, največ klicev je bilo starih med 10 in 18 let, večina pogovorov je bilo krajših kot 15 minut.

Še vedno so zaskrbljujoči so klici v povezavi s prekomerno uporabo informativno komunikacijske tehnologije (zasvojenost, zdravju škodljiv življenjski slog) in spletno nasilje (psihično in spolno nasilje, izsiljevanje).

Niso se zmanjšali klici, ki govorijo o duševnih stiskah klicev – če smo v letu 2021 vodili 90 pogovorov na to temo jih je bilo v letu 2022 kar 130. Že otroci se srečujejo z depresijo, negotovostjo pri reševanju vsakodnevnih problemov, strahom pred prihodnostjo. Povečalo se je tudi število klicev, kjer so uporabniki izražali samomorilne misli, oziroma konkretne priprave na samomor v letu 2021 – 16, v letu 2022 pa že 27. Navedeni niso procenti, ker bi zaradi porasta števila klicev nasploh lahko dobili napačen vtis, da je procentualno teh klicev manj kot v lanskem letu.

Število klicev na sploh se je ponovno povečalo. K temu je doprineslo tudi intenzivnejše informiranje otrok o možnostih pogovorov, ki jim jih ponuja TOM in o številki na katero lahko pokličejo. Zaradi obiskovanje pouka preko spleta se je poznavanje številke izredno zmanjšalo. S potujočim nahrbtnikom "TOM potuje, otroke obiskuje" smo se trudili, da prepoznavanje TOM-a ponovno povečamo. Nagovorili smo šole in učitelje, da so na razrednih urah predstavili delovanje TOM-a, nekatere šole pa so prostovoljci po Sloveniji obiskali kar sami. Aktivnosti so obrodile sadove, število

klicev se je povečalo, še vedno pa bo potrebno veliko dela, da bo otrokom ostala številka v spominu in se je bodo spomnili v vsakem trenutku, ko bodo začutili potrebo, da se z nekom pogovorijo.

Vsakodnevna dosegljivost svetovalcev omogoča otrokom in mladostnikom, ki so v stiski, pogovor, ki lajša njihove probleme in jih usmerja na ustrezne strokovne institucije, glede na njihov specifičen problem.

Doseženi učinki:

- linija je bila odprta vsak dan od 12. do 20. ure,
- opravili smo **2.804 svetovalnih prostovoljskih ur**,
- opravi smo **1.137 svetovalnih pogovorov**,
- sodelovalo je **28 prostovoljcev**,
- opravili smo **11 supervizij**,
- vključena je bila ena svetovalka preko programa javnih del,
- aktivno smo sodelovali v nacionalni mreži TOM,
- informirali smo laično in strokovno javnost o delu TOM-a in o analizi statističnih podatkov,
- izpeljali smo osnovno izobraževanje za nove prostovoljce, ki se ga je udeležilo 17 oseb, od tega se je 11 oseb nato dejansko aktiviralo kot prostovoljci.

Svetovalci so se čez vse leto udeleževali dodatnih izobraževanj, ki smo jih organizirali pri nacionalni mreži TOM, ZPM Maribor ali druge organizacije.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

- Zagotovili smo strokovno izvajanje programov (povezovali smo se z različnimi strokovnimi inštitucijami, strokovnjaki različnih področij, drugimi nevladnimi strokovnimi organizacijami, izvajali supervizije in intervizije, svetovalci so se permanentno dodatno izobraževali in usposabljali svetovalcev) in tako zagotavljali uporabnikom ustrezen pristop ter informacije ter prispevali k lajšanju stisk zaradi katerih pokličejo.
- Zaradi obveznega osnovnega izobraževanja in rednih dodatnih usposabljanj so svetovalci pridobivali veliko znanja, širili lastne kompetence, spoznavali različne strokovne institucije, kar jim je pri iskanju zaposlitve v veliko pomoč in jim na trgu dela zagotavlja velike prednosti.
- Glede na to, da so svetovalci – prostovoljci tudi mladi z manj priložnostmi, brezposelni, jim delo na TOM-u omogoča pridobivanje izkušenj in lajša tudi njihove stiske. Ko prostovoljci pomagajo drugim, hkrati pomagajo sebi.
- Za finančno pomoč smo nagovarjali tudi donatorje in sponzorje in jih s tem opozorili na probleme otrok in mladih. Glavni sponzor programa na nacionalnem nivoju ostaja Telekom Slovenije, ki zagotavlja brezplačne klice za klicalce.
- Senzibilizacija širše javnosti je potekala predvsem s pomočjo medijev, ki skrbno spremljajo dogajanje v povezavi s TOM-om.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Zaradi zagotavljanja celovitega osebnostnega in družbenega razvoja otrok in mladostnikov se TOM vedno navezuje na druge podobne projekte in programe, ki jim lahko nudijo neposredno pomoč (npr. Svetovalni center za otroke in mladostnike, svetovalne službe na šolah, centri za socialno delo, krizni center, zdravniki – ginekologi, drugi telefoni za klic v duševni stiski, druga društva in organizacije, ki se ukvarjajo z mladimi):

- Smo del projekta Center za varnejši internet, ki ga izvaja Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Zavod Arnes, Zveza prijateljev mladine Slovenije in Zavod MISSS (Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije).
- V projektu Prava zveza, katerega nosilec je Društvo Ključ – center za boj proti trgovini z ljudmi, sodelujemo TOM telefon®, Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja, Društvo informacijski center Legebitra, Zavod Mladi zmaji, Iz principa in Društvo za nenasilno komunikacijo.

Koordinatorica programa: Kornelija Kaurin.

V. MENTORSKI PROGRAM TI TO ZMOREŠ

ZPM Maribor se je že julija 2021 prijavila na razpis MO Maribor, ki ga je s pomočjo sredstev iz posebnega proračunskega sklada MOM (v katerem se zbirajo sredstva donatorjev) razpisala občina za pridobitev subvencioniranja mentorskih programov za preprečevanje in blažitev prikrajšanosti in socialnih stisk mladostnikov v MOM.

Uvod:

Po uspešni prijavi na objavljen razpis MO Maribor smo pri ZPM Maribor tako od novembra 2021 do oktobra 2022 izvajali pilotni mentorski program *Ti to zmoreš*. Enoletni program (ki je bil umeščen v dve koledarki leti) je bil namenjen mladostnikom iz MO Maribor, katere so ukrepi za preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2 najbolj prizadeli. Mnogim je kot posledica dolgotrajnega zaprtja šol in spremenjenega načina življenja padla motivacija in splošna psihološka odpornost. Pri svojem delu v programih TOM telefon, Otroški parlamenti in Letovanja smo v zadnjih letih, še posebej pa v času epidemije, pri mladostnikih identificirali občutno povečanje težav pri soočanju z vsakdanjimi situacijami. Razširili so se občutki osamljenosti, odtujenosti in strah pred prihodnostjo.

S podpornim programom *Ti to zmoreš* smo vključenim mladostnikom, starim med 13 in 16 let, nudili podporo skozi dejavno preživljanje prostega časa v družbi vrstnikov in mentorjev.

Januarja 2022 smo zaključili z usposabljanjem mentorjev prostovoljcev, izvedli uvodno srečanje za mlade uporabnike in njihove starše ter pričeli delo z mladostniki. Skozi raznovrstne dejavnosti v Domu ustvarjalnosti mladih, na terenu in v naravi smo jih želeli opremiti z uporabnimi življenjskimi veščinami. Program je z inovativnimi pristopi ponudil varen prostor in sproščeno vzdušje z namenom nudenja družabništva, pozitivne spodbude in novih izkušenj. Program je bil tudi preventiven, ker je pomagal preprečevati poglobljanje stisk in potrebo po strokovni obravnavi.

Izvajali so ga mentorice ZPM Maribor (Kornelija Kaurin, Tadeja Dobaj, Urša Žiger, Monja Urbič), usposobljeni mentorji prostovoljci, zunanji strokovni sodelavci, v sodelovanju z društvi in organizacijami z različnih področij. Strokovna svetovalka pri programu je bila psihologinja in predsednica ZPM Maribor Nina Babič. Uporabnike smo prvotno vključevali s pomočjo šolskih svetovalnih služb na mariborskih osnovnih šolah. Poleti smo k vključitvi povabili vse mlade iz MO Maribor, stare med 13 in 16 let. Posebnost programa *Ti to zmoreš* so bila tudi podporna predavanja in delavnice za starše. Nanje smo poleg staršev vključenih mladostnikov povabili tudi ostale. Udeležba je bila brezplačna.

Pilotno leto mentorskega programa smo zaključili oktobra 2022. V letu 2023 bi ga želeli nadaljevati. Decembra 2022 smo v okviru *Čarobnega Maribora* pod okriljem Zavoda za turizem Maribor in MO Maribor organizirali dobrodelno akcijo »Poženi! Ti to zmoreš!«, s katero smo zbirali sredstva, ki jih potrebujemo za nadaljevanje izvedbe. Sredstva smo pridobivali s kolesarjenjem na Trgu leona Štuklja ter s pomočjo posameznikov in podjetij, ki so kolesarske kilometre spremenili v donacije. Za dve stacionarni kolesi in elektronsko spremljanje prevoženih kilometrov so poskrbeli pri Mariborski kolesarski mreži in Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru.

S pomočjo partnerjev, prostovoljcev, prijateljskih društev, posameznikov, šol, organizacij, podjetij ter mimoidočih smo v dveh tednih prikolesarili impresivnih 3.470 kilometrov. Za vsak kilometer smo si želeli pridobiti 10 €. Dobrodelna podjetja in posamezniki so v donacije spremenili že več kot 1.100 kilometrov, kar pomeni, da smo zbrali dobrih 11.000 €. Za enoletno izvedbo podpornega programa za mladostnike bi potrebovali najmanj 30.000 €. Zato bomo tudi v letu 2023 vabili in nagovarjali podjetja, da v donacije pretvorijo nekaj kilometrov in omogočijo nadaljevanje mentorskega programa.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji (januar-oktober 2022):

- 11. 1. smo izpeljali zadnji, 3. del usposabljanja za mentorje in prostovoljce:
 - Vzpostavljane prvega stika z mladostniki in motivacija (izvajalec: psiholog Matej Miklavčič iz Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor)
- Šolskim svetovalnim službam in ravnateljem vseh mariborskih osnovnih šol smo poslali vabilo k sodelovanju pri identifikaciji potencialnih uporabnikov – prvič novembra 2021 in še dvakrat v letu 2022.

- S pomočjo šolskih svetovalnih služb smo na dvanajstih mariborskih osnovnih šolah identificirali skupno več kot 30 potencialnih uporabnikov, vendar se zaradi nizke motivacije in nespodbudnega domačega okolja več kot polovica identificiranih v program ni vključila.
 - Med januarjem in oktobrom 2022 se je vključilo skupno 12 uporabnikov, od tega jih je 7 dejavnosti obiskovalo od njihove vključitve do zaključka mentorskega programa.
 - Vključili so se mladostniki med 13. in 16. letom iz OŠ Angela Besednjaka, OŠ Janka Padežnika, OŠ Maksa Durjave, OŠ Martina Konšaka, OŠ Rozmana Staneta, OŠ Slave Klavore in OŠ Toneta Čufarja.
 - Izvajali smo redne individualne pogovore s predstavniki šolskih svetovalnih služb in učitelji mariborskih osnovnih šol. Spremljali smo spremembe pri posameznem uporabniku (v vedenju, komunikaciji, sodelovanju z vrstniki v šoli ipd.) ter razmišljali o potencialni vključitvi novih uporabnikov.
 - Izvajali smo redne individualne pogovore z mentorji prostovoljci: o načinu dela z mladimi, za izmenjavo idej za dejavnosti v izvedbi prostovoljca (filmski večeri, dejavnosti z živalmi, likovno ustvarjanje ...), izmenjavo izkušenj in vtisov po izvedbi dejavnosti.
 - Na rednih posvetih mentoric ZPM Maribor smo določili primerne načine dela z mladostniki in načrtovali dejavnosti.
 - Z uporabniki smo se srečevali od 18. januarja do 27. oktobra 2022 dvakrat na teden, med poletnimi počitnicami po prilagojenem urniku. Skupno smo zabeležili 204 obiske na več kot 70 srečanjih, 35 individualnih pogovorov in dva tridnevna tabora na Pohorju - prvi tabor je bil športno-naravoslovni, drugi pa namenjen urjenju veščin komunikacije in razvijanju mladinskih pobud. Opravili smo 240 ur individualnega in skupinskega dela z mladostniki. Z vsakim mladostnikom smo delali povprečno 10 ur na mesec.
 - Dejavnosti so zajemale:
 - raznovrstne delavnice: spoznavne, likovne (slikanje, glina, lovilci sanj, praskanke ...), tehnične (pležuhi), glasbene (glasbene cevi, afriški bobni, DJ), kuharske, cirkuške, šiviljske in team-building delavnice,
 - štiri izlete na posestvo za živali v Jarenino, jahanje in dejavnosti na kmetiji,
 - sprehode v naravi in po mestu (pohod na mestne griče, lov na zaklad, učenje o zgodovini Maribora),
 - obisk pustovskega parka in muzeja,
 - dva izleta na Pohorje,
 - dva tridnevna tabora na Pohorju (22.-24. 8. in 30. 9.-1. 10. 2022),
 - tri filmske popoldneve in diskusije,
 - delavnice za krepitev samopodobe in veščin komunikacije,
 - družabne igre,
 - druženje z živalmi,
 - šport (košarka, odbojka, plezanje, drsanje),
 - nabiranje in spoznavanje gob,
 - učenje besed v znakovnem jeziku,
 - pogovore in druženje ...
- Mladostniki so izvedli štiri skupinske projekte: *Poskrbimo za ptice*, *Pečat "Ti to zmoreš"*, *Filmski studio*, *Stop animacija*. Na prvem so spoznali gozdarski in lesarski poklic, izdelali ptičje gnezdilnice in opazovali življenje ptic v parku. Na drugem skupinskem projektu so izdelali lesene pečate "Ti to zmoreš", ki smo jih namestili v centrih ZPM Maribor (VIRC Poreč, DMZ na Pohorju in DUM Maribor). Na tretjem so ustvarili dva kratka animirana filma, na zadnjem pa kratki igrani film.
- Opravili smo več kot 60 pogovorov s starši.
 - Organizirali smo uvodno srečanje in 8 podpornih dogodkov za starše, zabeležili smo 97 obiskov:
 - Prekomerna raba zaslonskih tehnologij (Center Šteker)
 - Delavnica učinkovite komunikacije (Društvo študentov psihologije Maribor)
 - Premagovanje učnih težav in dobre učne navade mladostnikov (Aljaž Tulimirovič, Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Maribor)
 - Tečaj prve pomoči za starše (Društvo študentov medicine Maribor)
 - Kako razumeti mladostnika in njegovo vedenje? (Urška Mikolič, mag. zak. in druž. štud.)
 - Kaj morajo starši razumeti o sebi, da lahko pomagajo mladostniku? (Urška Mikolič, mag. zak. in druž. štud.)
 - Zdolgočasen mladostnik in vloga staršev (Urška Mikolič, mag. zak. in druž. štud.)

- Kako lahko starši zadovoljimo čustvene potrebe mladostnika? (Urška Mikolič, mag. zak. in druž. štud.)
- V mentorskem programu je sodelovalo enajst prostovoljcev, od tega osem mentoric in trije izvajalci delavnic.
- Izpeljali smo 9 posvetov s psihologinjo in strokovno svetovalko Nino Babič, dve podporni srečanja za mentorice prostovoljke ter evalvacijski sestanek.
- Z uporabniki, starši in strokovnimi sodelavci smo ob zaključevanju mentorskega programa izvedli evalvacijske pogovore.
- Povzetek in učinke mentorkega programa smo objavili v zaključni spletni publikaciji.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Mentorski program *Ti to zmoreš* je bil namenjen mladostnikom med 13. in 16. letom iz Mestne občine Maribor, ki jim je, še posebej zaradi ukrepov povezanih z epidemijo virusa SARS-CoV-2, padla psihološka odpornost. To pomeni, da imajo probleme pri soočanju z vsakdanjimi situacijami, ki se izražajo na različne načine. Šolski svetovalci iz dvanajstih mariborskih osnovnih šol, s katerimi smo opravili pogovore, so pri mladostnikih prepoznali povečanje težav pri socialnih stikih, več izmikanja pogovorom, odtujenost, upad motivacije in zapiranje vase. Poročali so tudi o povečanju apatije in zanemarjanja šolskih obveznosti ter tudi, nasprotno, o povečanju stisk zaradi preobremenjenosti z doseganjem odličnega učnega uspeha.

Z oblikovanjem in izvedbo mentorskega programa *Ti to zmoreš* smo vsaj nekaj teh mladostnikov podprli in spodbudili. Zaradi večmesečne redne vključenosti (januar-oktober 2022) smo uspeli vzpostaviti sproščeno okolje in zaupanje med njimi in mentorji. S tem pa jim omogočili izkušnje, preko katerih se bodo bolje zavedali pomembnosti svojega življenja. Vključenost v mentorski program je tako najmanj sedmim mladim osebam iz Maribora olajšala del razvoja v samostojne odrasle osebe z zdravim samospoštovanjem in samozaupanjem. To potrjujejo odzivi mladih uporabnikov, njihovih staršev, šolskih svetovalcev in psihologov, ki so jih spremljali.

S podpornimi delavnicami in predavanji pa je mentorski program nudil oporo tudi staršem oz. skrbnikom.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali smo s šolskimi svetovalci, psihologi in učitelji iz OŠ Angela Besednjaka, OŠ Bojana Iliča, OŠ Draga Kobala, OŠ Franceta Prešerna, OŠ Janka Padežnika, OŠ Leona Štuklja, OŠ Maksa Durjave, OŠ Malečnik, OŠ Martina Konšaka, OŠ Slave Klavore, OŠ Tabor I in OŠ Toneta Čufarja.

Pri zadnjem delu usposabljanja za mentorje ZPM Maribor in mentorje prostovoljce (prva dva dela smo izpeljali konec leta 2021) smo sodelovali s psihologom Matejem Miklavčičem iz Službe za otroško in mladostniško psihiatrijo v Zdravstvenem domu dr. Adolfa Drolca Maribor. Z njim smo se tekom izvedbe programa posvetovali tudi o vključevanju in načinu dela z mladostniki.

Pri izvedbi dejavnosti za mladostnike smo sodelovali s partnerskimi organizacijami (društvi, posamezniki, podjetji, šolami ...) s področja naravovarstva, glasbe, likovne umetnosti, športa, tehnike, kulturne dediščine, filma, komunikacije idr.: Center Šteker, DJ šola Alphawave, Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije DOPPS, Društvo Afroritmi, Društvo študentov medicine Maribor, Društvo študentov psihologije Maribor in Projekt "Oh, ta ljubezen", Enjoyment Pohorje, Film Smoothie (Film Factory), Gobarsko društvo Lisička, Knedl, Srednja lesarska in gozdarska šola Maribor in učitelj Peter Burjek, Leteče Tačke, Muzej narodne osvoboditve Maribor, šivilja Ninarozina, Petra Hercog (PRepričljiva komunikacija, PEPI), Posestvo Valdek, Pustolovski park Betnava, Slovenska filantropija, Socialna akademija, Šport Maribor, Ukulele No Stress, Zavod MARS Maribor, Živa Sem, Woop.

Pri izvedbi podpornih delavnic in predavanj za starše smo sodelovali s Svetovalnim centrom za otroke, mladostnike in starše Maribor, Centrom Šteker, mag. druž. in zak. štud. Urško Mikolič, Društvom študentov Psihologije Maribor, Društvom študentov medicine Maribor.

Informiranje in mediji:

Na spletni strani Zveze prijateljev mladine Maribor smo vzpostavili povezavo za mentorski program, kjer smo pod opisom programa objavljali kratke povzetke aktualnih dejavnosti. O mentorskem programu smo informirali javnost preko naše spletne strani in družbenih omrežij (Facebook in Instagram) ter obveščali medije preko elektronske pošte. Zasedili smo več kot 10 medijskih objav o mentorskem programu.

Statistika:

Število šol, ki so sodelovale v procesu identifikacije potencialnih uporabnikov:	12
Število zunanjih sodelavcev - izvajalcev usposabljanj:	1
Število zunanjih sodelavcev - izvajalcev dejavnosti za uporabnike:	27
Število zunanjih sodelavcev - izvajalcev predavanj/delavnic za starše:	5
Število sodelujočih prostovoljcev:	11
Število vključenih uporabnikov:	12

Koordinatorica in vodja programa: Monja Urbič

VI. MLADINSKI PROGRAMI

MLADI, ARHITEKTI SVOJE IN SKUPNE PRIHODNOSTI

Uvod:

Tudi v letu 2022 smo bili uspešni pri prijavi na razpis Urada za kulturo in mladino Mestne občine Maribor. Prijavili smo se s programom »Mladi, arhitekti svoje in skupne prihodnosti«, namenjenim **mladim od 15. do 29. leta**. Podrobno vsebinsko in finančno poročilo za leto 2022 smo Uradu oddali v začetku leta, na tem mestu pa povzemamo dejavnosti, ki smo jih izpeljali v okviru programa:

Mladi in informacije:

- **Informacijska pisarna** je bila odprta vsak dan, razen ob vikendih in prazniki (skupno 252 dni, 2520 ur).
- Vzpostavili smo mobilno **INFO točko na prostem** v okviru dogodkov – Dan za spremembe, Cunjami na prostem 2x, Teden otroka 5x (skupno 8 dni, v mesecih aprilu, juniju in oktobru).
- Zbirali in urejali smo info materiale, namenjene mladim – na info mizah in policah ter oglasnih deskah.
- Informiranje in svetovanje je potekalo individualno v INFO-točki, preko telefona in spletnih kanalov.
- Omogočili smo brezplačno uporabo računalnikov in spleta.
- O programih za mlade smo informirali vse mladinske centre in druge info točke, **portal MladiMaribor**, medije.
- Izdali smo **glasilo Prijatelj** (december), v katerem smo objavili članke o izvajanju programov za mlade in članke mladih prostovoljcev oz. udeležencev programov.
- Drugim organizacijam smo na naših prireditvah omogočili uporabo stojnice za promocijo svoje organizacije in programov za mlade – Zavod PIP, Zavod Igrišče, IndiJanez, REPS, SLO-CANIS, Društvo študentov naravoslovja, EKTC - Center eksperimentov (skupno 5 dni v oktobru).
- Na **družbenih omrežjih** Facebook in Instagram smo objavljali informacije drugih organizacij, namenjene mladim.
- Sodelovali smo s Pekarno magdalenske mreže in mariborsko izpostavo Slovenske filantropije pri skupnostnih dogodkih za promocijo prostovoljskega dela – **Dan za spremembe** v parku na Trgu Borisa Kidriča (april) in **Nacionalni teden prostovoljstva** na dvorišču Muzeja NO (maj).
- Sodelovali smo na **kariernem sejmu** za osnovno- in srednješolce (2 dni, november) in Festivalu Mladi Maribor (november).
- Predstavili smo prostovoljsko delo na srednjih šolah – II. gimnaziji in Srednji zdravstveni in kozmetični šoli (september, oktober).

Mladi in trajnostni razvoj:

- Izpeljali smo 7 načrtovanih **Cunjamijev, izmenjevalnic oblačil za mlade** in 2 dodatna na prostem (Dan Zemlje in Art Kamp) na vseh izmenjevalnicah smo izvedli delavnico recikliranja tekstilnih ostankov in popravljavnico oblačil (potekali so zadnji torek v mesecih od februarja do maja in od septembra do novembra, dodatna v aprilu in juniju). Na Cunjamijih se število sodelujočih, tako prostovoljcev kot obiskovalcev, vztrajno povečuje. V letu 2022 je **sodelovalo 9**

mladih prostovoljcev (od skupno 22), zabeležili smo **135 mladih obiskovalcev** (od skupno 256 obiskovalcev). Na enem od Cunjamijev je z razstavo eko oblačil sodelovala Srednja šola za oblikovanje, izvedli pa smo tudi modno revijo rabljenih oblačil.

- Izvedli smo **3 naravoslovne dneve** v maju, juniju in oktobru na treh različnih lokacijah, na katerih so pri pripravi in izvedbi sodelovali mladi. Na naravoslovnih dnevih, namenjenim višjim razredom OŠ, so pri pripravi in izvedbi sodeloval **3 mladi prostovoljci** (od skupno 12). Pri pripravi in izvedbi izobraževalnih vsebin so sodelovali tudi študenti Društva študentov naravoslovja in Ekologi brez meja.
- Sodelovali smo pri pripravi in izvedbi **senzoričnih delavnic** v Mestnem parku (9 dni, 18 terminov, v juniju). Pri pripravi in izvedbi senzoričnih delavnic v Mestnem parku je sodelovalo **11 mladih prostovoljcev** (od skupno 21), zabeležili smo 47 prihodov mladih prostovoljcev (od skupno 76).

Mladi in ustvarjalnosti:

Med poletnimi počitnicami smo izvedli 8 sklopov 5-dnevnih tematskih delavnic z različnih področij umetnosti (39 dni, julij in avgust), na katerih smo zabeležili 215 obiskov:

- **Delavnica animiranega filma Enimation** (Festival Enimation in Zavod Mars) - na delavnici sta bila izdelana dva kratka filma – »Mucek na rolki« in »Starec in jablane«. Prikazana sta bila na otroškem in mladinskem festivalu animiranega filma Enimation 2022, Starec in jablane pa tudi na dveh drugih mednarodnih festivalih v Evropi in ZDA.
- **DJ delavnica** (društvo Alphawave) – nastop mladih DJ-jev smo zadnji dan delavnice izpeljali v prostorih društva na Koroški cesti.
- **Cirkuški laboratorij** – kaj so se naučili, so mladi predstavili ob zaključku delavnice v veliki dvoravni v DUM-u.
- **Bobnarska delavnica Afroritmija** (društvo Afroritmi) – bobnarski nastop je bil izveden zadnji dan delavnice v veliki dvorani v DUM-u.
- **Filmska delavnica Filmski studio** (Film Factory – Film Smoothie) – kratki film »Vse Bobo čisto« je bil prikazan na spletni strani in družbenih omrežjih.
- **Gledališka delavnica Imro-impro** (Banda Ferdamana) – gledališko predstavo ob koncu delavnice smo si ogledali v veliki dvorani v DUM-u.
- **Delavnica** izdelave konceptualnega in družbeno angažiranega plakata **Plastika Fantastika** – nastale plakate smo razstavili v Galeriji maleVelike umetnosti v DUM-u.

Izobraževanje in usposabljanje za prostovoljce »mladi za otroke in mlade«:

Na razpis za nove prostovoljce v DUM-u se je prijavilo 31 novih prostovoljcev, 13 jih je uspešno zaključilo izobraževanje in usposabljanje. V okviru osnovnega izobraževanja smo zabeležili 98 obiskov, na predavanjih na temo duševno zdravje smo zabeležili 55 obiskov, prevladovali so starši mladostnikov.

Med aprilom in junijem smo izpeljali osnovno izobraževanje in usposabljanje (13 izvedb) za prostovoljce za pomoč pri pripravi in izvedbi dejavnosti v Domu ustvarjalnosti mladih (DUM):

- Uvod v prostovoljstvo (Tjaša Arko, Slovenska filantropija),
- Vodenje skupine otrok in priprava delavnic (Tjaša Arko, Slovenska filantropija)
- Motivacija za delo z otroki in mladimi (Nina Babič, dipl. psih.),
- Dobra komunikacija (Nina Babič, univ. dipl. psih.),
- Empatija, več ko le besede (Matej Behin, Center Šteker),
- Predstavitev projekta Save4Cycle2 Mariborske kolesarske mreže,
- Prva pomoč za otroke (Društvo študentov medicine),
- Odnos otrok do denarja (Aleksandra Kaučič Klanjšek, univ. dipl. oec.),
- Usposabljanja ob delu so potekala med prvomajskimi počitnicami (3 dni) in na majskem Cunjamiju.

Konec novembra in v začetku decembra smo izpeljali še cikel predavanj aktualno temo »Duševno zdravje mladih«:

- Kaj je duševno zdravje, kakšen je vpliv okolja nanj, kako prepoznamo duševne stiske in kako se najpogosteje odražajo pri mladih (Ana Jerman, univ. dipl. psih. spec.).
- Najpogostejše oblike duševnih motenj pri mladih (Urška Mikolič, mag. družinskih in zakonskih študij, psihoterapevtka).
- Krepitev psihološke odpornosti v vsakdanjem življenju, tako pri sebi kot pri mladih (Nina Babič, univ. dipl. psih.).

Izobraževanje in usposabljanje za prostovoljce na letovanjih:

Izobraževanje in usposabljanje je uspešno zaključilo 42 novih prostovoljcev, mlajših od 29 let, pri izvedbi dejavnosti pa je sodelovalo skupno 139 mladih prostovoljcev.

V maju in juniju smo izvedli naslednja izobraževanja za nove prostovoljce na letovanjih (15 izvedb – zaradi velikega števila udeležencev, so bila posamezna predavanja in delavnice izvedene 3-krat):

- Skrb za zdravje otrok in mladih (Mojca Ivankovič Kacjan, dr. med. spec.),
- Logistika na letovanjih (Jože Velec, prof.),
- Vključevanje otrok in mladih s posebnimi potrebami v programe letovanj (Ana Jerman, univ. dipl. psih. spec.),
- Spoznavanje otrok in mladih v novo formirani skupini (Matej Miklavčič, mag. psih.),
- Kodeks in pravila, organiziranje in usklajevanje dela, medsebojni odnosi (Darja Steblovnik, svetovalna delavka).

Srečanje prostovoljcev:

V septembru je bilo izpeljano 2-dnevno srečanje prostovoljcev v Poreču po programu, ki je vključeval izlet z ladjo in ogled mesta Vrsar ter predstavitev počitniških dejavnosti ZPM Maribor s poudarkom na primerih dobrih praks, izmenjavi izkušenj in predlogov za naprej. Srečanja se je udeležilo 71 prostovoljcev, mlajših od 29 let.

Tabor aktivizma:

Konec septembra in začetek oktobra smo izvedli 3-dnevni tabor aktivizma »Povejmo tako, da bomo slišani« z naslednjimi dejavnostmi:

- filmski večer z diskusijo (Nataša Novak Mulej, profesorica in prostovoljka),
- delavnica razvijanja mladinske pobude od A do Ž v treh delih (Sabina Belc, Socialna akademija),
- delavnica javnega nastopanja in kulturne komunikacije v dveh delih (Petra Hercog, svetovalka v komuniciranju),
- team building delavnice,
- druženje v naravi in večerno druženje.

Tabora se je udeležilo 15 mladih udeležencev, ki smo jih opolnomočili za izražanje lastnih mnenj in konstruktivni dialog ter jih usposobili za načrtovanje ideje in izvedbe mladinske pobude. Naučili so se, kako razviti idejo, kako pripraviti akcijski in finančni načrt, kako predstaviti idejo potencialnim financerjem mladinske pobude.

Participacija mladih:

Mlada udeleženka iz Maribora se je konec marca udeležila zaključne razprave na temo »Naše mnenje šteje!« v Ljubljani, na kateri so mladi iz vse Slovenije oblikovali končne predloge, ki so bili vključeni v Belo knjigo ZPMS o uresničevanju pravic otrok do participacije.

Po taboru aktivizma, v oktobru in novembru, smo pripravili okvirni načrt izvedbe mladinske ideje, ki so jo predlagali mladi na taboru aktivizma. Izvedba je načrtovana v prvi četrtini leta 2023.

Koordinatorica in izvajalka programa: Tadeja Dobaj, ostale izvajalke programa: Marina Škrubej, Kornelija Kaurin, Monja Urbič.

LETOVANJE ZA MLADOSTNIKE

V 4. počitniški izmeni, ki letuje v VIRC Poreč – poimenovani »srednješolska izmena letovanja«, so programi prilagojeni mladostnikom. Več o letovanju, pa tudi o tej izmeni, pišemo v nadaljevanju v IX. poglavju tega poročila, vendar moramo pri vsebini tega poglavja (Mladinski programi) izpostaviti naslednje:

Vsako leto zastavimo določeno tematiko programa prevencije in hkrati skrbimo, da pa ne pozabimo drugih, prav tako pomembnih aspektov prevencije.

Program prevencije je povzetek programa, ki je nastal v sodelovanju strokovne službe ZPM Maribor s pedagoškim vodjem Gregorjem Palom, pomočnico pedagoškega vodje Niko Kovačec, zunanji sodelavci in ostalimi prostovoljci v izmeni. Teme, ki so na kratko predstavljene v nadaljevanju, so bile izvedene v obliki različnih delavnic, vaj in predavanj.

Program je bil izveden v sodelovanju s prostovoljci v izmeni in letos ponovno tudi z zunanjimi gosti: Del programa je bil organiziran v sodelovanju z mariborskim Centrom Šteker, delavnice je izvedla Tatjana Stanec:

- "Nevarno na netu" in
- "Online samopodoba".

Del programa je izvedel Zlatko Blažič – terapevt in avtor knjige "Zgodovina moje heroinske odvisnosti: [življenjsko optimistična različica Otrok s postaje Zoo]":

- "Snovne odvisnosti od telesno zasvojljivih, predvsem prepovedanih drog" in
- "Nesnovne odvisnosti od bolj intrigantno zasvajajočih duševnosti, um in prepričanja zasvajajočih drog s prav tako destruktivnimi učinki".

Del programa pa je v obliki predavanj in delavnice izvedla terapevtka Mateja Šifrar, ki je kot vzgojiteljica za psihosocialno podporo spremljala izmeno:

- "AHA efekt" kot način reševanja problemov - uvid rešitve problema oziroma izkušnje, ko nenadoma razumemo poprej popolnoma nerazumljiv problem.
- "Bullying – ustrahovanje" - pogovori o vrstah nasilja in morebitnih izkušnjah, odzivnost in načini reševanja.
- "Čustva - jih znam obvladati?" - Kako obvladamo svoja čustva?, Ali premislimo preden karkoli rečemo?, Ali kdaj obžalujemo svoje besede in se tudi opravičimo za svoja dejanja?...
- "Obvladovanje jeze" - pogovor, zavedanje svojih pozitivnih lastnosti, dihalne tehnike ob napadu jeze, risanje jeze na papir, šport, sprehod, poslušanje glasbe...
- "Imej dober odnos do sebe" – kaj to pomeni in kako vpliva na počutje; kako prepoznati svoje misli, čustva, vedenje; kako vse uravnati in na kaj vse imamo vpliv.
- "Moji cilji v življenju" – realni cilji, ki jih lahko dosežemo in naša odgovornost (v družini, šoli, med prijatelji, v VIRC-u...).

VII. INFORMIRANJE

1. INFO DUM

Informacijska točka za mlade INFO DUM se nahaja v pritličju Doma ustvarjalnosti mladih Maribor. Deluje že vrsto let, v letu 2022 ponovno tudi s podporo iz programa javnih del.

Info točka je delovala čez vse leto, med 8. in 16. uro. O naših programih smo informirali uporabnike, mladostnike in starše. Osebam v stiski smo svetovali, na katere naše programe in druge lokalne organizacije se lahko obrnejo. Dejavnosti smo v začetku leta 2022 prilagajali epidemiološki situaciji in spreminjajočim se ukrepom, zato je bilo takrat informiranje pogosto osredotočeno na podajanje informacij preko telefona in spleta. Naši informacijski kanali tekom celega leta so bili elektronska pošta, družbeni omrežji Facebook in Instagram. Postavili smo info stojnico na prireditvah Teden otroka, izmenjevalnica oblačil – Cunjami na prostem, Dan za spremembe. Izdali smo letno tiskano glasilo Prijatelj, sodelovali z drugimi mladinskimi centri, nevladnimi organizacijami in izobraževalnimi institucijami v Mariboru in regiji.

Več v poročilu Mladi, arhitekti svoje in skupne prihodnosti.

2. GLASILO PRIJATELJ

Glasilo Prijatelj 2022 smo izdali v decembru. Za bralce smo zapisali utrinke iz vsebin dela naše organizacije v letu 2022 in hkrati predstavili organizacije, s katerimi redno sodelujemo. V glasilu smo zbrali glavne statistične podatke udeležbe v naših programih, nekaj vtisov sodelujočih prostovoljcev, otrok in staršev ter fotografske utrinke. Bralce smo povabili k ustvarjalnemu preživljanju prostega časa in k udeležbi v naših programih tudi v prihodnje. Prav tako smo jih povabili, da nas za čim boljšo informiranost spremljajo še digitalno na naših spletnih platformah.

Za uredniški del glasila je v letu 2022, ob pomoči Kornelije Kaurin, skrbela Monja Urbič.

3. SPLETNA STRAN IN DRUGE OBLIKE E- KOMUNIKACIJ

Trenutna spletna stran ZPM Maribor www.zpm-mb.si je bila postavljena leta 2014. V tem času smo jo posodabljali z dodatnimi vsebinami, aktualnimi novicami. Konec leta 2022 smo posodobili podstran, kjer obiskovalci najdejo informacije o tem, kako lahko ZPM Maribor finančno podprejo. ZPM Maribor je od leta 2022 med upravičenci za namenitev dela dohodnine, zato smo na spletni strani poleg donacij dodali tudi možnost "podari dohodnino". Za večjo pritegnitev smo besedilu dodali vizualni podobi za obe možnosti – donacije in dohodnina (pripravil ju je oblikovalec Robert Rošker). V letu 2023, ob 70. obletnici delovanja ZPM Maribor, se nameravamo lotiti celostne prenove spletne strani. Naš cilj je ustvariti spletno stran, ki bo učinkoviteje naslavljala obstoječe in potencialne uporabnike ter s katero bo ponudba vseh naših raznovrstnih programov in storitev jasno predstavljena in preprosto dostopna za različne ciljne skupine. Prav tako želimo uvesti več digitalizacije, ki bi olajšala proces prijav v naše programe - tako za uporabnike kot za zaposlene.

Poleg spletne strani uporabljamo:

- Facebook (FB) za objavo novic in aktualnih informacij o vseh programih in dogodkih ZPM Maribor. Objavljamo fotografije, video posnetke in spremna besedila. S posameznih dogodkov izdelamo in arhiviramo albume fotografij. Na Facebooku ob večjih dogodkih, kot sta npr. prihod dedka Mraza in razglasitev rezultatov Mladi za napredek Maribora, vzpostavimo video prenos v živo. Prenos v živo si lahko ogledajo obiskovalci naše FB strani ter ga tudi pisno komentirajo. Poleg FB strani ZPM Maribor imamo še FB strani programov Prežihova bralna značka in Mladi za napredek Maribora. Facebook je namenjen predvsem obveščanju mladostnikov, staršev, učiteljev in drugih odraslih.
- Tiktok za objavo kratkih video posnetkov o naših programih. Ciljna publika na Tiktoku so otroci in mladostniki.
- Youtube za objavo video posnetkov: vabila k prijavi na razpise za nove prostovoljce, utrinki s prireditve, predstavitev programov, avtorska izdelava ustvarjalnih video delavnic, video prispevki javnih medijev ipd. Objave na Youtube kanalu so namenjene najširši publiki, od otrok do starejših.
- Instagram za objavo novic in informacij o aktualnih dogodkih. Z Instagramom dosežemo mladostnike in mlade odrasle. Objavljamo fotografije in video posnetke. Predsvem v času prireditve objavljamo Story-je, ki so kratki video utrinki v živo (sočasno tudi na FB strani).
- Sodobne aplikacije, ki omogočajo direktne prijave uporabnikov v nekatere programe ZPM Maribor ali pa nam omogočajo primerno obdelavo podatkov (npr. Mladi za napredek Maribora, Prostovoljstvo, Letovanja in druge), nam izdelajo in vzdržujejo zunanji partnerji.
- Prisotni smo tudi na platformah LinkedIn in Tweeter, vendar ocenjujemo, da tam ne dosežemo naše ciljne publike, zato teh profilov trenutno ne uporabljamo.
- V letu 2022 smo za obveščanje o aktualnem dogajanju na letovanjih uporabljali tudi Facebook stran in Instagram profil VIRC Poreč.

Na platformah Facebook, Tiktok, Youtube in Instagram spremljamo doseg objav in komentarje našega občinstva in uporabnikov, kar nam daje povratno informacijo o izvedbi programov. Vse spletne platforme so namenjene tudi povezovanju z organizacijami in drugimi partnerji v lokalnem okolju in širše.

Zainteresirani, tudi če niso naši uporabniki, se lahko prijavijo na prejemanje e-novic, s katerimi obveščamo o dogajanju v naši organizaciji in aktualnih dejavnostih, ki jih organiziramo. Adremo prejemnikov e-novic smo v maju 2018 (v skladu z GDPR-jem) ustvarili na novo. Trenutno je v adremi približno 1.500 elektronskih naslovov.

ZPM Maribor se zaveda pomena sprotne, hitre in sodobne komunikacije s ciljnim javnostmi, zato je ena od koordinatic dejavnosti, Monja Urbič, delno zaposlena tudi za izvajanje teh vsebin, delno pa za izvedbo teh dejavnosti skrbi tudi zunanji partner, zavod Ferkvenca .

Priložnost za utrjevanje teh pomebnih aktivnosti smo iskali tudi v javnih razpisih, predvsem tistih, ki jih za polje NVO razpisuje Ministrstvo za javno upravo RS.

VIII. PROJEKTI VARSTVA NARAVE IN OHRANJANJA OKOLJA

NARAVO SPOZNAVAMO V NARAVI

Uvod:

Projekt Naravo spoznavamo v naravi smo uspešno prijaviili na razpis za sofinanciranje projektov na področju varstva okolja in ohranjanja narave v Mestni občini Maribor za leto 2022.

Z dejavnostjo smo želeli:

- S pomočjo neformalnega in izkustvenega učenja povečevati védenje in zavedanje o problemih v okolju, o rešitvah in o možnosti neposrednega vpliva na varovanje okolja.
- Čim več dejavnosti izpeljati v neposrednem stiku z naravo, v primeru slabšega epidemiološkega stanja in zaprtju šol, pa prenesti vsebine na šolska dvorišča in splet.
- Seznanjanje in ozaveščanje javnosti o pomenu in vlogi parkovnih površin v strnjenih naseljih in obmestnih gozdov.
- Senzibilizacija širše javnosti za varovanje okolja in ohranjanja narave.
- Dodatno izobraževanje in usposabljanje izvajalcev programa.
- Uveljavljati načelo dejavne participacije mladih – omogočiti otrokom in mladostnikom, da sooblikujejo programe varovanja okolja in so hkrati soodgovorni za njihovo izvajanje.
- Spodbujati in razvijati dejavne oblike medvrstniške in medgeneracijske komunikacije glede reševanja ekoloških problemov.
- Popularizirati oblike sonaravnega preživljanja prostega časa in gibanja v naravi.
- Spoznavanje biodiverzitete v bližnji okolici in vpliv klimatskih sprememb na stanje v okolju.
- Aktivirati prostovoljce in spodbujati iniciativnost in prostovoljno delo za mlade, z mladimi in vrstniško delo na področju varovanja okolja.
- Informirati javnost in zagotoviti ustrezno medijsko podporo.
- Aktivacija okoljskih organizacij k skupnim aktivnostim in povezovanju za večjo odmevnost in prepoznavnost dejavnosti.
- Spodbuditi ljudi vseh generacij k razmišljanju in lastni aktivnosti.
- Aktivacija okoljskih organizacij k skupnim aktivnostim in povezovanju.

Metode dela:

Dejavnosti smo izpeljali »v živo« in z različnimi sodobnimi metodami (doživljajsko učenje, gozdna pedagogika, prosta igra...).

Na inovativen način smo razvijali čute in čuječnost in tako razvijali pozitiven in spoštljiv odnos do narave.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Izdelali smo 19 kratkih ozaveščevalnih spotov in jih objavili na naših družabnih omrežjih** in tako nagovorili vse generacije, da razmislijo o lastnem vplivu na okolje in jim predstavili možnosti, ki jih imamo ljudje v vsakdanjem življenju, da se vedemo trajnostno. Teme smo izbirali glede na okoljske dneve.
- **Priprava in izvedba delavnice "Naredi sam – voščena krpa za zavijanje malice":**
 - 22. 4. – 41 otrok, 28. in 29. 4. – 17 otrok. Cilj: ozaveščanje o pomenu oprasovalcev, zmanjšanje količine odpadkov, zmanjšanje uporabe embalaže za enkratno uporabo.
- **Pohod po učni poti Piramida – Kalvarija:**
 - 28. 4. – 10 otrok. Cilj: obeležitev dneva dreves, ki je 27. 4., pomen dreves in gozda za preprečevanje negativnih klimatskih sprememb (ključne besede – erozija tal, pomanjkanje vode, širjenje puščave, pogozdovanje...).
- **Pohod po Rozkini gozdni učni poti:**
 - 29. 7. – 73 otrok. Cilj: pomen dreves in gozda za preprečevanje negativnih klimatskih sprememb (ključne besede – mogočna drevesa Pohorja, naravna in kulturna dediščina, biotska raznovrstnost, klimatske spremembe).
- **Počitnice v naravi.** Na tematski izletih smo spoznavali skrivnostni svet gliv (gozdni "internet"), pomen drobnih žuželk, ki jih je ogromno, pa jih običajno sploh ne opazimo, svet plazilcev in dvoživk, netopirjev, čebel, rib ter zelišča, ki so uporabna v prehrani in zdravilstvu:
 - 27. 6., 43 udeležencev, "Drobne vodne živali", Društvo študentov naravoslovja Maribor (v nadaljevanju DŠN),

- 1. 7., 48 udeležencev, "Tudi v parku rastejo gobe", Gobarsko društvo lisička,
- 4. 7., 59 udeležencev, "Čudovito življenje čebel, Biotehnična šola Maribor,
- 8. 7., 63 udeležencev, "Zeliščna gredica", društvo Aktiviraj se,
- 18. 7., 81 udeležencev, "Rečne ribe", Ribiška družina Maribor,
- 25. 7., 73 udeležencev, "Miši s krili", Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev,
- 5. 8., 65 udeležencev, "Čebelji svet", društvo Aktiviraj se,
- 8. 8., 51 udeležencev, "Živali v tleh", Eva Veler, biologinja,
- 26. 8., 62 udeležencev, "Hiška zelišč", ekološka kmetija.
- **Trajnostno preživljanje prostega časa v Mestnem parku**, od 25. 6. do 2. 7., v okviru dejavnosti v Art kampu v Mestnem parku. Ocenjeno število udeležencev: 3600. Izpeljali smo:
 - **Naravoslovne delavnice** s spoznavanjem živali in rastlin ter pogovori o pomenu živih bitij za ravnovesje v naravi ter o pomenu ohranjanja naravne in kulturne dediščine – 3 delavnice: vodni vretenčarji, razstava gob s strokovnim vodenjem (predstavljenih je bilo 82 različnih vrst gob) in spoznavanje parka – biotska raznovrstnost, zgodovina. Ves čas sta bili obiskovalcem na razpolago dve razstavi, s ciljem ozaveščanja o pomenu ohranjanja okolja – "Posebna drevesa Mestnega parka" in "Pomen čebel za ohranitev človeške vrste".
 - **Delavnice recikliranja in ponovne uporabe** za spodbujanje okolju prijaznega ravnanja in ponovne uporabe – izdelovanje iz odpadnih in naravnih materialov in ob tem pogovori o zdravem načinu življenja in okolju prijaznega delovanja v vsakodnevem življenju – **31 delavnic**: ustvarjanje z glino in hitro sušečimi masami, izdelava iger iz odpadnih materialov, ustvarjanje s plutovinastimi zamaški, embalažo za jajca, gumbi, kartonom, papirnatimi vrečkami, predelava odsluženega tekstila v uporabne predmete (nakit, torbe, igrače in igre).
 - **Senzorične delavnice, gibalne dejavnosti, igre v naravi** – 19 delavnic z 9-imi različnimi aktivnostmi: hodulje, frizbi, metanje obročkov na stojalo, lovljenje ribic, pot za boso hojo, škatle za tipanje, posodice za vonjanje, igra 3 v vrsto in sestavljanje kock. z dejavnostmi smo krepili gibalne sposobnosti otrok, spodbujali čutila in trajnostno igro v naravi.
- **Naravoslovni dnevi**:
 - 24. 5., naravoslovni dan v Mestnem parku – 14 skupin in 117 otrok, obeležili smo Evropski dan parkov;
 - 6. 6., naravoslovni dan v Betnavskem gozdu – 11 skupin in 136 otrok, obeležili smo svetovni dan okolja, ki je bil 5. 6.;
 - 4. 10., naravoslovni dan v Stražunskem gozdu – 13 skupin in 111 otrok, obeležili smo svetovni dan varstva živali, prvi ponedeljek v oktobru je bil tudi Svetovni dan habitatov, 3. 10. pa se je pričel tudi Teden otroka, prvi vikend v oktobru je bil Evropski dan opazovanja ptic, spomnili smo se tudi netopirjev, ki imajo "svoj dan" v septembru (spoznali smo tudi učno pot Netopirja Boromirja).

Na vse naravoslovne dneve so udeleženci prišli iz okoliških vrtcev in OŠ, prve in druge triade, tako smo lahko vključili v dejavnosti tudi tiste otroke, ki sicer ne pridejo na dogodke v mestu, ker jim je Mestni park predalet. Dogodkov so se udeležili peš, se tako razgibali v naravi, utrjevali gibalne sposobnosti in hkrati odkrivali bližnji park in gozdove. Vsebine smo prilagodili dnevni, ki smo ga želeli obeležiti in okolju v katerem smo ga izvajali. Ključne vsebine so bile: spoznavanje dreves, gozda in njihovega pomena za preprečevanje klimatskih sprememb, trajnostno preživljanje prostega časa, umetnost v naravi, biotska pestrost, opazovanje narave, odnos ljudi do živali v naravi (pravilno hranjenje, oziroma nehranjenje prostoživečih živali), pravilno vedenje, kadar smo v naravi skupaj s hišnimi ljubljenci ... Dejavnosti, ki smo jih izpeljali: Vodenje po Mestnem parku, Betnavskem in Stražunskem gozdu s spoznavanjem zgodovine, drevesnih vrst, o invazivnih rastlinah, vplivu na podnebne spremembe; delavnice s pripomočki za izkustveno učenje (spomin - drevesne vrste mestnega parka, piramida za sestavljanje prehranjevalne verige, sestavljanje za spoznavanje domačih drevesnih vrst – eno za listavce, eno za iglavce...); spoznavanje biotske pestrosti – strokovno vodenje (talne živali/sesalci/ dvoživke in plazilci/glive...) ter igra v naravi in senzorične delavnice.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

- Dejavnosti se je neposredno in posredno udeležilo več tisoč uporabnikov iz Maribora.
- Zagotovili smo strokovno vodenje na vseh izvedenih dejavnostih in na neformalen način seznanjali s problematiko varovanja okolja.
- Z uporabo različnih spletnih medijev in informiranjem »klasičnih« medijev smo povečali doseg informacij tudi v splošni javnosti in z dejavnostmi dosegli vse načrtovane ciljne skupine.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

K izvajanju smo pritegnili številne okoljske organizacije in jim tako omogočili predstavitev, povečano prepoznavnost in neposreden stik z nestrokovno javnostjo. Hkrati se je tako povečala povezanost med temi organizacijami kar pripomore k večji učinkovitosti pri reševanju okoljskih problemov. Izvajalci so tudi pridobili nova znanja, izkušnje in razvili dodatne ideje, kako ozaveščati širšo javnost, kako z lastno dejavnostjo lahko pomagajo preprečevati onesnaževanje ter kako obnavljati in vzdrževati ekosisteme.

UČILNICA V NARAVI – DAN NA MARIBORSKEM OTOKU

Uvod:

Program izvajamo po naročilu MO Maribor že vrsto let. Tudi v letu 2022 so nam iz Skupne občinske uprave - Skupne službe varstva okolja naročili 2 izvedbi dogodka Učilnica v naravi. Dejavnost je namenjena učencem druge in tretje triade iz osnovnih šol. Omogočimo jim spoznavanje mariborskega otoka, zgodovino, njegovo biotsko pestrost, spodbujamo k igri in umetniškem ustvarjanju v naravi, ozaveščamo o trajnostnem preživljanju prostega časa in pomenu ohranjanja dragocenih ekosistemov. Dejavnosti smo izpeljali 22. septembra in 13. oktobra, v lepem sončnem vremenu. **V prvem terminu je sodeloval 101 učenec in 11 spremljevalcev, v drugem pa 107 učencev in 9 spremljevalcev.** Organizirali smo prevoz in tudi zdravo malico s pohorske eko kmetije.

Metode dela:

Metode doživljajske pedagogike, umetniško ustvarjanje, senzorične delavnice, učenje v naravi, prosta igra.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

V prvem terminu smo obiskovalce razdelili v 9 skupin, v drugem pa v 8. Vsaka skupina je obiskala 5 – 7 različnih dejavnosti, ki smo jih izvedli med 9. in 13. uro. Na razpolago so bile naslednje vsebine: "Mariborski otok – Miti in legende", "Zdravilne rastline", "Glive, gobe, gozdni internet", "Življenje v gozdu in poklic gozdarja", "Plazilci in dvoživke", "Invazivne rastline", "Bobri se vračajo", "Živali v gozdu in pomen lovstva", "Umetnost v naravi" – spirale in mandale iz naravnih materialov, "Umetnost v naravi" – drevo dobi obraz iz gline, "Začutimo naravo", igro "Spomin - drevesa", "Igre v naravi", "Pomen čebel".

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Učencem omogočimo spoznavanje posebnega ekosistema, ki je tako blizu mesta edinstven in bolj prepoznan kot kopališče, manj kot biotsko izredno pester in zaščiten habitat. Naučijo se spoštovati okolje in pomen njegovega ohranjanja, hkrati pa je pridobljeno znanje popestritev učnega procesa in poglobljanje pridobljenega znanja v šoli. Učitelji z velikim navdušenjem in hvaležnostjo izkoristijo ponujeno priložnost, saj se otroci raje učijo v naravi in pridobijo celo več znanja na zanimiv in drugačen način.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali so strokovnjaki iz različnih področij (prof. biologije, prof. likovne vzgoje) in organizacij (Rajzefiber Maribor, Gobarsko društvo Lisička, Podravsko gozdarsko društvo, Društvo študentov naravoslovja, Lutra – inštitut za ohranjanje naravne dediščine, Biotehnična šola Maribor, Lovska družina Hoče).

Koordinatorica programov varstva okolja in ohranjanja narave: Kornelija Kaurin

IX. PROGRAMI LETOVANJA Z ZPM MARIBOR – DEJAVNOSTI V POČITNIŠKIH CENTRIH VIRC POREČ IN DMZ POHORJE

ŠTEVILO OTROK IN MLADOSTNIKOV NA LETOVANJIH

Leto 2022 je bilo za organizatorje letovanj zaradi Covid-19 vzrokov že tretje leto zapored velik izziv. Organizacija in realizacija sta bili ponovno odvisni od dejavnikov, na katere sami nimamo velikega vpliva. Ob vloženih naporih, da se čim boljše pripravimo na letovanja, lahko pričakujemo uspeh. Naš trud je bil letos poplačan. Naše programe smo uspešno izvedli, celo nad pričakovanji. V Poreču in na Pohorju je v organizaciji ZPM Maribor letovalo skupaj 1.803 otrok in mladostnikov.

Realizacija je bila 7% višja kot v lanskem letu (122 otrok več). Zapolnili smo vse proste kapacitete, z izjemo prostih sob, ki smo jih zadržali za primer izolacije. Z izvedbo letovanj smo zelo zadovoljni – tako z vsebinami kot z doseženimi številkami.

Večinski delež naših letovanj predstavljajo počitnice v VIRC Poreč, kjer smo od 26. junija do 25. avgusta izpeljali šest izmen 11-dnevnega letovanja s skupaj 1.682 udeleženci (98 več kot lani). Višinsko letovanje na DMZ Pohorje je bilo izvedeno v dveh izmenah, v katerih je bilo skupno število udeležencev 121 (24 več kot lani).

VIRC POREČ			število otrok (ZPM MB)	
1.	26. 6. - 6. 7. 2022	11 dni	280	zdravstvena
2.	6. 7. - 16. 7. 2022	11 dni	296	zdravstvena
3.	16. 7. - 26. 7. 2022	11 dni	302	zdravstvena
4.	26. 7. - 5. 8. 2022	11 dni	276	srednješolska,
5.	5. 8. - 15. 8. 2022	11 dni	294	zdravstvena
6.	15. 8. - 25. 8. 2022	11 dni	234	zdravstvena
DMZ POHORJE				
1.	19. 7. - 29. 7. 2022	11 dni	58	zdravstvena
2.	9. 8. - 19. 8. 2022	11 dni	63	zdravstvena

	VIRC POREČ	DMZ POHORJE	SKUPAJ
PREDŠOLSKI	13	2	15
OSNOVNOŠOLCI	1557	106	1663
SREDNJEŠOLCI	112	13	125
SKUPAJ	<u>1682</u>	<u>121</u>	1803

Programi v VIRC Poreč predstavljajo večinski delež letovanj – kar 93,3%, kjer je v šestih terminih skupaj letovalo 1682 otrok in mladostnikov in sicer vsi v organizaciji ZPM MB.

Na Domu Miloša Zidanška na Pohorju sta bili izvedeni dve izmeni, v katerih sta skupaj letovala 121 otrok oz. mladostnikov (v 1. izmeni 58 in v 2. izmeni 63), kar predstavlja 6,7% delež vseh letovanj.

STRUKTURA UDELEŽENCEV LETOVANJ PO OBČINAH IN GOSTUJOČIH SKUPINAH

Večina otrok in mladostnikov prihaja iz Podravske regije, največ iz Maribora in primestnih občin ter ostalih občin, ki jih pokriva mariborska Območna enota Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju ZZZS). Na letovanje v 2. izmeni DMZ Pohorje pa so bili s sredstvi, ki smo jih pridobili na internem razpisu Zveze prijateljev mladine Slovenije, vključeni tudi otroci begunci iz Ukrajine.

Pri organizaciji letovanj v Poreču in na Pohorju smo sodelovali z Mestno občino Maribor (v nadaljevanju MO Maribor oz. MOM) in še 19 občinami iz Podravja, z ZZZS, Zvezo prijateljev mladine

Slovenije (v nadaljevanju ZPMS) ter njenimi področnimi zvezami in društvi ter številnimi donatorji, ki pomagajo zagotoviti brezplačne počitnice za otroke iz socialno ogroženih družin.

		ŠTEVILO OTROK						
LETOVANJE		MESTNA OBČINA MARIBOR		OSTALE OBČINE		GOSTUJOČE SKUPINE		SKUPAJ
		ŠT. OTROK	v %	ŠT. OTROK	v %	ŠT. OTROK	v %	
1.	VIRC POREČ	871	49,6%	811	46,2%	74	4,2%	1756
2.	DMZ POHORJE	96	79,3%	25	20,7%	-	-	121
	SKUPAJ	967	51,5%	836	44,6%	74	3,9%	1877

V letošnjem letu se je, v primerjavi z lanskim letom, delež otrok iz MO Maribor znižal za 2,22% (2021 je bil 53,72%), delež otrok iz ostalih občin se je znižal za 1,68% (2021 je bil 46,28%), v obeh primerih na račun gostujočih skupin, ki jih zadnji dve leti zaradi ukrepov zoper Covid-19 ni bilo.

LETOVANJE OTROK IZ MESTNE OBČINE MARIBOR

LETOVANJE		ŠTEVILO OTROK			
		PREDŠOLSKI	OSNOVNOŠOLCI	SREDNJEŠOLCI	SKUPAJ
1.	VIRC POREČ	7	794	70	871
2.	DMZ POHORJE	2	83	11	96
	SKUPAJ	9	877	81	967

V letu 2022 se je letovanj udeležilo 967 otrok s stalnim bivališče v MO Maribor, 64 več kot v letu 2021 (903). Od tega je v VIRC Poreč letovalo 90,10% (v letu 2021 91,80%) otrok in na DMZ Pohorje 9,9% otrok (v letu 2021 8,20%).

V primerjavi z letom 2021 je iz področja MO Maribor v VIRC Poreč letovalo 42 otrok več, na DMZ Pohorje 22 otrok več kot lani.

LETOVANJE OTROK IZ DRUGIH OBČIN (V ORGANIZACIJI ZPM MB)

LETOVANJE		ŠTEVILO OTROK			
		PREDŠOLSKI	OSNOVNOŠOLCI	SREDNJEŠOLCI	SKUPAJ
1.	VIRC POREČ	6	763	42	811
2.	DMZ POHORJE	0	23	2	25
	SKUPAJ	6	786	44	836

Iz drugih občin (brez MO Maribor) se je letovanj udeležilo skupaj 836 otrok in mladostnikov, 58 več kot v letu 2021. Skupni delež otrok iz ostalih občin je letos 44,60% in je za 1,68% nižji kot lani (46,28%).

Večina otrok iz ostalih občin, skupaj 97%, je letovala v VIRC Poreč (v letu 2021 enako 97%) in 3% na DMZ Pohorje (v letu 2021 enako 3%).

V primerjavi z letom 2021 je iz področja drugih občin letos v VIRC Poreč letovalo 56 otrok več in na DMZ Pohorje 2 otroka več.

ŠTEVILO OTROK PO OBČINAH, KI SUBVENCIONIRAJO LETOVANJA ZPM MARIBOR

V preglednici v nadaljevanju so navedene občine, ki sodelujejo z ZPM MB in subvencionirajo letovanja za otroke iz socialno šibkih in ogroženih družin v VIRC Poreč in na DMZ Pohorje. Podatki prikazujejo skupno število otrok iz posamezne občine, ne glede na obliko letovanja.

št.	OBČINA	ŠTEVILO OTROK		
		VIRC	DMZ	SKUPAJ
1.	MESTNA OBČINA MARIBOR	871	96	967
2.	DUPLEK	48	1	49
3.	GORIŠNICA	1	0	1
4.	HOČE SLIVNICA	103	5	108
5.	KUNGOTA	42	2	44
6.	LOVRENC NA POHORJU	11	0	11
7.	MAJŠPERK	3	0	3
8.	MARKOVCI	8	0	8
9.	MESTNA OBČINA PTUJ	73	2	75
10.	MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU	38	1	39
11.	OPLOTNICA	4	0	4
12.	PESNICA	76	0	76
13.	POLJČANE	1	1	2
14.	RAČE FRAM	56	0	56
15.	RUŠE	44	1	45
16.	SELNICA OB DRAVI	10	0	10
17.	SLOVENSKA BISTRICA	84	2	86
18.	STARŠE	38	1	39
19.	SVETI JURIJ V SLOVENSKIH	10	0	10
20.	ŠENTILJ V SLOVENSKIH	49	0	49
	skupaj občine, ki	1.570	112	1.682
	OSTALE OBČINE (skupaj 24)*	112	9	121
	SKUPAJ	1.682	121	1.803

* Občine, ki ne subvencionirajo letovanj ZPM MB, vendar otroci letujejo s pomočjo akcije Pomežik soncu® in drugih donatorskih akcij ali so upravičeni do zdravstvenega letovanja oziroma so starši samoplačniki.

MO Maribor in ostalimi občinam, ki ohranjajo in povišujejo nivo sredstev za subvencioniranje letovanj in zdravstvenih letovanj, velja tudi v tem poročilu nameniti posebno zahvalo.

GOSTUJOČE SKUPINE

Tudi v letu 2022 v naša počitniška centra nismo posebej vabili drugih skupin, saj je bil že lansko leto zelo velik interes za letovanja v naši organizaciji. Poleg tega je to še vedno eden izmed ukrepov za bolj varno letovanje, da v izogib možnostim okužb s Covid-19 ne prihaja do srečevanja otrok in spremljevalcev iz različnih regij. Zato smo proste kapacitete odstopili le dvema skupinama, ki so naši stalni gostje in so v celoti sprejeli naš prilagojen način letovanja in vsa pravila ter napotke glede aktualnih ukrepov. V 4. izmeni VIRC smo gostili skupino Društva prijateljev mladine Koroške na zdravstvenem letovanju, v 6. izmeni VIRC pa skupino mladih košarkarjev iz Miklavža.

STRUKTURA UDELEŽENCEV PO OBLIKAH LETOVANJ:

OBMORSKO IN VIŠINSKO LETOVANJE

V nadaljevanju so evidentirani vsi otroci in mladostniki, ki so letovali z nami. Na letovanje v VIRC Poreč in na DMZ Pohorje so odšli bodisi s pomočjo sredstev socialnih transferjev, ki jih s posebno obliko subvencioniranja zagotavljajo občinski proračunski viri, bodisi s pomočjo donatorskih sredstev v okviru humanitarnih akcij ali pa so letovali kot otroci staršev samoplačnikov, ki so poravnali polno ceno letovanja.

LETOVANJA		SUBVENCIONIRANO		DRUGI VIRI	SAMOPLAČNIKI		SKUPAJ
		SOCIALNA INDIKACIJA	ZDRAV IN SOC. INDIKACIJA	POMEŽIK SONCU®, DONACIJE ...	V CELOTI	ZDRAV. SUBVENCIJA	
VIRC POREČ	št. otrok	809	271	114	237	251	1.682
DMZ POHORJE	št. otrok	47	15	20	16	23	121
SKUPAJ	št. otrok	856	286	134	253	274	1.803
	v %	47,5%	15,9%	7,4%	14%	15,2%	

V okviru subvencioniranega letovanja, za katera so sredstva (sorazmerni delež glede na prihodek staršev) prispevale občine, je skupaj letovalo 63,4% otrok in mladostnikov, plačnikov brez subvencij je bilo 14%.

S pomočjo donatorskih akcij (Pomežik soncu® in druga donatorska sredstva) je brezplačno letovalo 7,4% otrok in mladostnikov.

V okviru zdravstvenega letovanja brez dodatnega subvencioniranja je letovalo skupaj 15,2% otrok, ostali pa so dodatno koristili še sredstva občin, kot je že navedeno.

SUBVENCIONIRANO LETOVANJE

Po dveh letih, ko so zaradi predhodne epidemije bolezni Covid-19 in ukrepov, da se epidemija ne ponovi, vsi pripravljalni postopki na letovanja potekali z zamikom, smo lahko letos organizacijo priprav in prijav na letovanja bolj sprostili.

MO Maribor je kriterije za regresirano plačilo za letovanja v letu 2022 sprejela konec meseca aprila, takrat so bile potrjene tudi cene za letovanje. Ostale občine so sklepe o subvencioniranju posredovale do začetka maja. Na osnovi potrjenih dokumentov smo objavili povabilo za prijavo otrok na letovanja in ga poslali na vse osnovne šole (mariborske in okoliške) in Centre za socialno delo s področja Podravja. Skupnega srečanja delavcev v šolskih svetovalnih službah in predstavnikov centrov preventivno nismo organizirali. Vsa letošnja komunikacija je potekala preko e-pošte in pošte in na takšen način smo jim tudi predstavili možnosti in kriterije za letovanje otrok in mladostnikov.

Regresna lestvica za subvencioniranje letovanj 2022 je temeljila na izračunu povprečnega mesečnega dohodka na družinskega člana oziroma bruto dohodka na družinskega člana v letu 2021 ter potrjenih cenah letovanj v letu 2022. Regresni razred se je za upravičenca letovanja izračunal z ustreznim preračunom dohodkov na družinskega člana in na osnovi tega je bilo staršem določeno končno plačilo.

Tako kot v letu 2021, so bile letos določene tri regresne lestvice in sicer prva za subvencionirano letovanje otrok iz socialno ogroženih družin na osnovi odločbe o otroškem dodatku, druga za subvencionirano letovanje otrok z zdravstvenimi indikacijami na osnovi odločbe o otroškem dodatku in tretja za socialna in zdravstvena letovanja na osnovi odločbe o odmeri dohodnine za tiste, ki ne prejema otroškega dodatka.

Pri regresni skupini "0" ni bilo obveznega prispevka staršev oz. skrbnikov, saj je občina je namesto obveznega pavšalnega prispevka izvajalcem letovanj dala možnost koriščenja rezervacije, ki se po letovanju vrne plačnikom, vendar se na ZPM Maribor za plačilo rezervacije nismo odločili.

Za uveljavljanje subvencioniranega letovanja so morali starši praviloma k prijavi priložiti kopijo veljavne odločbe o odmeri otroškega dodatka. Če tega ne prejema, pa kopijo odločbe o odmeri dohodnine za leto 2021 (v izjemnih primerih, ko izračun na tej osnovi ni bil mogoč, so se upoštevali valorizirani podatki iz odločb iz leta 2020).

Za subvencioniranje letovanj se je v letošnjem letu odločilo 19 občin: Mestni občini (MO) Maribor in Ptuj ter občine Duplek, Gorišnica, Hoče-Slivnica, Kungota, Lovrenc na Pohorju, Majšperk, Markovci,

Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače–Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Starše, Sveti Jurij v Slovenskih goricah in Šentilj.

Tretjina občin je sprejela kriterije sofinanciranja MO Maribor, svoje kriterije pa so imele občine Gorišnica, Kungota, Lovrenc na Pohorju, Majšperk, Markovci, Oplotnica, Poljčane, Slovenska Bistrica, Starše, Sveti Jurij v Slovenskih goricah in Šentilj ter MO Ptuj.

Večina občin je za subvencionirana letovanja namenila toliko sredstev kot v letu 2021, nekatere zaradi velikega povpraševanja tudi nekaj več. Razpoložljiva sredstva občin so v povezavi z letovanji ZPM Maribor najpomembnejši dejavnik, kolikšno število otrok iz posameznih občin na letovanja odide.

Nekatere občine so letos ponovno upoštevala regresni razred "0", kar pomeni, da so otrokom, kjer povprečni mesečni dohodek na člana družine v letu 2021 ni bil višji od 200,78 EUR, v celoti krili stroške letovanja.

S pomočjo sredstev, ki so jih zagotovile občine (subvencionirano letovanje in subvencionirano zdravstveno letovanje), je v VIRC Poreč in na DMZ letovalo skupaj 1.142 otrok (lani 1.065) - v VIRC Poreč 1.080 otrok (lani 1.020) in na DMZ Pohorje 62 otrok (lani 45). Od tega je bilo v regresni razred "0" razvrščenih 200 otrok (lani 206).

134 otrokom (lani 118) smo letovanje zagotovili s pomočjo sredstev donatorjev; za nekatere med temi je del sredstev zdravstvenega letovanja pokril ZZZS, razliko do polne cene pa donatorski sklad.

POMEŽIK SONCU® IN DRUGE HUMANITARNE AKCIJE

ZPM Slovenije (v nadaljevanju ZPMS) je skupaj s področnimi ZPM-ji izvajala humanitarno akcijo Pomežik soncu® in kot delni sklop iste akcije še "Letovanje otrok s posebnimi potrebami - FIHO". Namen vseh takšnih akcij v mreži ZPM je, da odpeljemo na počitnice vse tiste otroke, katerim starši tega ne morejo zagotoviti, sistemskih virov pa zanje ni oziroma jih je premalo. Pomežik soncu® je program ZPMS, katerega cilj je zmanjšanje socialne izključenosti in zagotavljanje enakih možnosti otrokom za kvalitetno preživljanje počitnic. S pobudo ZPMS, ki se ji ZPM MB pridružuje kot organizator in izvajalec, uresničujemo enega svojih temeljnih strateških ciljev - zagotavljati enake možnosti za vključevanje otrok v vsa področja družbenega življenja, tako tudi na letovanje in v ostale programe za prosti čas.

Tudi pri ZPM MB smo pristopili k organiziranemu zbiranju donatorskih sredstev za letovanja otrok in se z direktnim povabilom obrnili na lokalne donatorje, pravne in fizične osebe.

V okviru dobrodelne akcije ZPMS pa smo na osnovi internega razpisa dodatno pridobili še sredstva za letovanje otrok beguncev iz Ukrajine. Tako smo v drugem delu poletnih počitnic na Domu Miloša Zidanška na Pohorju izvedli tabor za 32 otrok in v 2. izmeni letovanja vključili 9 otrok beguncev iz Ukrajine. Ker so bile vse naše izmene zelo hitro zapolnjene, smo lahko v redno letovanje vključili le 9 otrok, in se po dogovoru in odobritvi ZPMS odločili, da za otroke iz Ukrajine izvedemo dodatni samostojni 5-dnevni tabor.

V okviru akcije Pomežik soncu® in donatorskih akcij ZPM MB je v naših počitniških centrih brezplačno letovalo 134 otrok, od tega 114 v VIRC Poreč in 20 na DMZ Pohorje.

Otroci so bili razporejeni v vse izmene VIRC Poreč in DMZ Pohorje, prišli pa so iz širšega območja Maribora, Slovenske Bistrice, Slovenskih Konjic, Slovenskih goric, Ptuja in Ormoža. Otroci beguncev iz Ukrajine so letovali v 2. izmeni DMZ Pohorje.

ZDRAVSTVENO LETOVANJE

Na osnovi naše prijave na razpis ZZZS smo bili konec meseca aprila 2022 izbrani za organizatorja obmorskega zdravstvenega letovanja v VIRC Poreč in višinskega zdravstvenega letovanja na DMZ Pohorje. Z ZZZS smo podpisali pogodbo o sofinanciranju obmorskega in višinskega letovanja otrok in šolarjev za leto 2022 za skupaj 560 otrok.

Realizacijo, predvideno v pogodbi, smo dosegli in po dveh letih ponovno zabeležili veliko večje povpraševanje kot je bilo odobreno s pogodbo. Število otrok, ki so koristili zdravstveno letovanje pri ZPM Maribor, je za 14% večje (76 otrok več) kot v letu 2021.

Otroci s potrjeno ustrežno zdravstveno indikacijo so lahko letovali v šestih 11-dnevnih izmenah v VIRC Poreč in v dveh 11-dnevnih izmenah na DMZ Pohorje. Pojasnujemo, da pomeni 11-dnevno letovanje 10 nočitev, sočasno pa 11 polnih dni oskrbe in odsotnosti otrok oz. spremljevalcev od doma. Na osnovi potrjenih zdravstvenih predlogov je skupaj letovalo 560 otrok, od tega 522 v VIRC Poreč in 38 na DMZ Pohorje.

Interesa za napotitev na zdravstvena letovanja v organizaciji ZPM Maribor je bilo v letu 2022 več, skladno s splošno povečanim povpraševanjem po organiziranih počitnicah. Za vse naše programe letovanj smo namreč prejeli kar 310 prijavnih več, kot je bilo razpoložljivih kapacitet v vseh izmenah. Od teh 310, je bilo 65 napotitev za zdravstveno letovanje. Ker so bile to prijave, ki smo jih prejeli po zapolnitvi razpoložljivih prostih mest, so bili otroci razporejeni na čakalno listo. Žal ni bilo toliko odjav, da bi lahko vse čakajoče sprejeli na letovanje.

Z občinami, ki subvencionirajo letovanja, smo pogodbe podpisali v začetku maja, vse so tudi zagotovile, da podpirajo naša prizadevanja za izvedbo letovanj, kljub še vedno negotovi situaciji zoper Covid-19.

Do zdravstvenega letovanja so bili upravičeni otroci, ki so jih za zdravstveno letovanje predlagali njihovi izbrani osebni zdravniki v Podravski regiji. Otroci so pred odhodom na zdravstveno letovanje opravili tudi obvezni zdravniški pregled, ki je potekal na način in pod pogoji, kot so jih določale posamezne zdravstvene ustanove in ambulante.

Tako kot v prejšnjih letih, smo tudi za leto načrtovali, da bodo v okviru naših programov letovali otroci s posebnimi potrebami v terapevtski skupini, podprti s strani Službe za otroško in mladostniško psihiatrijo Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor. Otroci, ki so bili v naše programe vključeni v sodelovanju z njihovimi izbranimi osebni zdravniki in s Službo za otroški in mladostniško psihiatrijo, so letovali predvsem v 6. izmeni obmorskega letovanja v VIRC Poreč in v obeh izmenah na Domu Miloša Zidanška.

Gre za otroke z vedenjskimi, čustvenimi, psihosomatskimi in osebnostnimi motnjami, katerim je potrebno zagotoviti terapevtsko obravnavo. Zanje smo v sodelovanju z dispanzerjem k našemu pedagoškemu in zdravstvenemu timu, kot ga sicer imamo na vseh obmorskih letovanjih, k letovanju 6. izmene vključili tudi terapevta - psihologa s primernimi delovnimi izkušnjami s področja pedopsihiatrije.

Za otroke, ki so bili na letovanje napoteni zaradi zdravstvenih razlogov, skladno z določili javnega razpisa, del stroškov letovanja krije ZZZS. Ker s tem deležem ni zagotovljeno celotno plačilo zdravstvenega letovanja, smo pobude za sodelovanje pri plačilu razlike do polne cene, posebej za socialno šibke in ogrožene družine, poslali občinam v Podravju, ZPMS in drugim donatorjem. Po vzoru MO Maribor, ki se na naš tovrstni poziv odziva že vrsto let, je pobudi sledila večina občin, ki subvencionira letovanja. V primerih, kjer občinski viri niso bili na razpolago, smo delež za plačilo razlike za otroke iz socialno ogroženih družin zagotovili s sredstvi iz akcije Pomežik soncu® in drugih donatorskih akcij, v ostalih primerih pa so sredstva prispevali starši sami.

VSEBINSKA PREDSTAVITEV LETOVANJ

Na letovanjih je bilo veselo, zanimivo, razigrano in poučno, saj smo se trudili, da bi letovanja ostala čim bolj brezskrben del počitniški dni. Poleg nepogrešljivega otroškega smeha in veselja ter neprecenljivega dela in dobri volji prostovoljcev, si bomo tudi letošnje poletje zapomnili po hvaležnosti otrok in staršev, da kljub še vedno dokaj negotovim razmeram, uspešno izvajamo vse načrtovane programe.

VIRC POREČ

Programi v Poreču so bili podobni kot v prejšnjih letih, vendar veliko bolj sproščeni glede ukrepov kot v prejšnjih dveh letih. Po zaslugi naših spremljevalcev (pedagoškega vodstva in vzgojiteljev) pa so bili kljub temu programi v vseh izmenah vsebinsko ponovno raznovrstni, vsaka izmena je bila tematsko malo drugačna. Ustvarjali so v ustvarjalnih in drugih tematskih delavnicah, sodelovali pri športnih aktivnostih, igrali družabne igre, se zabavali ob večernih prireditvah, odkrivali mlade talente VIRC-a, si privoščili Virčevski disco in kino na prostem ter seveda veliko uživali na plaži in v morju. Vse dejavnosti so bile ustrezno in skrbno organizirane, programe smo pripravili že v prvi polovici meseca junija.

Glede na rezultate analize ankete, ki so jo v VIRC-u izpolnjevali otroci stari med 11 in 17 let, lahko trdimo, da otroke in mladostnike na letovanje privabi zanimiv program aktivnosti, ki vključuje razne športno – rekreativne dejavnosti, ustvarjalne delavnice ter pestre večerne programe. Seveda pa je najpomembnejše druženje z vrstniki in morje. Najboljše ocene pa so v vsaki izmeni redno dobivali spremljevalci otrok – vzgojitelji, kot jih poimenujemo.

Pri vsebinah programov je bilo tudi v letošnjih počitnicah spet veliko športnih dejavnosti. V okviru teh so otroci skozi vsako izmeno aktivno sodelovali na različnih športnih turnirjih in prijateljskih tekmah, orientacijskih tekih, oviratlonu, "gladiatorskih igrah" in igrah brez meja. V VIRC-u so urejena igrišča za košarko na tartanu, nogomet na travi, odbojko na asfaltu in na pesku ter velik večnamenski šotor z asfaltno podlago z vrisanimi igrišči za košarko, odbojko in badminton. Poleg tega so otrokom na razpolago številna igrala, še en manjši šotor za delavnice, slack line in zipline poligon, vodna drča ter vodeno streljanje z zračno puško oz. lokom. V VIRC-u je na razpolago veliko športnih rekvizitov. Na plaži, ki je bila v letu 2022 še dodatno urejena, imajo otroci ob kopanju in plavanju, še veliko možnosti za sproščene organizirane igre na plaži, na voljo so jim naši supi, v bližini je možnost plezanja po "Ice bergu" in izposoje pedolinov.

Na veliko veselje otrok in spremljevalcev je bil letos v vseh izmenah ponovno izveden celodnevni izlet z ladjo, s postankom v Rovinju in Vrsarju. Prav tako so bili po dveh letih premora dovoljeni organizirani sprehodi in ogled mesta Poreč.

V vseh izmenah so se izvajali tematski dnevi, največkrat z različnimi glasbenimi in plesnimi delavnicami ter večerom talentov. Vzgojitelji so se zelo potrudili, da otrokom in mladostnikom v enajstih dnevih letovanja ni bilo dolgčas, saj so pripravili številne zanimive delavnice. Otroci so se preizkusili v izdelavi nakita, mozaikov, okvirjev za fotografije, magnetkov, lovilcev sanj, živali iz naravnih materialov, antistres žogic, izdelkov iz gline, mavčnih odlitkov, grafitov, tatoojev, razglednic, poslikavi majic, mandal, pahljač, rut in kamnov, kaligrafiji ter številnih drugih delavnicah. V okviru ustvarjalnih delavnic so si nekatere izmene pripravile tudi vse potrebno za večerni program. Tako so kreirali in izdelovali obleke, maske in kostume za tematske večerne prireditve. Zelo odmevne so bile novinarske delavnice, dve izmeni sta pripravili počitniško glasilo "Virček". Sodelovali so lahko tudi pri številnih družabnih igrah, ki jih je v VIRC-u zelo veliko na razpolago.

Pestri so bili večerni programi; izmene so ob dobrem sodelovanju otrok in vzgojiteljev pripravile vsebinsko raznolike zabavne prireditve. Odvijali so se izbori "VIRC ima talent", pripravili so modne revije otrok in vzgojiteljev, krst novih vzgojiteljev in zaključne prireditve, ki so bile tematsko obarvane. Sodelovali so na prireditvah "Zmenkarije", "Radio srček", "Staviš da?", "Sive celice", slovenski, indijanski večer itd., pripravili "Astronomski večer", "Senzorično hišo", "Lunapark" in lov na skriti zaklad. Seveda pa sta bila v vsaki izmeni organizirana tudi "virčevska diskoteka" in kino na prostem. V času letovanja je otrokom na razpolago knjižnica, svoja mnenja pa so otroci spremljevalcem na letovanjih posredovali v "Otroškem parlamentu". Ob koncu letovanj pa so odgovarjali tudi na ankete, ki jih ima ZPM Maribor pripravljene za potrebe evalviranja programov.

V 4. – srednješolski izmeni so bile vsebine prilagojene mladostnikom, prav tako je bil posebej organiziran dnevni red bivanja v VIRC-u. Ob že predhodno opisanem programu in vsebinah, se je v tej izmeni izvajal še dodatni program prevencije, ki je bil namenjen neformalnemu izobraževanju mladih udeležencev in njihovih spremljevalcev. Več o tem pa pišemo pri poglavju "Programi za mladostnike".

DOM MILOŠA ZIDANŠKA NA POHORJU

Letovanje na Domu Miloša Zidanška je bilo tudi V 2022 uspešno, saj smo izvedli dve raznoliki in prijetni izmeni. V obeh terminih je letovalo skupaj 121 otrok, kar je največ v zadnjih nekaj letih. Spremljevalci – prostovoljci so pripravili zanimiv in vsebinsko zelo pester ter zelo dobro organiziran program. Letovanje že nekaj let poteka pod sloganom "Ponosno različni" in takšni so bili tudi otroci v izmenah. Bili pa so tudi zelo veseli, razigrani, zabavni in obogateni z novimi doživetji in znanji. Program je bil predvsem zaradi velikega zanosa in dobre volje pedagoških ekip vsebinsko zanimiv, raznovrsten in poučen.

Letovanje se je tradicionalno pričelo s spoznavanjem udeležencev. Na Pohorju se še ohranja tradicija zbiranja ob pohorski zastavi in petje pohorske himne, mladi pa spoznajo tudi Škrata Mileka, kateri je osrednji lik Doma Miloša Zidanška.

Na Pohorju že v osnovi večina programa poteka na prostem, zadnja tri leta pa so tudi večerne prireditve izvedene pred domom. V času počitnic na Pohorju so odšli na nekaj pohodov, najpogostejši cilji so: dom Jelka, Dominikov dom, Mariborska in Ruška koča, Areh, Slap Skalca, Bellevue in razgledni stolp. Preizkusili so različne športne aktivnosti in igre ("Pohorska olimpijada", "Lunapark", igre z žogo, lokostrelstvo, streljanje z zračno puško, slackline, zipline, igre brez meja...). Imeli so veliko ustvarjalnih delavnic, različnih iger, veselih večernih programov ("Pohorje ima talent", "Pohorski spektakel", disko in kino na prostem).

Otroci in mladostniki so se spoznavali s svetom polnim različnosti, bivali v sožitju z naravo, postavljali bivake, preizkusili "slepo pot", sodelovali v lovu za zakladom ter socialnih igrah. Uživali so v plesnih delavnicah, kreativnem pisanju, likovnih delavnicah, izdelavi zapestnic prijateljstva in družabnih igrah. So se pa tudi na Pohorju razveselili celodnevnega izleta, ki ga zadnji dve leti zaradi ukrepov zoper Covid-19 ni bilo.

Ponovno poudarjamo, da imajo otroci s področja ZZZS OE Maribor prednost, da so lahko napoteni na zdravstvena letovanja oz. letovanja s pomočjo javnih sredstev tudi v sredogorje (Pohorje). Nekateri od njih imajo namreč takšne zdravstvene indikacije, da na obmorsko letovanje ne smejo oz. za njihove zdravstvene indikacije ni priporočljivo.

PRILAGODITVE

Za letovanje v obeh naših počitniških centrih smo tudi letos pripravili prilagoditve Covid situaciji. V primerjavi z letoma 2020 in 2021 so bili predvideni ukrepi veliko blažji, prilagojeni napotkom in pričakovanjem temelječih na zdravstvenih in drugih predpisih.

Že v času priprav smo od meseca maja ustrezno sodelovali z zdravstvenimi službami, od koder so prišli prostovoljci, predvideni za zdravstvene time na letovanjih. Večina članov predvidenih zdravstvenih timov poletja 2022, so bili prostovoljci tudi v obeh predhodnih letih in so imeli praktične izkušnje neposredno v obeh centrih. Skupaj z njimi smo prilagodili lanske protokole ravnanja, kako ukrepati, če pride do suma na okužbo s Covid-19. V obeh centrih smo ohranili nekaj nastanitvenih kapacitet za morebitno izolacijo. Starše otrok in prostovoljce smo opozarjali, da so morali pred odhodom na letovanje spremljati svoje zdravstveno stanje. Pogoje poslovanja smo nastavili tako, da bi v primeru indicirane okužbe po otroka ali prostovoljca prišli svojci, do takrat pa bi bil "okuženi" primerno izoliran, opazovan. Nabavljeno je bilo tudi primerno število hitrih testov za testiranje.

V sami sezoni letovanj se je na podlagi spremljanja počutja in hitrega testiranja izkazalo, da okužbe so. Opazili smo trend naraščanja, ki je bil seveda podoben splošni zdravstveni situaciji, kot je bila doma, v Mariboru. V začetku, v prvih izmenah pojava bolezni skorajda ni bilo (indiciranih manj kot 1% vseh udeležencev), okužbe so nekoliko narasle v avgustovskih terminih. Skladno temu nismo izvajali večjih rezervnih preventivnih ukrepov (kot so bili lani mehurčki, odpadli izleti, prepoved odhoda v mesto, omejitve mešanja skupin, razmik sedežev pri mizah...).

Zdravstvene službe so vsakič, ko je do suma prišlo, komunicirale z mariborsko enoto NIJZ. Otrok ali vzgojitelj skupine, pri katerem so se izkazovali simptomi, je bil testiran s HAG testom, če se je le-ta

izkazal pozitiven, je bil izvršen ukrep odhod domov. Najbližji, ki so bili s takšnim v stiku (ista spalnica, ista skupina), so bili skrbno opazovani, ob simptomih pa testirani.

Zadeve smo sproti selektivno komunicirali s starši. Večina udeležencev letovanja je bila brezskrbna, ker smo ukrepali primerno diskretno. Ob iztekanju izmen, kjer se je pojavil sum na okužbo, smo o tem še posebej obvestili starše, da naj spremljajo otrokovo počutje in morebitne simptome.

Domov je odšlo manj kot 20 udeležencev, pa še pri teh se je nekajkrat izkazalo, da je rezultat negativen. V primerjavi s tem, da je bilo na letovanju več kot 1.800 otrok in dodatno več kot 230 spremljevalcev, sumov na okužbo ni bilo veliko. Smo pa bili po izteku izmene letovanja obveščeni, da se je pri katerem od otrok okužba izkazala v dneh po prihodu domov. Zato moramo domnevati tudi, da je do okužb prišlo med letovanjem in je bilo naše preventivno ukrepanje smiselno.

Spet so primerno skrb za izogibanje okužbam in ukrepanju ob simptomih okužbe izkazali prostovoljci. Velja za tiste, ki so skrbeli za pedagoški del letovanja, kot tiste, ki skrbijo za zdravstveni del. Tehnične ekipe počitniških centrov pa so zelo skrbno izvajale razkuževanje in dajale podporo pri organizaciji vsega potrebnega. Angažiranja je bila tudi strokovna služba ZPM Maribor, sploh pri obveščanju staršev in ob pojasnjevanju situacije po telefonih ali e-pošti.

Na negotovost pri starših pred letovanjem, v smislu tega ali naj otrok na letovanje odide ali pa zaradi grožnje Covida raje ostane doma, letos skoraj nismo naleteli. Da se je vse skupaj dobro izteklo, je bilo potrebno veliko potrpežljivosti, vztrajnosti in tudi spoštovanja predvidenega ravnanja.

SODELOVANJE S PROSTOVOLJCI – SPREMLJEVALCI NA LETOVANJIH

S pripravami na letovanja smo pričeli v mesecu februarju. Takrat je bil javno objavljen razpis za prostovoljce - spremljevalce na letovanjih (vzgojitelje in športno-rekreativne vzgojitelje). Prijave smo na osnovi internega razpisa sprejemali do 20. aprila. Skupaj smo prejeli 285 prijav, število prijavljenih kandidatov je bilo večje od pričakovane potrebe po vzgojiteljih, kar je za trenutne razmere in splošno pomanjkanje prostovoljcev zelo spodbudno. Med prijavljenimi je bilo 70% takšnih, ki so z nami že sodelovali oziroma nekateri sodelujejo že vrsto let, dobra tretjina pa je bilo kandidatov, ki v naših programih letovanj še niso sodelovali.

Po dveh letih usposabljanj v celoti ali delno "na daljavo", smo letos ponovno izvedli celotno usposabljanje za nove kandidate "v živo", kot je ustaljeno potekalo že veliko let pred 2020. Usposabljanja, ki so organizirana v sklopu 20 ur in razdeljena na 6 različnih tem, smo izvedli v prostorih naše organizacije.

Vodje izmen so v začetku meseca maja izbirali vzgojitelje za svoje skupine, od maja do odhoda na letovanje pa so potekali sestanki po izmenah na ZPM Maribor. Vse izmene so že pred odhodom uredile veliko zadev za dobro izvedbo programov - priprave na letovanje, načrt dela, razporeditev nalog, priprava in organizacija delavnic, športnih dogodkov, večernih programov itd..

Med letovanjem vsake izmene je bil organiziran obvezen operativni sestanek z vodstvom ZPM MB. Dinamika prostovoljnega dela na letovanjih zahteva tudi vsakodnevno usklajevanje dela, kar se je urejalo na jutranjih sestankih izmen. Za vse izmene je bil po zaključku letovanja v Mariboru izveden še obvezen evalvacijski sestanek.

Prostovoljci so tudi letos izpolnili vprašalnike v zvezi s pripravami in potekom letovanja in na ta način ocenili organizacijo in izvedbo svoje izmene. Na ZPM MB smo izdelali pregled posameznih izmen in ob koncu letovanja pripravili skupno analizo vseh anket.

Vodje izmen so po predpisanih kriterijih ocenili vzgojitelje, na koncu sezone pa Komisija za letovanja pri ZPM MB oceni pedagoško vodstvo in uspešnost posameznih izmen.

Za otroke in mladostnike je na letovanjih v organizaciji ZPM Maribor letos skrbelo skupaj 234 prostovoljcev.

IZMENA	Pedagoški vodja	Pomočnik pedagoškega vodje	Zdravnik	Medicinska sestra, zdravstveni tehnik
VIRC				
1.	Mandić Jelena	Babič Kaja	Krajnik Tatjana, dr. med. spec	Železnik Mojca
2.	Krajnc Ružič Maja	Pečnik Robert	Becner Brina, dr. med.	Fajt Nuša
3.	Pregl Katja	Gregorn Maja	Perišić Ana, dr. med. spec.	Žišt Vid
4.	Pal Gregor	Kovačec Nika	Muhič Katarina, dr. med.	Kocbek Tina
5.	Kancler Denis	Irman Kolar Sara	prim. asist. Martin Bigec, dr. med., spec.ped.	Tuš Kaja
6.	Kos Sandra	Hadler Špela	Koren Alenka, dr. med., spec. ped.	Kolarič Matej
DMZ				
1.	Babič Nina			Kralj Mihaela
2.	Ravlan Leon			Žist Nuša

X. ŠOLA TUDI OB ŠOLI

V tem poglavju so programi ZPM Maribor, ki se v glavnem dogajajo v šolah, za učence pa niso obvezni. O izvajanju šole v naravi in drugih obšolskih obveznih ali neobveznih dejavnostih, ki se dogajajo v naših počitniških centrih v Poreču in na Pohorju poročamo ob koncu tega poglavja. V nadaljevanju pa najprej poročamo o programih, s katerimi ZPM Maribor pripomore, da so v okviru svoje šole, dijaškega doma ali vrtca še posebej aktivni tisti učenci, ki so izrazito vedoželjni, raziskovalni, inovativni in ustvarjalni.

Mentorji in koordinatorji tovrstnih programov v šolah v veliki meri **to delo opravljajo prostovoljno**. Skupno za te programe je predvsem, da dvigajo splošno kulturno raven, širijo splošna znanja, spodbujajo raziskovalni duh in vedoželjnost, nekateri pa so posebej prirejeni tako, da pokrivajo izbrana področja.

ŠOLA, VRTCI TER DRUGE SKUPINE V NARAVI - ZIMA-POMLAD-JESEN

Planirali smo, da bodo v obeh počitniških centrih, na Pohorju in v Poreču, del svojih šolskih in obšolskih obveznosti izvajali otroci iz šol iz cele Slovenije ter drugi uporabniki. Podatki, ki jih navajamo v nadaljevanju, so rezultati analiz, ki ji opravimo po zaključku vsakega leta.

Planiranje, ob sekretarju in vodji računovodstva ZPM Maribor, izvajata vodja referata za letovanja ZPM Maribor Marina Škrubej in sodelavka Jožica Dobaj, v referatu pa izvajajo tudi analize, o katerih poročamo v nadaljevanju.

VIRC POREČ

Podatke o številu otrok in njihovih spremljevalcev na letovanjih podajamo posebej. V tem poglavju predmetnega poročila navajamo le podatke o gostih VIRC-a, izven obdobja glavnih počitnic.

V letu 2022 se je situacija glede Covid-19 umirila, ni bilo več nepredvidenih ukrepov in toliko negotovosti glede morebitnega zapiranja državnih mej. Pojavil pa se je drug problem in sicer visoke cene goriva in s tem povišanje cen prevoza, ki ima pri organizaciji bivanja v Poreču velik pomen. Vendar so se šole kljub temu odločile za izvajanje programov v našem centru, manj pa je bilo drugih skupin, ki smo jih želeli gostiti glede na njihovo povpraševanje.

S šolskimi in drugimi skupinami iz Slovenije smo imeli podpisane pogodbe za 1500 otrok in njihovih spremljevalcev ter drugih gostov iz 24 osnovnih in srednjih šol ter drugih organiziranih otroških in odraslih skupin. Dodatno smo načrtovali še obisk 120 gostov v času prvomajskih praznikov. Skupaj bi po planu imeli 1620 gostov in 6400 oskrbnih dni, želja pa je bila realizacija iz leta 2019, ko je bilo v VIRC-u izven glavne sezone 1845 gostov.

Planiranje in dejanske rezervacije so bile realizirane nad pričakovanji, saj se je nekaj šol naknadno odločilo za nadomeščanje izostalih šol v naravi. V mesecu oktobru pa smo gostili še usposabljanje za vodje na letovanjih v organizaciji ZPMS.

Od 25. aprila do 2. oktobra (brez letovanj od 26. junija do 25. avgusta) smo uspeli realizirati 6533 penzionov za 1906 oseb. Odstopanje od načrtovanega je pri prvomajskih paketih za individualne goste, kjer je bilo realizirano samo 227 penzionov od načrtovanih 600. Gostov je bilo 83, načrtovali pa smo jih 120.

Kar pomeni, da smo višjo realizacijo dosegli pri organiziranih skupinah, ki pa so koristile manj oskrbnih dni oz. bivali manj dni, kot smo načrtovali. Rezultati kažejo, da je bilo število gostov za 15% višje od načrtovanih, število oskrbnih dni pa le za 2% višje od načrtovanih.

V primerjavi z letom 2019 je bilo gostov izven glavne sezone za 3,20% več.

Več o poslovanju VIRC-a še v 10. poglavju tega poročila.

DMZ POHORJE

Rezultati na DMZ Pohorje so vsa leta žal bistveno slabši kot v VIRC-u, vendar se je situacija zaradi ukrepov zoper Covid-19 v letu 2020 malo spremenila, ker ni bilo posledic zaprtja meje s Hrvaško, kot v VIRC-u. V letu 2021 pa se je situacija obrnila, saj so strogi ukrepi veljali tudi v Sloveniji in dom ni smel obratovati do začetka junija.

V letu 2022 pa smo se soočili z več sočasnimi drugimi problemi. Ob koncu poletja, z zaključkom septembra je sodelovanje odpovedal oskrbnik doma, katerega smo že sicer zaposlovali kot pogodbenega sodelavca, upokojenca.

Glede na že povišane stroške poslovanja ter napovedi za zvišanje cen vseh energentov, obenem pa še ob slabem povpraševanju po namestivah v domu, smo se ob izkušnjah glede zasedenosti doma v zimski sezoni, odločili, da dom v začetku oktobra začasno zapremo in do konca prvega trimesečja leta 2023 ne sprejemamo gostov. Realizirali smo samo rezervacije do začetka oktobra.

Tako kot zadnja leta, smo sicer za leto 2023 načrtovali zelo nizko število penzionov in polpenzionov (1800) preko celega šolskega leta (vključno z letovanji, zimovanji in tabori za nadarjene, katere izvajamo sami). Višjega obsega nismo želeli načrtovati, ker smo za planiranje vzeli podatke takratnih rezervacij.

Pomladni meseci leta 2023 so nas nekoliko presenetili, prišlo je do spremembe rezervacij. Še nekaj skupin, predvsem šolskih, se je namreč odločilo za izvedbo svojih programov pri nas na Pohorju. Glavni razlog je bil verjetno višja cena prevozov, ki je za Pohorje bistveno cenejši kot za druge dele Slovenije ali npr. v Primorje.

Poleg tega smo s sredstvi, ki smo jih pridobili na internih razpisih ZPMS, izvedli še dva uspešna 5-dnevna tabora. Med zimskimi počitnicami smo organizirali tabor za 35 otrok iz socialno ogroženih družin, med obema poletnima izmenama letovanj pa še tabor za 32 otrok iz beguncev iz Ukrajine.

Realizacija 3037 penzionov je za 59,27% višja od načrtovane. Skupaj je bilo 715 gostov, od tega 543 otrok in 172 odraslih. Od 12. februarja do 2. oktobra smo gostili 15 zunanjih skupin in 5 programov v lastni organizaciji.

Tudi o DMZ obširneje poročamo v 10. poglavju tega poročila.

XI. MEDNARODNO SODELOVANJE

Za leto 2022 nismo izrazito planirali nobene posebne mednarodne aktivnosti, kljub temu pa smo eno pričeli izvajati.

PROJEKT SETCOM

Že jeseni 2021 smo bili povabljeni kot partnerji k oddaji prijave na mednarodni projekt SETCOM - Podporna okolja za spodbujanje prečnih kompetenc v vzgoji in izobraževanju, katerega nosilec je Univerza v Mariboru. Skupna prijava na projekt je bila uspešna; skladno razpisu je pričel projekt z izvajanjem 1. 7. 2022. SETCOM sofinancira Norveška s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma v višini do 499.409 EUR in bo trajal dve leti oz do 30. 4. 2024. Strokovna sodelavka ZPM Maribor v projektu je Urša Žiger.

Splošni cilj projekta SETCOM: zapolniti vrzeli med strateškimi dokumenti in empiričnimi raziskovalnimi spoznanji o prečnih kompetencah pedagoških delavcev.

Specifični cilji projekta SETCOM pa so: razvijanje socialnih in emocionalnih kompetenc, razvijanje pismenosti na področju umetne inteligence in vzpostavitev trajnostno usmerjenega kompetenčnega centra.

Partnerji v projektu SETCOM so: UM (Pedagoška fakulteta, Filozofska fakulteta, Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Karierni center, Služba za razvoj in podporo izobraževanju in študiju), Mestna občina Maribor, Srednja ekonomska šola in gimnazija Maribor, OŠ Draga Kobala Maribor, OŠ Dušana Flisa Hoče (Vrtec Hoče in Rogoza), Andragoški zavod Maribor – Ljudska univerza Maribor, Zveza prijateljev mladine Maribor in NORD University, Faculty of Education and Arts (UNORD). UM in UNORD sta temeljni instituciji za izobraževanje učiteljev z vzpostavljeno infrastrukturo za zagotavljanje trajnosti.

Temeljne dejavnosti v projektu SETCOM so: redna pedagoška srečanja razvojnih timov (vzajemno učenje), v letu 2022 sta bili izvedeni dve srečanji; razvoj in implementacija izobraževalnih modulov ter prenos spoznanj v šolsko prakso, kar uresničujemo s pomočjo pedagoških srečanj, projektnih sestankov (dva sestanka) in izobraževalnih modulov (izveden en v novembru).

Učinek projekta bo: dvig socialno emocionalnih kompetenc in pismenosti na področju umetne inteligence, razvito podporno okolje za prenos dobrih praks in izboljšano institucionalno sodelovanje na vseh ravneh izobraževanja (formalnega in neformalnega) tako na nacionalni kot na meddržavni ravni.

Ciljne skupine v projektu SETCOM so: visokošolski učitelji na pedagoških študijskih programih, študenti pedagoških študijskih smeri, pedagoški delavci na področju predšolskega, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja, izobraževanja odraslih ter neformalnega izobraževanja, administrativni delavci, posredno bodo naslovljeni prav tako otroci, učenci in dijaki v partnerskih institucijah (kot je na primer ZPM Maribor).

V projektu se osredotočamo na razvijanje dveh sklopov kompetenc in spretnosti: socialno-emocionalnih spretnosti ter razvijanje digitalnih kompetenc. V prvem sklopu predvsem na vključevanje pristopa socialno-emocionalnega učenja. V drugem sklopu pa na pismenost s področja umetne inteligence in spretnosti kritičnega pristopa k uporabi tehnologije umetne inteligence v vzgojno-izobraževalnem procesu.

K sodelovanju v projektu v okviru izobraževalnih modulov smo povabili pedagoške delavce iz vrst naših prostovoljcev, ki bodo lahko pridobivali nova znanja v okviru izobraževalnih modulov. Odzvalo se je 10 prostovoljcev, gradiva pa prejema tudi vse tri koordinatorice programa, vodja referata za letovanja in nosilka programa.

XII. PODPORNİ PROGRAMI ZA OTROKE, MLADOSTNIKE IN DRUŽINE

PRAZNOVANJE ROJSTNIH DNEVOV

V letu 2022 je 12 otrok s 158-imi prijatelji praznovalo rojstne dneve v Domu ustvarjalnosti mladih.

Pri praznovanju je poudarek na skupni igri, družabnosti in razvijanju gibalnih spretnosti – plesu. Mladi slavljenci so tudi ustvarjali v delavnicah. Približana jim je bila ideja, da je darilo, ki ga naredimo sami, tudi lahko uporabno, lepo, predvsem pa podarjeno iz srca.

Izvajalci programa so bili prostovoljci. Trudimo se, da jih za to delo dodatno usposabljam. Komerčni, konkurenčni programi so za mnoge finančno nedostopni, tako da ima naš program svoje stalne obiskovalce. Vztrajamo pri izvedbi le-tega, saj tako omogočamo tudi manj situiranim družinam možnost praznovanja izven doma. Hkrati pa ustrezemo tudi tistim, ki se zavedajo, da potrošniško naravnana ponudba ni nujno najkvalitetnejša in se odločajo za obisk pri nas, ker lahko otroci tukaj svoj rojstni dan preživijo ustvarjalno.

Koordinatorica programa: Kornelija Kaurin

SKLAD IN PROGRAM OMOGOČIMO SANJE

Ta program smo uvrstili v to poglavje, ker sodi med programe, kjer želimo pomagati tistim družinam v socialni stiskah, katerih otroci imajo posebne sposobnosti, potenciale, so nadarjeni. Program bi lahko umestili tudi v poglavje Šola ob šoli, saj je delno vezan tudi na šolo, šolske svetovalne službe ter postopke, ko pri otrocih sistematično prepoznavajo nadarjenost in jih tudi temu primerno pomagajo usmerjati.

Namen projekta Omogočimo sanje je razvijati sposobnosti otrok, ki izkazujejo izjemne potenciale, motivacijo in interes na izbranem področju, še posebej tistim otrokom, ki so iz socialno šibkih družin in tako nimajo sredstev, da bi to svojo nadarjenost razvijali.

Zavedamo se, da bodo nadarjeni otroci dosegali izjemne rezultate le, če bodo ustvarjalni, motivirani in bo njihovo okolje spodbudno. Ne želimo, da bi otroci ostali neopaženi in morda z nizko samopodobo ter njihovi potenciali nerazviti. Izobrazba staršev, socialno-ekonomski položaj družine in okolje močno vplivajo na celostni razvoj otrok, zato je pomembno, da tistim, ki imajo potencial in hkrati nimajo spodbudnega okolja, pomagamo uresničiti njihove interese. Pri projektu gre za naložbo v prihodnost – vsakega posameznika in vseh nas.

Da bi uresničili zastavljene cilje, imamo ambicijo vsako leto razpisati štiri do do šest tematskih taborov za nadarjene učence. Ambicijam v letih 2020 do 2022 nismo zadostili, ustavila nas je situacija z epidemijo Covid-19.

Podobno tudi za leto 2022, v zimskem času, zaradi epidemije nismo načrtovali tabora, saj dejavnost še ni bila dovoljena. Običajni poletni tabor, ki smo v letu 2022 načrtovali v drugi polovici šeste izmene letovanja v Poreču, smo odpovedali zaradi bolezni strokovne izvajalke tabora. Jeseni tabora nismo načrtovali.

Koordinatorica programa: Urša Žiger

HUMANITARNA DEJAVNOST

Za izvajanje humanitarne dejavnosti v letu 2022 ponovno dajal suport neposredno DPM Maribor in lastnim humanitarnim aktivnostim, ki so bile izvedene v sklopu drugih programov ZPM Maribor (TOM, letovanja in tabor za ukrajinske otroke, Pomežik soncu, novoletna obdaritev otrok, skladiščenje, strokovna pomoč...).

Več predhodnih let, do leta 2021, je bila ZPM Maribor prijavitelj humanitarnih dejavnosti v mariborski mreži prijatejev mladine, izvajalci pa so bili v največji meri v DPM Maribor. DPM Maribor je društvo, ki ima priznan status humanitarne organizacije in nima zaposlenih, in da se operativno humanitarno delo izvija povsem na prostovoljski bazi. V dogovoru vodstev ZPM in DPM Maribor je zato do 2021 zveza pripravila in prijavila MOM program dela na humanitanem področju, izvajalo pa ga je društvo. Zveza je celotno dotacijo iz MO Maribor prenakazala društvu.

Že v letu 2021 se zveza ni prijavila na razpis, je pa bil sekretar zveze bil na voljo predsednici DPM Maribor, ko je ona pripravila prijavnico za 2022. DPM je bilo ob prijavi uspešno in izbrano za izvajalca.

O svojem delu DPM Maribor poroča neposredno sofinancerjem, predvsem pa navznoter v društvo, na svojem občnem zboru. O tem portoččamo še v poglavju XIV.

ZPM Maribor je v letu 2022 dajala podporo društvom, predvsem DPM Maribor je brez participacije pri stroških koristilo prostore za skladiščenje, za sestake, delo s strankami in društveno delo v DUMu. Ena sodelavka referata za letovanja je ponovno opravljala vso knjigovodsko in računodsko delo za društvo, ob tam pa pogosto vodila administracijo in sprejemala telefonske klice. Informacije in usmerjanje pomoči potrebnih družin, so izvajali tudi drugi delavci in prostovoljci ZPM.

Če je bila ob izvajanju katerega od drugih programov zaznana stiska v kakšni družini z otroci, je bilo staršem pogosto svetovano, kje lahko dobijo, pomoč, kako jim lahko pomagajo pri DPM.

ZPM Maribor je v letu 2022 dajala podporo, možnost popolnoma brezplačne uporabe prostora tudi drugim uporabnikom, ki bi lahko bili upravičeni do tega (zagovorniki Glas otroka, anonimni alkoholiki, šola za starše...).

VEČGENERACIJSKI CENTER ŠTAJERSKA

Septembra 2021 so se zaključile dejavnosti ZPM Maribor v okviru 5-letnega projekta Večgeneracijski center (VGC) Štajerska. Projekt je razpisalo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in je bil sofinanciran iz evropskih sredstev (Evropski socialni sklad). Vodilni partner in prijavitelj projekta je bil Dom Danice Vogrinec Maribor, partnerji pa smo bili ZPM Maribor, Zavod Antona Martina Slomška in Ozara ter kot pridružena partnerja še Andragoški zavod Maribor in Center za pomoč na domu. Dejavnosti so se odvijale na lokacijah partnerjev in v devetih sosednjih občinah (Rače-Fram, Starše, Lenart, Miklavž, Ruše, Lovrenc na Pohorju, Kungota, Šentilj).

V letu 2022 posebnih outputov iz programa ni bili, predvsem zaradi posledic epidemije Covid 19. Vodilni partner, katerega glavna dejavnost je delo za starostnike, je obljubil sklic vseh partnerjev, do katerega žal sicer ni prišlo.

Je pa ZPM Maribor ohranila stike z vsemi partnerji in pri samem izvajanju projekta VGC pričeli izvajati programe, kot jih lahko izvajamo v okviru drugih projektov. Delno o tem že poročano v mentorskem programu Ti to zmoraš, poglavje V..

ZPM Maribor ohranja dobre kontakte s partnerji (Andragoški zavod- projekt PUM, Center za pomoč na domu- priprava Strategije socialnega varstva MOM za obdobje do 2030, Ozaro- vključevanje invalidov in mladostnikov z motnjami v duševnem zdravju, Dom Danice Vogrinec- večgeneracijsko sodelovanje), kot tudi lokalnimi skupnostmi, ki so podpirale VGC Štajerska.

Z domom Danice Vogrinec dogovarjano o možnostih vključevanja otrok iz partnerskih držav, s katerimi sodeluje dom, v naše aktivnosti, takrat, ko bodo prišli gostovati.

Ideja, ki jo ohranjamo je vezana na vsebine za starše. Gre za Linijo za očete in mame LOM. Anonimno brezplačno telefonsko linijo, specializirano za starše in svetovanje v zvezi z vzgojo otrok, smo v okviru VGC Štajerska razvili predvsem zaradi omejitev druženja zaradi epidemije, ko nismo mogli izvajati delavnic za starše v živo. Interes je bil velik, zato želimo v prihodnje iskati vire za trajno vzpostavitev telefonskega svetovanja za starše po vzoru telefonskega svetovanja za otroke in mladostnike TOM.

JAVNA DELA

ZPM Maribor že vrsto let izvaja program Javnih del (v nadaljevanju JD). Brezposelne osebe so tako vključene v več naših programov, ki jih brez te podpore ne bi mogli izvajati v taki meri, kot jih sedaj. Že krčenje števila javnih delavcev glede na število zaposlenih v organizaciji v prejšnjih letih, je močno načelo planiranje in tudi realizacijo programov ZPM Maribor.

Kljub vsem prednostim, pa programi JD prinašajo tudi stroške, ki jih mora pokrivati naša organizacija, saj vseh naročnik (ZRSZZ) in nosilec javnega interesa (MO Maribor) ne prevzemata, na primer regres za letni dopust, stroški opravljanja usposabljanja za varnost pri delu, dnevnice, usposabljanja, oprema za varno delo.

V celoti gledano, je izvajanje tovrstnih programov družbeno koristno, za izvajalca pa referenčno in delno obremenjujoče, saj je potrebno delovne procese (kadrovska služba, računovodstvo, vodenje in upravljanje) prilagoditi.

V letu 2022 smo iz razpisa za programe Javnih del uspeli pridobiti sofinanciranje za 4 delavce v treh programih:

- POMOČ PRI IZVAJANJU PROGRAMOV ZA MLADE (2 osebi – pomoč v programu ustvarjanje v DUM-u, 1 oseba za izvajanje programa Infodum)
- POMOČ PRI IZVAJANJU PROGRAMOV ZA OHRANJANJE ZDRAVJA in REHABILITACISJKIH PROGRAMOV (svetovalec TOM, 1 oseba).

PROGRAMI ZA MENTORJE INTERESNIH DEJAVNOSTI IN NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE

V letu 2022 smo nadaljevali z usposabljanji delavcev strokovne službe, delavcev iz javnih del ter vseh prostovoljcev (tudi prostovoljcev- vodij prostovoljskih aktivnosti). Aktivno smo vodili dialoge in širše sestanke z vodji prostovoljcev in spremljevalcev na letovanjih, še dodatno pa z vodji zdravstvenih ekip letovanj.

Vodstvo aktiva vzgojiteljev je bilo ponovno aktivnejši organ prostovoljcev v okviru ZPM Maribor. Tej skupini prostovoljcev, ki so se ji pridružili tudi vodje letovanj, izražamo največjo zahvalo, saj so bili prav oni zelo zaslužni, za dobro organizirano in izvedeno letovanje.

Poudarimo lahko ponovno dobro sodelovanje vodstva aktiva vzgojiteljev s komisijo za letovanja, pa tudi z Nacionalnim odborom za prosti čas in letovanja pri ZPMS, ki je v letu 2022 dvakrat organiziral usposabljanje za vodje letovanj. Naši pedagoški vodje in pomočniki so se udeležili seminarjev aprila v Pacugu in oktobra v VIRC-u.

V mesecu januarju smo imeli potrjena vodstva počitniških izmen za letovanja in pripravljen program izobraževanj. Z vodstvom aktiva vzgojiteljev, komisijo za letovanja in pedagoškimi vodstvi smo od 6. do 8. maja v VIRC-u izvedli posvet glede organizacije in izvedbe letovanj po zaključenem obdobju epidemioloških razmer.

Na osnovi tega smo nadaljevali tudi sodelovanja z Društvom psihologov UM, ki nam je pomagalo pri zagotavljanju primerne kadra za vzgojitelje za psihosocialno podporo, ki so od leta 2021 del izmen na letovanju v Poreču.

Program usposabljanja vzgojiteljev začetnikov je bil izveden v mesecu juniju v DUM-u, o čemer je že opisano v poglavju IX..

V strokovni službi in javnih delih pri ZPM Maribor smo se v letu 2022 spet usposabljali za povsem formalne zadeve (varstvo pri delu, požarna varnost) in projektne zadeve (o čemer podrobneje poročamo pri posameznih programih). Soelavce smo pošiljali na seminarje z aktualnimi vsebinami. Na področju neformalnega izobraževanja smo na tipičnih strokovnih področjih umeščali v usposabljanja tiste ključne sodelavce, ki se ukvarjajo s projekti ali programi (vodenje prostovoljcev, priprave projektov, mladinsko delo).

Mladi za napredek Maribora:

V letu 2022 je koordinatorica programa Urša Žiger izvedla predavanja Kako do kvalitetne naloge v času od oktobra do decembra. Izvedli je 19 predavanj na šolah. Predavanj se je skupaj udeležilo 313 avtorjev in 118 mentorjev. Skupni čas izvedbe predavanj je skoraj 30 ur.

Bralna značka:

Mateja Vdovič, predsednica Odbora in koordinatorica programa Urša Žiger sta se udeležili webinarja za moderatorje bralnih klubov (začetna in nadaljevalna stopnja v organizaciji KUD Police Dubova), webinar je potekal septembra in oktobra.

Urša Žiger se je 17. 11.2022 udeležila webinarja na temo otroške literature in digitalizacije (Children's Literature Goes Digital), ki ga je organizirala Fela Chair..

Ti to zmoreš:

Vodja mentorskega programa Monja Urbič se je aprila 2022 v okviru evropskega projekta Forward in Urban Youth Volunteering udeležila projektnih delavnic in sestankov v Solunu v Grčiji. Našo organizacijo je k sodelovanju na štiridnevem mednarodnem srečanju povabila Pekarna magdalenske mreže (Infopeka), ki je v projektu ena izmed šestih partnerskih organizacij. Na srečanju smo pridobili znanja o dobrih praksah na področju promocije prostovoljsva med mladimi ter nove ideje za izboljšanje upravljanja s prostovoljci in dela z mladimi.

Organizirali smo izobraževanje za mentorje prostovoljce, ki so sodelovali v projektne mentorskem programu za mladostnike Ti to zmoreš. Prostovoljce smo opremili z veščinami in znanji za samostojno individualno delo z mladostniki, ki je bilo za ta program specifično. Izobraževanje se je začelo konec leta 2021 in se zaključilo januarja 2022. Vodili so ga Tjaša Arko, vodja programa Prostovoljstvo pri Slovenski filantropiji, Matej Miklavčič iz Službe za otroško in mladostniško psihiatrijo iz Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor in psihologinja Nina Babič.

XIII. CENTRI DELOVANJA

1. DOM USTVARJALNOSTI MLADIH (DUM) MARIBOR

Na pobudo ZPM je bila Pogodba o brezplačni uporabi stavbe Dom ustvarjalnosti mladih sklenjena med MOM in ZPM Maribor podaljšana, do leta 2023.

Stavba DUM je vse bolj in bolj dotrajana, potrebna korenite sanacije in MOM ob vseh obveznostih, ki jih ima, vrsto let praktično ni zagotavlja sredstev za obnovo.

Odprtih vprašanj ostaja veliko: povsem dotrajana okna, razpadajoča fasada, sanitarije in vlaga v kleti. Vse naštetu vpliva na posledico, da je DUM energetske izjemno potratna stavba.

Uporabniki na to težko vplivamo, zato nas zaradi režima varčnega ogrevanja, ki ga sami planiramo, včasih tudi zebe. Sanacija sosednje stavbe (SŠGT Maribor) nam ne dovoljuje noralnega dostopa na dvorišče, dvorišče je začasno gradbišče.

Prostori v DUM so bili v Covid obdobju slabo zasedeni, prepovedi zbiranja večjih skupin, oteženo delo z uporabniki. Potem, ko so v začetku leta 2022 pričeli popuščati ukrepi zoper Covid, so prostore DUM spričeli polagoma uporabljali izvajalci različnih programov, v katere so bili vključeni otroci in mladina, občasno tudi starejši tudi invalidi in še nekatere skupine, ki jim je potrebno namenjati

posebno družbeno skrb. Uporabniki prostorov so bili še razna društva in interesne skupine, občasno šole in javni zavodi.

MO Maribor je zagotovila sanacijo, zamenjavo vseh svetil in elekto omaric v stavbi. Stavbo lahko sedaj, po plati varnosti pred električnim udarom, smatramo za varno. Še lani smo morali namreč izvršiti najnujnejše menjave dotrajanih svetil, ki so povzročale kratke stike in so potencialna nevarnost za požar.

MO Maribor je seznanjena s situacijo in verjamemo, da bodo še naprej, vsaj z manjšimi koraki, odpravljali največje probleme.

ZPM Maribor obravnava DUM kot enega od treh svojih stroškovnih centrov.

V stroškovnem centru DUM je zajeta večina programom ZPM Maribor, razen tistih, ki so vezani na pogodbe, ki jih sklepamo za izvajanje programov na DMZ Pohorje ali VIRC Poreč. Finančni rezultat DUM - je v letu 2022 negativen, več o tem v Pojasnilih k računovodskim izkazom za leto 2022.

2. VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI IN REKREACIJSKI CENTER (VIRC) POREČ

VIRC je, skladno z našimi načrti, za goste ZPM Maribor pričeti poslovati aprila, ko smo najprej gostili udeležence nagradnega izleta v okviru programa Mladi za napredek Maribora in nadaljevali s prvomajskimi paketi za družine, posameznike in manjše skupine, predvsem prostovoljce in prijatelje ZPM Maribor. Za mesec maj smo se še dogovarjali z nekaj skupinami, predvsem srednjimi šolami, za mesec junij in september pa smo imeli podpisane pogodbe za izvajanje šol v naravi.

Podrobneje je o obdobju izven poletne sezone poročano v poglavju Šola ob šoli oziroma o sezonskih gostih v poglavju letovanja.

Z realizacijo letovanj smo zelo zadovoljni, saj je bilo število otrok, letujočih z ZPM Maribor, 1682, kar je za 6% višje kot v lanskem letu (98 otrok več).

Plan zadnjih dveh let, da bi dosegli realizacijo iz leta 2019, ko je bila realizacija letovanj v okviru ZPM Maribor 1428 otrok in 230 udeležencev gostujočih skupin, skupaj 1658 otrok, je bil letos presežen. Realizacija skupaj z gostujočimi skupinami je bila 1756 otrok (ZPM Maribor 1682 otrok in gostujoče skupine 74 otrok), kar pomeni za 5,58% višja kot leta 2019 (98 otrok več).

Tudi število gostov in penzionov izven glavne sezone letovanj je bilo v primerjavi z 2020 in 2021 zelo dobro. Planiranje in dejanske rezervacije so bile za leto 2022 vzpodbudne, želja je bila realizacija iz leta 2019, ko je bilo v VIRC-u izven glavne sezone 1845 gostov.

Od 25. aprila do 2. oktobra (brez letovanj od 26. junija do 25. avgusta) smo uspeli realizirati 6533 penzionov za 1906 oseb, kar je v primerjavi z lanskim letom za 24% več penzionov (lani 4970) in 35% več oseb (lani 1240).

Število gostov je bilo za 15% višje od načrtovanih, število oskrbnih dni pa le za 2% višje od načrtovanih. V primerjavi z letom 2019 je bilo gostov izven glavne sezone za 3,20% več.

Za izvajanje operativnih nalog in vzdrževanja v VIRC so skrbeli delavci delovne ekipe zaposlene v našem VIRC d.o.o. pod vodstvom upravnice Anamarie Matošević. V VIRC-u je bila v letu 2022 ekipa kombinirana iz redno in sezonsko zaposlenimi sodelavci. Težave s kadrom so se po po dveh letih Covid situacije spet pričele pojavljati, pomanjkanje kadra velja za vse profile. Kuhinjo centra je zato v letu 2022 ponovno vodila naša upokojena glavna kuharica, ki je dobila pomoč v kuharici iz Varaždina in v sezonskih delavkah. V centru so pomagale tudi posojene agencijske delavke iz Ukrajine in študentje/dijaki.

Preko podjetja VIRC d.o.o. smo spomladi 2022 izvedli drugo fazo adaptacije sanitarij, po testnem objektu Kekec, še objekta Pionir in Ciciban. Po izteku seone smo naročili še projekte za zadnjo fazo adaptacije spalnih objektov, za objekt Mojca.

Za začetno sezonsko obratovanje v letu 2022 je ZPM Maribor VIRC-u d.o.o. posodila likvidnostna sredstva, ki so bila do izteka leta v celoti povrnjena. Prav tako je bilo posojilo dano za izvedbo adaptacije, delno pa je ZPM Maribor zagotovila sredstva z dokapitalizacijo podjetja VIRC d.o.o..

Obisk gostov, ki jih na koriščenje storitev centra VIRC napoti ZPM Maribor je bil v 2022 umeščen v alotmajske pogodbi med ZPM in VIRC d.o.o.. Ob izteku sezone sta bila partnerja soglasna, da odstopanj, ki bi zahtevale korekcije alotmajske pogodbe, ni bilo.

Nadzorni odbor VIRC d.o.o. se je uradno sestel trikrat – dvakrat v Mariboru in enkrat v Poreču, vmesno obveščanje je potekalo elektronsko. Predsedstvo ZPM Maribor, v funkciji skupščine podjetja, se je o vlaganjih, o adaptaciji in izboru izvajalca odločalo na svoji seji.

NO VIRC d.o.o. je potrdil Poslovno poročilo o delu VIRC d.o.o. leta 2021 in oblikoval smernice poslovanja do konca leta 2022 ter v letu 2023. Predsednica NO je med letom opravila tri obiske in razgovor z upravo oziroma vodstvom centra; z direktorjem sta vseskozi sodelovala.

Navadno poročamo o poslovanju centra VIRC na način, da posebej obravnavamo poslovni uspeh ZPM Maribor povezan s centrom VIRC pri poslovanju preko zveze iz Slovenije in posebej poslovni uspeh našega hrvaškega podjetja VIRC d.o.o.. Na tem mestu zapišemo le, da sta oba rezultata pozitivna, več o tem pa v Pojasnilih k računovodskim izkazom za leto 2022.

3. DOM MILOŠA ZIDANŠKA (DMZ) POHORJE

Naše delovanje v obeh počitniških centrih (DMZ in VIRC) je najbolj podobno turistični dejavnosti, panogi, ki je v zaradi Covida v svetovnem merilu dosegla najslabše rezultate v novi zgodovini. Če si je VIRC opomogel, tega ni moč trditi za DMZ Pohorje.

DMZ namreč v zadnjih letih vse manj gosti šole v naravi in vse bolj smo kot potencialne goste doma ciljali tiste skupine, ki se usmerjajo v posebne oblike turizma.

Takšne skupine potrebujejo prostor za neko skupinsko delo (na primer seminar, tečaj, vaje, tabor, predavanje...), hkrati želijo odmik od vrveža in ob tem doživeti še manjšo turistično aktivnost.

Po odhodu dolgoletnega oskrbnika spomladi leta 2020, smo zaposlili novega. Deležan je bil usposabljanja za varno delo, naučen rokovanja s specifičnimi napravami na domu), spoznal je delovne procese in razpoložljivi kader. Novi sodelavec se je v nadaljevanju leta moral spopadati s Covidom, novo službo, odstonostjo skupin na DMZm nakar je v jeseni 2020 podal odpoved in zaključil z delom 31.12.2020. ZPM Maribor je, tako že v letu 2021, spet povabila nazaj na delo nekdanjega oskrbnika, upokojenca Marjana Štajmeca. Nekateri znani gostje so se pričeli polagoma vračati, preboja pa nam ni uspelo napraviti. Štajmec je delo oskrbnika doma, prilagojeno omejitvam za delo upokojenec, opravljal do začetka oktobra 2022, čeprav je bilo sprva predvideno le, da bo to opravljal do konca leta 2021. Potem je tudi on pdal odpoved, ker več ni zmožgel delovnih obremenitev.

Omejitev zaradi Covid-19 v letu 2022 več ni bilo in je do konca septembra dom obratoval po planu. Prva skupina je prišla 12. februarja, dom je bil odprt do 2. oktobra, ko je z delom zaključil oskrbnik. Skupaj smo gostili 15 skupin, od tega 8 šol (7 osnovnih in 1 srednjo šolo) in 7 društev oz. drugih skupin, ki so vse izvajale programe za otroke in mladostnike ali medgeneracijske programe. Gostov je bilo skupaj 479 (340 otrok in 139 odraslih), realiziranih penzionov pa 1283.

V okviru letovanj smo ponovno izvedli 2 uspešni izmeni, v katerih je skupaj letovalo 121 otrok (58 v 1. izmeni in 63 v 2. drugi izmeni). Poleg tega smo s sredstvi, ki smo jih pridobili na internih razpisih ZPMS, izvedli še dva uspešna 5-dnevna tabora. Med zimskimi počitnicami smo organizirali tabor za 35 otrok iz socialno ogroženih družin, med obema poletnima izmenama letovanj pa še tabor za 32 otrok iz beguncev iz Ukrajine. Jeseni pa je bil izveden še 3-dnevni tabor aktivizma »Povejmo tako, da bomo slišani«, ki se ga je udeležilo 15 mladih udeležencev. Skupaj je bilo 236 udeležencev (203 otroci in 33 odraslih), realiziranih je bilo 1754 penzionov.

Realizacija 3037 penzionov je za 59,27% višja od načrtovane. Skupaj je bilo 715 gostov, od tega 543 otrok in 172 odraslih.

Natančnejša analiza rezultata poslovanja v letu 2022 je organom upravljanja na razpolago. Izguba v poslovanju doma je bila res pričakovana, ponovno napovedana in planirana. Zaradi vpliva Covida, ponovne kadrovske spremembe ključnega delavca, so zadeve ob koncu leta 2022 postale še bolj zapletene.

Ob napovedanih podražitvah energentov in kadrovskem problemu, se je ZPM Maribor odločila, da dom do aprila 2023 zapre in do takrat poskusi odločiti kako naprej.

V letu 2022 smo z donacijo Rotary kluba Maribor Grad na DMZ sanirali mansardo (prebrusili tla, prebelili stene, nabavili nekaj novega pohištva) in opravili najnujnejša vzdrževalna dela.

IO ZPM in predsedstvo sta se ob koncu leta oločila, da poskusimo za dom najti oskrbnika, ki bi dom vzel v najem. Ob izteku poslovnega leta je rezultat seveda negativen, tudi o tem natančneje v Pojasnilih k računovodskim izkazom.

XIV. ORGANIZIRANOST

ORGANI

V letu 2022 smo izvedli dve seji skupščine, februarja korespondenčno in avgusta redno sejo. Na korepondenčni seji smo sprejeli v članstvo ZPM Maribor novo društvo, DPM Pesnica in podali soglasje h gradnji vodovoda preko parcel Doma Miloša Zidanška. Na poletni, avgustovski, seji se je skupščina seznanila s Poročilom o delu ZPM Maribor v letu 2021, s poročilom nadzornega odbora ZPM Maribor in Poročilom neodvisnega revizorja. Potrdila je rezultat za leto 2021.

Nadzorni odbor se je sestel enkrat, potem, ko je bilo izdelano poročilo neodvisnega revizorja. Revizorjevo poročilo je posredoval skupščini in priporočil ukrepe, ki jih naj predsedstvo nadaljuje v povezavi s težavami na DMZ Pohorje in nasploh s poslovanjem.

Predsedstvo ZPM Maribor se je sestalo štirikrat, od tega enkrat korepondenčno. Julijska korepondenčna seja je služila pripravi na skupščino, ostale seje pa operativnemu poslovanju, pričetku priprav na 70 letnico ZPM Maribor, planiranju in poročanju.

IO ZPM Maribor se je operativno sestel štirikrat. Komisija za letovanje je svoja srečanja izvedla dvakrat, odbor Prežihove bralne značke enkrat, Vodstvo aktiva vzgojiteljev pa trikrat.

Upravni odbor sklada Omogočimo sanje ni izvedel sestanka.

Izvedeno je bilo še eno (dnevno) skupno sobotno delovno srečanja vodstva aktiva vzgojiteljev, komisije za letovanje in vodij letovanj.

Za prostovoljce aktivne v poletnih počitnicah je bilo izvedeno jesensko dvodnevno strokovno srečanje. Pedagoški timi posameznih izmen na letovanjih so se sestali vsak najmanj po trikrat (skupno več kot 30 krat) izven obdobja samega letovanja.

Strokovna služba je ob vseh sestankih organov ZPM Maribor nudila strokovno pomoč, prostore in organizacijo sestankov.

Predstavniki ZPM Maribor so sodelovali v raznih mestnih in nacionalnih komisijah in odborih. V MOM smo tako sodelovali s službami Mestnega sveta, Varnostnim sosvetom, Svetom za vzgojo in preventivo v prometu, Zavodom za turizem, Zavodom za varovanje okolja, Odborom za socialo, zdravstvo in mladino, Odborom za vzgojo, izobraževanje in šport. Z županom MOM g. Arsenovičem smo se srečali ob sestankih, kjer smo sodelovali skupaj z drugimi deležniki. Posebnega sestanka z njim ni bilo. Srečali pa smo se dvakrat s pristojno podžupanjo MOM go. Iskra ob različnih priložnostih

in nekajkrat s predstvaniki kabineta. Posebna razprava je tekla o morebitni selitvi ZPM Maribor v nadomeste prostore.

Skladno vzajemnim potrebam smo se srečevali z direktorji raznih pristojnih mestnih uradov in vodji sektorjev ali referatov, ki so nosilci sodelovanja MOM ali občin z ZPM Maribor.

Na nacionalni ravni so bili naši predstavniki aktivno vključeni v Upravni odbor ZPM Slovenije, Nadzorni odbor ZPM Slovenije, Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja, Nacionalni svet TOM telefona, Komisijo za otrokove pravice, Komisijo za socialne zadeve in humanitarne projekte in nekatere strokovne skupine.

Podpredsednica ZPM Maribor Maja Krajnc Ružič je članica v UO ZPMS. Martin Bigec, član predsedstva ZPM Maribor, je v letu 2022 postal podpredsednik ZPM Slovenije in je po svoji funkciji prav tako član UO ZPMS. Predsednica in sekretar ZPM Maribor sta o dejavnostih ZPM občasno obveščala aktiv ravnateljev OŠ in PS OŠ Maribor. En član predsedstva je aktivno sodeloval v razpravah o zdravstvenih letovanjih, tudi na nivoju strokovne komisije za pediatrijo, ena članica predsedstva je hkrati tudi članica NO ZPMS. Druge članice in člani predsedstva, sekretar ZPM Maribor in predstavnice strokovne službe ZPM Maribor pa so aktivno sodelovali v raznih ciljnih aktivnostih na področju vzgoje in izobraževanja, ter raziskovalnega in prostovoljskega dela v Mariboru in regiji.

O vsebinah delovanja posameznih organov ZPM Maribor smo predhodno že poročali pri posameznih poglavjih, zapisniki in ostala gradiva so na voljo v arhivu ZPM Maribor.

STROKOVNA SLUŽBA

Kot uvodoma poročamo je bilo v letu 2022 v strokovni službi ZPM Maribor sočasno zaposlenih 10 delavcev za nedoločen čas, od teh hkrati največ 2 delavki za določen čas.

Občasno delo, so kot upokojevci izvajali trije delavci, o javnih delih poročano posebej.

Delavci strokovne službe ZPM Maribor so se ob tem v letu 2022 soočali z s težavami, ki so bile posledice bolezni in poškodb izven dela (samih delavcev), kot tudi bolezni svojih bližnjih družinskih članov.

Delovno skupnost-strokovno službo vodi sekretar zveze, ki ocenjuje:

-da so delavci kompetentni in svoje naloge dobro opravljajo. V strokovni službi smo v letu 2022 spet imeli enega začetnika, sezonsko delavko v referatu za letovanja, koordinatorici dejavnosti projekta Ti to zmoreš se je v zadnji četrtini leta iztekla pogodba za določen čas na projektu, vendar smo ji zaposlitev podaljšali v leto 2023

-delavci-vodje služb, centrov ali referatov vodijo svoje sodelavce na primeren način. Pohvalo namenja vsem vodjem služb in vsem koordinatoricam dejavnosti. Strokovno in suvereno opravljajo svoje delo. Posebno pohvalo v letu 2022 spet namenja tudi upravnici centra VIRC, zaposleni v VIRC d.o.o..

-sodelavci strokovne službe opravljajo ob osnovnih zadolžitvah še občasne projektne naloge. Takšna orientacija je nujna in je posledica večletnih krčitev sredstev, ki smo jih pri ZPM prejeli iz javnega sektorja. Takšno projektno delovanje predstavlja svojevrsten napor.

-pohvala velja tudi drugim delavcem, ki so v letu 2022 pogosto opravljali še dodatne naloge. Svoje delo so po potrebi opravljali tudi od doma. Nihče ni odklonil, kar mu je bilo naloženo.

DRUŠTVA PRIJATELJEV MLADINE in HUMANITARNO DELO V DRUŠTVIH

Delovanje aktivnih društev lahko tudi v kriznem letu dobro ocenimo. V začetku leta je bilo v članstvo sprejeto novo društvo, DPM Pesnica. Aktivna društva so še DPM Miklavž in DPM občine Starše ter v DPM Maribor. Najbolj obsežno sodelovanje ZPM Maribor z društvi člani zveze je bilo ponovno z DPM Maribor. Glavnina članov tega društva je iz mesta Maribor, vključujejo se tudi nekateri člani iz

primestja, sedež društva je v DUM. ZPM pomaga društvu s svojimi viri (predvsem prostori in tudi s kadrom).

Prostovoljke in prostovoljci v vseh DPM vedo za revščino med prebivalstvom, ki je Covid situacija v letu 2020 in 2021 še poslabšala. Delo v DPM povsem bazira na prostovoljstvu, dejstvo, da prostovoljci delujejo v lokalnem okolju, je njihova prednost. Bližje so družinam v stiski in prej težave zaznajo. Prostovoljci, člani društev, na sestankih organov ZPM pripovedujejo o njihovem zaznavanih težav. Tudi na skupščini v mesecu avgustu, so delegati društev poročali o delu, uspehih in težavah v svoji sredini.

Dogovorjeno je bilo, da bodo društva, člani ZPM Maribor, do zasedanja skupščine ZPM Maribor, ki bo obravnavala zaključna poročila, posredovala svoja strnjena poročila o delu za leto 2022, katera bomo dodali k pričujočemu gradivu. Do zaključka pisanja tega poročila, vsi DPM-ji niso posredovali svojih letnih poročil, zato v prvem poročanju zapišemo, da so svoje delo pozitivno ocenili v Mariboru in v Pesnici. Phvale o njih se slišijo iz lokalnih sredin, kot pohvale prihajajo tudi iz Starš in Miklavža.

Komisija za socialno humanitarno dejavnost pri DPM Maribor in DPM Maribor sta podala poročilo o humanitarnem delu neposredno na MOM, saj so v letu 2022 že drugič samostojno kandidirali za sredstva. Delno je o tem že poročano v poglavju XII., 3. točka.

Prav tako vsebinska in finančna poročila o svojem delu njihovim financerjem podajajo druga društva. ZPM Maribor inma kontakt s predstavniki društev predvsem skozi e-korespondenco, telefonske informacije in ob srečanju na skupščini ZPM Maribor.

DPM Maribor deluje na istem naslovu kot ZPM Maribor, zato imamo o njih nekaj več informacij. Prav tako informacije o delu društva, neposrednih pomočeh, ki jih nudijo družinam, delimo telefonskim klicalcem ali obiskovalcem, ki iščejo pomoč. V letu 2022 so bili pri DPM Maribor najbolj uspešni pri pridobivanju materialnih donatorskih sredstev. Nekatera podjetja so dostavljala DPM Maribor trgovsko prehrabno blago, ki se mu je iztekal rok uporabe. S sprejemom, vnašanjem, skladiščenjem in izdajo je bilo veliko opravka. DPM je imelo za prenašanje tako pridobljenih pomoči v skladišče društva kar dobro organizirano prostovoljsko pomoč, občasno so spet pomagali tudi sodelavci ZPM. ZPM Maribor je delovanju DPM Maribor pripomogla na način, da društvu omogoča prostore za delo in skladiščenje, občasno uporabo službenega avtomobila zveze in stalno administrativno strokovno podporo.

DPM Miklavž, DPM občine Starše in DPM Pesnica so na skupščini zveze v letu 2022 poročali, da so na lokalnih občinskih ravneh organizirali prireditve in dobrodelne dogodke. Predsednice društev so bile občasno v stiku s sekretarjem zveze, tako da je vzajemno informiranje potekalo. Predstavniki društev so se v nekaj primerih, ko so iskali pomoč za družine iz lokalnega okolja, obrnili na ZPM Slovenije in tudi na DPM Maribor ter pomoč tudi dobili.

XV. TRŽENJE IN FINANČNO POSLOVANJE

V začetku tega poslovnega poročila smo v splošnem delu strnjeno opisali, kako ZPM Maribor posluje, opredelili smo tudi način izvajanja osnovnih programov in ciljev delovanja ZPM Maribor ter opisali načine, kako je izvajana pridobitna dejavnost.

Pričujoče letno poročilo bo skupaj s pojasnili k računovodskim izkazom, obravnavano na organih ZPM Maribor. Predvidena je revizija finančnega poslovanja, saj so odhodki ZPM Maribor presegle en milijon evrov. Poročilo so v nadaljevanju dodana še pojasnila k računovodskim izkazom in po opravljeni reviziji tudi revizorjevo poročilo in poročilo nadzornega odbora ZPM Maribor.

V Pojasnilih k računovodskim izkazom za leto 2022 so opisane in podrobno razložene posamezne pomembne finančne postavke in razčlenjeni prihodki in odhodki.

Planirali smo, da bi ZPM Maribor v letu 2022 dosegla 1.490.582 EUR odhodkov in prav toliko prihodkov. Realizirali smo 1.663.540 EUR prihodkov, 11,6 % več kot planirano. Realizirani odhodki znašajo 1.654.525,00 EUR, 11,1 % več od planiranih.

ZPM Maribor pa je ob koncu poslovnega leta zabeležila presežek prihodkov nad odhodki v višji 6.139,66 EUR, po obdavčitvi.

Željeni uravnovešeni rezultat, pozitivno »0«, smo tak nekoliko preseгли .

Morda je smiselna primerjava poslovnega leta s predhodnimi leti:

Tako prihodki, kot odhodki so se dvignili nad en milijon EUR, tako kot v vseh letih tega tisočletja, razen v letu 2020, ko prihodki niso presegli enega milijona.

Poslovni rezultati po posameznih letih so v zadnjih dveh desetletjih sicer nihali med nekaj 100 in nekaj 1000 EUR razlike med prihodki in odhodki. Odstopanja med planom in realizacijo prihodkov ali odhodkov za so se gibala med 0,5% do 5%.

Leto 2022 je prineslo več prihodkov, kot smo planirali, posledično tudi več odhodkov. V glavnem smo povišanje prihodkov dosegli na letovanjih in v povezavi z gostovanji šol v naravi v centru VIRC. Večje število uporabnikov pa je povišalo tudi stroške.

Covidne razmere predhodnih let 2020 in 2021 so prinesle težave v poslovanju. Poslovni dogodki v teh letih so nas prisilili, da še bolj prepoznavamo krizo, zato smo pričeli ukrepati že takoj v začetku leta 2022. Skrbno smo poslovali in poskušali obladovati predvsem stroške. S prirejanjem režimov ogrevanja smo predvsem v domicilnem centru DUM poskušali prihraniti pri ogrevalni energiji in pri elektriki. Zaradi napovedane krize, podražitve energentov, smo se odločili konec leta 2022 zapreti Doma Mlloša Zidanška Tudi pri programih, ki jih moramo izvesti zaradi podpisanih pogodb smo ravnali zelo preudarno, spet predvsem na strani stroškov.

Pri prijavih na razpise smo zmeraj previdni, da preveč ne trošimo prihrankov, tistih presežnih sredstev, ki smo jih ustvarjali dolga leta v centru VIRC. V letu 2022 je bilo veliko sredstev vloženih v VIRC, adaptacije so bile nujne in skrajno potrebne. Prihranke, ki sicer pomenijo likvidnost ali tudi lastna sredstva za financiranje oz. sofinanciranje izvedbe programov, smo namreč v minulih letih ustvarili tudi zato, ker nismo vlagali v potrebno sprotno vzdrževanje.

Investicijsko vzdrževanje in vzdrževanje smo v letu 2022 **morali nujno izvesti**. Že opisano je bil del vlaganj izvršen v sanacijo sanitarij dveh objektov VIRC in pripravo načrtov sanacije za zadnji spalni objekt. Sanirane so bile najnujnejše napake in odpravljene nevarnosti na DMZ in v DUM.

V kolikor nas ne **bi bremenila amortizacija**, ki jo seveda obračunavamo skladno z zakonom in standardi, bi v letu 2022 verjetno poslovali še z ugodnejšim rezultatom.

Za vzdrževanje likvidnosti in pokrivanje tekočih obveznosti je imela ZPM Maribor **dovolj sredstev**, posojil nismo najemali.

O uspehu ZPM Maribor pri prijavih na razpise in sklenjenih pogodbah za javna sredstva smo pisali že v Splošnem delu tega poročila. Bili smo uspešni, predvsem pri prijavih na razpise MOM in tudi na razpis ZZZS, kjer smo realizirali vse pripadajoče predloge za napotitev na zdravstvena letovanja.

Z donatorji, večinoma so se nam pridružili ob koncu leta 2022 smo zadovoljni, manj s sponzorji. Kriza let 2020 in 2021 se nadaljuje in izkazuje pri interesu sponzorjev.

Ob koncu leta 2022 smo izvedli tudi kampanjo za pridobivanje odstopljene dohodnine. Kampanje nismo mogli pričeti prej, saj nas je Vlada RS (kto tudi mnge druge NVO, ki so že v letu 2021 pridobile stausts delovanja v javnem interesu) zelo pozno uvrstila med upravičence za odstop donirane dohodnine. Verjamemo, da se bo odstopljena dohodnina davčnih zavezancev poznala med prihodki ZPM Maribor šele v letu 2023, zato bomo uspeh kampanje mesrili takrat.

Ugotavljamo, da **dolžnikov med pravnimi osebami nimamo**. Smo upnik nekaj manjših dolžnikov, (zaradi slabih socialnih situaciji družin in posameznikov). Dolžnike opominjamo, navadno dolgove

poravnajo pred naslednjo poletno sezono. Upamo, da tudi v bodoče ne bo potrebno izvajati drugih postopkov izterjatve.

ZPM Maribor **nima odprtih sporov** na sodišču, v mediaciji in tudi sicer ne. ZPM Maribor tudi ni upnik z zapadlimi obveznostmi v kakršnemkoli gospodarskem ali drugem poslu, vsaj vede ne. To pomeni, da so naši dolgovi sproti poravnani.

Ključni pogodbi, ki ju posebej izpostavimo tudi za 2022 sta bili podpisani med ZPM Maribor in MO Maribor. Ena, veljavna tudi v letu 2022, sistemsko določa sofinanciranje programov za posebnih socialnih programov v DUM (prosti čas mladih, v katerih je vključeno sofinanciranje ogrevanja stavbe DUM, deležev materialnih stroškov ter deleži plač in nekaterih stroškov delavcev ZPM, ki so izvajalci sofinanciranih programov in so vezani na domicilni center ZPM – Dom ustvarjalnosti mladih. Druga je triletna pogodba, za program Mladi za napredek Maribora, podpisana za 3 leta (do 2024). Obe opisani pogodbi pomenita stabilnost za izvajanje večine programov ZPM Maribor. S podpisanimi pogodbama nam **je bilo omogočeno**, da svoj trud v letu 2022 usmerimo v realizacijo programov. Kot partner naročniku oz. sofinancerju ob tako podpisanih dokumentnih lažje izpolnimo svoj del odgovornosti do uporabnikov, otrok, mladih oziroma družin z otroki.

Rezultat ZPM Maribor dosežen ob koncu leta 2022 nas lahko razveseli nekoliko. Okoliščine poslovnega uspeha so bile tokrat objektivne in posledica povečanega povpraševanja. Upamo, da se bo v letu 2023 čimprej umirila energetska kriza in inflacija popustila. Šele potem bo javno življenje bolj normalno, kot smo ga bili nekako navajeni do leta 2019.

Obseg poslovanja ZPM Maribor (tako prihodkov, kot odhodkov) je v letu 2022 **presegel** 1 milijon EUR. Zato je ZPM Maribor v skladu z Zakonom o družtvih zavezana k **finančni reviziji poslovanja za leto 2022**. Skladno s terminskim planom bo revizija izvedena predvidoma v mesecu maju, skupščina pa predvidoma junija, najkasneje avgusta 2023.

Maribor, 31.marec 2023

Podatke za pripravo osnutka poročila so pripravili sodelavke in sodelavci strokovne službe
ZPM Maribor:
Tadeja Dobaj, Kornelija Kaurin,
Marina Škrubej, Urša Žiger in Alenka Tršavec

Sekretar ZPM Maribor:

BOŽIDAR RAUŠL

Predsednica ZPM Maribor

NINA BABIČ

IZVLEČEK POJASNIL K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM 2022

I. UVOD

Zveza prijateljev mladine Maribor (ZPM Maribor) je zveza društev, ustanovljena na osnovi zakona o društvih. Temeljni cilj delovanja ZPM Maribor je kvaliteta življenja otrok, mladih in družine, varovanje in krepitev njihovega zdravja, uveljavljanje njihovih interesov in potreb ter zaščite njihovih pravic.

ZPM Maribor zagotavlja evidentiranje in prikazovanje podatkov o svojem **finančnem in materialnem poslovanju** na način in v obliki, ki je v skladu z **Zakonom o društvih (U.L. 64/11-uradno prečiščeno besedilo), računovodskim standardom za društva SRS 33, s temeljnim aktom ter v skladu z davčno zakonodajo**. V skladu z določili SRS 33.6 obravnava ZPM Maribor sredstva in obveznosti do virov sredstev ter stroške, odhodke in prihodke v skladu s splošnimi računovodskimi standardi (SRS 2016).

Ker so doseženi prihodki oz. odhodki v letu 2022 presegli 1 milijon EUR, mora ZPM Maribor svoje računovodske izkaze revidirati (27. člen Zakona o društvih), kar pomeni, da mora računovodske izkaze pred sprejetjem letnega poročila, poleg notranjega nadzora, revidirati tudi zunanji revizor. Revizija mora biti opravljena v 6 mesecih po koncu poslovnega leta.

Svoje knjigovodske evidence vodi po načelu **dvostavnega knjigovodstva** in od leta 2013 uporablja enotni kontni okvir in priporočeni enotni kontni načrt za družbe, zadruge, samostojni podjetniki, nepridobitne organizacije ter društva in invalidske organizacije, po novem organizacije zasebnega sektorja. Poslovne knjige vodi računalniško.

Pod pogoji, ki jih določa Zakon o društvih, opravlja ZPM Maribor tudi **pridobitno dejavnost**, in sicer kot dopolnilno dejavnost nepridobitni dejavnosti, ki skupaj predstavljata celotno storitev, hkrati pa tako zagotavlja tudi boljše izkoriščenost svojih osnovnih sredstev. Iz opravljanja pridobitne dejavnosti mora obračunati **davek od dohodkov pravnih oseb**. Davčni obračun sestavi v skladu z Zakonom od davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2). Za sestavo obračuna je pomemben Pravilnik o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti U.L. 109/07, dopolnjen leta 2009 (UL 68/09). Prihodke za potrebe davčne bilance ugotavlja ZPM Maribor kot razliko med vsemi prihodki in prihodki, ki se nanašajo na nepridobitno dejavnost, odhodke pa kot razliko med vsemi odhodki in odhodki, ki se nanašajo na nepridobitno dejavnost.

ZPM Maribor presega mejno vrednost obdavčljivega prometa zato je identificirana za obračunavanje (trimesečni obračun) **davka na dodano vrednost** in ga obračunava v vseh primerih, ki so določeni z Zakonom o davku na dodano vrednost ter vodi predpisane evidence. DDV si odbija le deloma, zato konec leta sestavi dokončni obračun odbitka DDV.

ZPM Maribor je vpisana v **vpisnik prostovoljskih organizacij** in mora sestaviti poročilo o prostovoljstvu na dan 31.12.2022 ter ga oddati na AJPES skupaj s podatki iz letnega poročila za namene državne statistike.

Finančno poslovanje izvaja ZPM Maribor preko transakcijskega računa odprtega pri NKB Maribor številka SI056 0451 5000 0405 095. Blagajniško poslovanje izvaja na sedežu društva.

ZPM Maribor je ob koncu obračunskega obdobja, po stanju na dan 31.12.2022, opravila tudi **popis sredstev in obveznosti do njihovih virov** ter tako zagotovila podatke o dejanskem stanju svojega premoženja. Komisije ob popisu niso ugotovile viškov in mankov. Zaradi dotrajanosti nekaterih osnovnih sredstev in drobnega inventarja, so komisije predlagale, da se odpišejo in izločijo iz uporabe.

Letno poročilo obsega:

- ❖ bilanco stanja
- ❖ izkaz poslovnega izida
- ❖ prilogo k izkazu poslovnega izida
- ❖ pojasnila k računovodskim izkazom
- ❖ poročilo o poslovanju
- ❖ revizorjevo oceno

Za potrebe statistike mora ZPM Maribor predložiti Agenciji za javnopravne evidence in storitve bilanco stanja in izkaz poslovnega izida do 31. marca 2023. Pojasnila k računovodskim izkazom in poročilo o poslovanju z revizorjevo oceno pa najkasneje do 31. avgusta 2023. Obračun davka od dohodkov pravnih oseb mora Zveza predložiti davčnemu organu do konca marca 2023.

II. PODATKI IZ BILANCE STANJA

Bilanca stanja izkazuje stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev na dan 31.12. 2022. Postavke v bilanci stanja prikazujejo stanje v poslovnih knjigah in so seštevek vknjižb, ki so izdelane na osnovi knjigovodskih listin. Prikazano je stanje tekočega in predhodnega leta.

SREDSTVA

- 1. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve** – zajemajo knjigovodsko vrednost računalniških programov. Vrednotijo se po modelu nabavne vrednosti, ki se zmanjšuje za amortizacijski popravek vrednosti. Knjigovodska vrednost je razlika med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti in znaša **4.528,15 EUR**.
- 2. Opredmetena osnovna sredstva** – postavka zajema knjigovodsko vrednost opredmetenih osnovnih sredstev, nepremičnin in drobnega inventarja na dan 31.12.2022. Je razlika med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti. Osnovna sredstva vrednotimo po nabavni vrednosti, ki je dokumentirana nakupna cena, povečana za dokumentirane neposredne stroške, potrebne za njihovo usposobitev za uporabo. Sem spadajo zemljišča, zgradbe, oprema, drobni inventar in vlaganja v opredmetena osnovna sredstva v tuji lasti. Nabavna vrednost se zmanjšuje z letnimi popravki, ugotovljenimi na podlagi amortizacijskih stopenj, ki ne presegajo stopenj iz Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb. Uporabljena je metoda enakomernega časovnega amortiziranja. Zemljišča se ne amortizirajo. Za drobni inventar uporabljamo 100 % odpis. V letu 2022 je ZPM pridobila za 2.010,40 EUR **opredmetenih osnovnih sredstev in drobnega inventarja**, ki se uvršča med opredmetena osnovna sredstva ne glede na vrednost, ker je njegova življenjska doba daljša od enega leta. Viri za nabavo so bila lastna sredstva in donacije. Tako ugotovljena **knjigovodska vrednost opredmetenih osnovnih sredstev je 344.753,37 EUR**.
- 3. Naložbene nepremičnine** so namenjene dajanju v najem. Izkazujejo knjigovodsko vrednost na dan bilance stanja, ki je razlika med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti in znaša **1.385.972,59 EUR**. Vključuje vrednost zemljišča 663.217,03 EUR in zgradbe VIRC v Poreču 722.755,56 EUR. Vrednotene so po modelu nabavne vrednosti in se amortizirajo (razen zemljišč).
- 4. Dolgoročne finančne naložbe** – so naložbe v lastniški delež firme Virc d.o.o. Poreč. Ta naložba se je v letu 2022 povišala zaradi dokapitalizacije v višini 196.248,66 EUR. Naložbe so merjene po nabavni vrednosti. Skupna vrednost znaša **198.741,58 EUR**.
- 5. Dolgoročna posojila** – je posojilo dano podjetju VIRC d.o.o. v višini **300.000,00 EUR** za obdobje vračila 5 let.
- 6. Zaloge** – zajemajo zaloge materiala in trgovskega blaga v znesku **346,53 EUR**. Vrednotijo se po nabavnih cenah. Zaloge proizvodov v lastnem skladišču znašajo **2.532,19 EUR** in so vrednotene po pošteni vrednosti. Zmanjševanje količin (poraba, prodaja) zalog je ovrednotena po povprečnih cenah.
- 7. Kratkoročne poslovne terjatve 62.160,53 EUR** – zajemajo vrednost kratkoročnih terjatev do kupcev iz naslova prodaje storitev na podlagi izdanih verodostojnih listin, ter druge kratkoročne terjatve do državnih in drugih institucij. Kratkoročne terjatve do kupcev v državi znašajo 18.783,80 EUR in bodo plačane v letu 2023. Oslabili smo terjatve iz l. 2019 v višini 548,52 EUR, terjatve iz leta 2020 v višini 369,80 EUR. V tej postavki so zajete še druge terjatve za odbitni DDV in terjatve do državnih in drugih institucij v vrednosti 43.376,73 EUR.
- 8. Denarna sredstva** – izkazujejo zneske denarnih sredstev na računu pri banki 738.028,03 EUR, gotovino v blagajni 217,71 EUR, skupaj **738.245,74 EUR**. Zneski so usklajeni z bančnim izpiskom, blagajniškim dnevnikom in popisnim listom.
- 9. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve**, gre za prihodke, za katere še ne terjamo kupce. Saldo konec leta je **95,74**.

Seštevek sredstev – aktive znaša 3.037.376,42 EUR.

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

- 10. Društveni sklad** – zajema ustanovitveno vlogo 3.110.972,00 EUR, nepokrit čisti presežek odhodkov preteklih let 233.093,61 EUR in presežek prihodkov tekočega leta 6.139,66 EUR. Sklad skupaj znaša **2.884.018,05 EUR**.
- 11. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve v višini 67.040,01 EUR** - s 1. januarjem 2007 je bil odpravljen sklad osnovnih sredstev, ter za znesek neodpisane nabavne vrednosti teh sredstev izkazane dolgoročne pasivne časovne razmejitve. Porabljajo se skladno z obračunano amortizacijo 18.262,98 EUR. Sem se uvrščajo tudi donacije z ročnostjo več kot eno leto 48.777,03 EUR.
- 12. Dolgoročne poslovne obveznosti 261,36 EUR**
- 13. Kratkoročne poslovne obveznosti – 73.182,12 EUR** zajemajo obveznosti do dobaviteljev, ki zapadejo v plačilo v naslednjem obračunskem obdobju. Vrednotijo se z zneski, ki jih na podlagi verodostojnih listin ZPM Maribor dolguje upnikom. Obveznosti so usklajene in so poravnane v roku zapadlosti. Saldo kratkoročnih obveznosti do dobaviteljev na dan 31.12.2022 znaša 26.767,41 EUR in so bile poravnane v mesecu januarju 2023.
Ta postavka vključuje še obveznosti za prejete kratkoročne predujme, obveznosti iz razmerja do zaposlenih, obveznosti do državnih institucij (obračunani DDV, davčni odtegljaj, davek od dohodkov), obveznosti za pogodbeno dela, skupaj 46.414,71 EUR.
- 14. Kratkoročne pasivne časovne razmejitve** – zajemajo zneske prenesenih, še ne porabljenih namenskih donacij in prostovoljnih prispevkov fizičnih in pravnih oseb za kritje stroškov letovanja otrok iz socialno ogroženih družin, za projekt Omogočimo sanje za nadarjene otroke. Skupna višina teh sredstev je **12.874,88 EUR**.

Seštevek obveznosti do virov sredstev – pasive znaša 3.037.376,42 EUR.

III. PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

Izkaz poslovnega izida prikazuje postavke prihodkov in odhodkov ter poslovnih izidov za leti 2022 in 2021.

PRIHODKI

Prihodki se pripoznajo v obračunskem obdobju, na katero se nanašajo oziroma v katerem so prejeti. V letu 2022 znašajo prihodki skupaj **1.663.540,55 EUR**, kar je 16,5 % več kot leta 2021 in 11,6 % več kot je bilo planirano za leto 2022.

Pregled prihodkov po virih v letu 2022 v primerjavi s planom 2022 in letom 2021

Zap. št.	N A Z I V	ZNESEK 2021	PLAN 2022	ZNESEK 2022	INDEKS 2022/2021	INDEKS 2022/PLAN
I.	PRIHODKI	1.427.571,79	1.490.582,00	1.663.540,55	116,5	111,6
A.	POSLOVNI PRIHODKI	1.423.671,97	1.487.082,00	1.658.546,86	116,5	111,5
1.	Prihodki od prodaje storitev	425.097,63	503.354,00	583.893,79	137,4	116,0
2.	Dotacije iz proračunskih in drugih javnih sr.	726.799,26	771.228,00	821.058,40	113,0	106,5
	Dotacije mestne občine Maribor	402.864,93	444.523,00	472.235,23	117,2	106,2
	Dotacije drugih občin	113.641,80	119.200,00	118.473,02	104,3	99,4
	Dotacije zavoda za zdravstveno zavarovanje	134.406,80	155.815,00	158.648,00	118,0	101,8
	Dotacije zavoda za zaposlovanje	39.154,28	46.280,00	57.002,43	145,6	123,2
	Dotacije ministrstev in drugih	36.731,45	5.410,00	14.699,72	40,0	271,7
3.	Donacije drugih pravnih in fizičnih oseb	65.205,81	49.000,00	49.949,33	76,6	101,9
4.	Prihodki od prodaje trgovskega blaga	572,38	500,00	597,11	104,3	119,4
5.	Prihodki od najemnin	173.352,84	158.000,00	197.342,90	113,8	124,9
6.	Drugi prihodki	32.644,05	5.000,00	5.705,33	17,5	114,1
B.	FINANČNI PRIHODKI	1.139,42	3.500,00	4.550,75	399,4	130,0
C.	OSTALI PRIHODKI	2.760,40		442,94	16,0	

A. Poslovni prihodki - prihodki od dejavnosti predstavljajo 99,7 % (1.658.546,86 EUR) skupno ustvarjenih prihodkov. V primerjavi z letom 2021 so višji za 16,5 % in višji za 11,5% višji od planiranih.

Med poslovne prihodke štejemo:

❖ prihodke od prodaje storitev, trgovskega blaga (584.490,90 EUR)

V primerjavi z letom 2021 so višji za 37,3 % in za 16,0 % višji od planiranih. Ti prihodki so prihodki od prodaje penzijskih storitev šolam v naravi in drugim skupinam na letovanjih ob morju in na Pohorju, prihodki od plačil razlike do polne cene regresiranega ali zdravstvenega letovanja otrok, prihodki od točilnice, prihodki za oglaševalske storitve in drugi prihodki od storitev kot so obiski dedka Mraza, organizacija praznovanja rojstnih dni.

❖ dotacije iz proračunskih in drugih javnih sredstev (821.058,40 EUR)

To so sredstva, ki so namensko pridobljena iz proračuna države, lokalne skupnosti in druga javna sredstva za izvajanje dejavnosti ZPM Maribor, za pokrivanje poslovnih odhodkov v obračunskem obdobju.

V primerjavi z letom 2021 so višja za 13,0 %, in za 6,5 % višji od planiranih sredstev. Namen porabe teh sredstev je določen v pogodbah o izvajanju programov.

Dotacije od MO Maribor so

- sredstva namenjena izvajanju posameznih programov in projektov s področja sociale, kulture, izobraževanja in varstva okolja;
- sredstva za delež plač udeležencev projektov javnih del
- sredstva za regresirano letovanje otrok iz socialno šibkih družin (VIRC, DMZ)

Dotacije drugih občin so

- sredstva za regresirano letovanje otrok iz socialno šibkih družin v teh občinah
- sredstva za materialne stroške za nekatere programe (Bralna značka, Otroški parlament)

Dotacije od Zavoda za zdravstveno zavarovanje RS so pridobljene na javnem razpisu Zavoda in so namenjene letovanju otrok z zdravstveno indikacijo iz celotne podravske regije. Otroci letujejo v naših domovih na Pohorju in v Poreču.

Dotacije od Zavoda za zaposlovanje RS so sredstva pridobljena za zaposlitev sodelavke preko projekta Zaposli.me in sredstva pridobljena na javnem razpisu za izvajanje projektov javnih del, namenjena pa so izplačilu plač in drugih stroškov dela udeležencem javnih del, njihovem usposabljanju in zdravniškimi pregledom. Višina teh sredstev niha glede na število odobrenih projektov javnih del.

Dotacije od ministrstev in drugih – so nakazila Zveze prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) za kritje stroškov letovanja otrok s posebnimi potrebami, ki jih je pridobila od FIHO, dotacija Univerze Maribor za partnerstvo v projektu SETCOM.

❖ donacije drugih pravnih in fizičnih oseb (49.949,33 EUR)

V primerjavi s predhodnim letom je masa teh sredstev nižja za 23,4%, zajema pa sredstva, ki so jih donirale fizične in pravne osebe. Ta sredstva so namenjena dvigu kvalitete programov, ki so brezplačni. S pomočjo donacije Pomežnik v višini 31.657,40 EUR je bilo omogočeno letovanje otrokom iz socialno ogroženih družin.

❖ drugi prihodki od dejavnosti (203.048,23 EUR)

V tej postavki so izkazani prihodki od najemnin iz naložbenih nepremičnin, prihodki za pokrivanje stroškov uporabe prostorov DUM drugih društev in fizičnih oseb, katerim ZPM odstopa prostore v souporabo. Ti so bili v letu 2022 višji za 13,8%.

B. Finančni prihodki – 4.550,75 EUR zajemajo v obračunskem obdobju prejete obresti za dana posojila,, pozitivne tečajne razlike. Ugotavljajo se v skladu s sklenjenimi pogodbami in veljavnimi predpisi.

C. Drugi prihodki (442,94 EUR) vključujejo prihodke od zadržanih deležev pri odjavi letovanja in razne občasne prihodke.

Delež vseh prihodkov po virih financiranja za leto 2018,2019,2020,2021 in 2022

Zap.št.	VIR FINANCIRANJA	2018 %	2019 %	2020 %	2021 %	2022 %
1.	Dotacije mestne občine Maribor	27,6	28,2	37,7	28,20	28,39
2.	Dotacije drugih občin	7,5	6,9	7,2	7,96	7,13
3.	Dotacije zavoda za zdravstveno zavarovanje	5,9	6,0	1,0	9,43	9,54
4.	Dotacije zavoda za zaposlovanje	4,6	2,5	3,6	2,74	3,43
5.	Dotacije ministrstev in drugih	2,4	2,9	4,8	2,57	0,89
6.	Donacije drugih pravnih in fizičnih oseb	4,3	5,3	3,6	4,57	3,01
7.	Prihodki od prodaje storitev,najemnin in trg. blaga	47,4	48,0	41,9	44,26	47,29
8.	Finančni prihodki	0,1	0,1	0,1	0,08	0,28
9.	Drugi prihodki	0,2	0,1	0,1	0,19	0,04
	Skupaj	100,00	100,0	100,0	100,0	100,0

ODHODKI

Odhodki obračunskega obdobja znašajo **1.654.525,01 EUR**. So za 14,3 % višji kot leta 2020 in za 4,7 % višji kot po planu.

Zap. št.	N A Z I V	ZNESEK 2021	PLAN 2022	ZNESEK 2022	INDEKS 2022/2021	INDEKS 202/PLAN
II.	ODHODKI	1.447.360,58	1.490.582,00	1.654.525,01	114,3	111,0
A.	STROŠKI MATERIALA	47.413,41	57.150,00	67.347,70	142,0	117,8
	Material in pomožni material	27.339,44	39.400,00	44.538,32	162,9	113,0
	Stroški energije	7.950,88	7.600,00	10.404,49	130,9	136,9
	Nadom.deli OS in odpisi DI	6.013,57	2.400,00	3.739,75	62,2	155,8
	Stroški pisar.materiala in strok.literature	6.109,52	7.750,00	8.665,14	141,8	111,8
B.	STROŠKI STORITEV	889.585,15	904.300,00	1.034.033,28	116,2	114,3
	Stroški storitev pri opravljanju storitev	638.386,84	659.300,00	751.119,85	117,7	113,9
	Stroški transportnih storitev	43.280,93	40.800,00	45.603,66	105,4	111,8
	Stroški storitev v zvezi z vzdrževanjem	19.967,88	20.100,00	22.864,65	114,5	113,8
	Povračila stroškov zaposlencem	2.963,06	1.650,00	2.631,30	88,8	159,5
	Stroški plačilnega prometa in zavarovalnih premij	24.764,36	25.200,00	26.848,87	108,4	106,5
	Stroški intelektualnih storitev	25.212,57	29.500,00	33.043,99	131,1	112,0
	Stroški reklame in reprezentance	4.500,57	6.050,00	7.696,41	171,0	127,2
	Storitve fizičnih oseb z dajatvami	121.577,94	110.100,00	131.355,90	108,0	119,3
	Stroški drugih storitev	8.931,00	11.600,00	12.868,65	144,1	110,9
C.	AMORTIZACIJA	74.457,53	73.900,00	75.016,06	100,8	101,5
D.	STROŠKI DELA	378.032,27	404.300,00	416.674,92	110,2	103,1
	Bruto plače in nadomestila zaposlencev	277.623,10	297.000,00	303.450,87	109,3	102,2
	Prispevki delodajalca	44.657,19	45.300,00	47.918,53	107,3	105,8
	Drugi stroški dela	55.751,98	62.000,00	65.305,52	117,1	105,3
E.	DRUGI STROŠKI	57.233,46	48.082,00	58.416,29	102,1	121,5
	Dajatve, neodvisne od str.dela	5.777,86	4.800,00	6.197,82	107,3	129,1
	Dotacije drugim pravnim osebam	13.626,90	10.200,00	11.107,40	81,5	108,9
	Ostali stroški	37.828,70	33.082,00	41.111,07	108,7	124,3
F.	POSLOVNI ODHODKI	379,42	1.150,00	1.336,01	352,1	116,2
G.	FINANČNI ODHODKI	44,13	1.700,00	1.700,75	3.854,0	100,0
H.	OSTALI ODHODKI	215,21				

A. Odhodki iz dejavnosti predstavljajo 99,9 % (1.652.824,26 EUR) doseženih odhodkov. V primerjavi z letom 2021 so za 14,20 % višji.

Odhodke iz dejavnosti sestavljajo:

❖ stroški materiala (67.347,70 EUR)

Med stroške materiala spadajo stroški materiala, porabljenega pri ustvarjanju storitev (porabljena živila, gorivo, plin za ogrevanje, čistilna sredstva, zdravstveni material, porabljeno trgovsko blago), stroški energije, stroški nadomestnih delov in materiala za vzdrževanje, stroški drobnega inventarja, stroški pisarniškega materiala in strokovne literature ter raznega materiala za izvedbo delavnic v posameznih programih. V glavnem je to material, ki ob nakupu obremeni neposredno stroške materiala, preko zmanjšanja zaloga pa se obremenijo stroški živil in trgovskega blaga.

❖ stroški storitev (1.034.033,28 EUR)

Stroški storitev predstavljajo največji delež skupnih odhodkov. Zajemajo vrednosti storitev, ki so jih v obračunskem letu opravile druge pravne in fizične osebe. Pripoznajo se v obračunskem obdobju, na katerega se nanašajo in se ugotovijo v zneskih, ki jih zaračunajo dobavitelji storitev.

Največji delež stroškov storitev so stroški penzijskih storitev firme VIRC d.o.o., ki je v 100% lasti ZPM Maribor in sodelujeta na osnovi sklenjene alotmanske pogodbe. Sledijo plačila storitev in nadomestila-povračila stroškov za

prostovoljsko delo fizičnih oseb skupaj z dajatvami (avtorske in podjemne pogodbe, sejnine, delo študenta, nagrade in povračila stroškov prostovoljcem v dejavnostih Zveze), transportne storitve (avtobusni prevozi, prevozi opreme), storitve v zvezi z rednim vzdrževanjem (razna popravila, vzdrževanje računalniške opreme in programov) ter druge storitve vezane na izvedbo posameznih programov.

❖ stroški dela (416.674,92 EUR)

Znesek stroškov dela ugotavlja ZPM Maribor v skladu z zakonskimi predpisi ter notranjimi akti. Pripoznajo se v obračunskem obdobju, na katero se nanašajo. Zajemajo bruto plače in nadomestila plač, prispevke v breme društva ter druge stroške dela (prejemki za prehrano, prevoz) redno zaposlenih.

V postavki stroški dela javnih del so zajete plače in nadomestila plač, stroški prehrane in prevoza oseb, ki so na osnovi posebne pogodbe vključeni v projekte javnih del.

❖ odpisi vrednosti (75.016,06 EUR)

Ti stroški zajemajo zneske amortizacije t.j. popravkov vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev v obračunskem obdobju, ter stroške amortizacije naložbenih nepremičnin. Amortizacija je obračunana posamično, po stopnjah, ki ne presegajo stopenj, določenih v Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb. Amortizacijske stroške ne bremeni tisti del popravkov vrednosti, ki se nanaša na sredstva, za katerih sedanja vrednost je izkazana na kontih dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev (Pojasnilo 1 k SRS 33 2007).

V tej postavki je tudi sedanja vrednost odpisanih osnovnih sredstev, vrednost odpisanega blaga in terjatev, ter vrednost oslabitve poslovnih terjatev.

Ker v letu 2022 ni bilo večjih novih nabav, ostaja višina teh stroškov na nivoju leta 2021.

❖ drugi poslovni odhodki (59.752,30 EUR)

V tej skupini so izkazani nekateri odhodki v zvezi z izvedbo programov, ki niso uvrščeni med druge vrste odhodkov, a se nanašajo na dejavnost ZPM Maribor 41.111,07 EUR (knjige in nagrade v programih Bralne značke in MNM, malice in pogostitve za udeležence programov, majice za prostovoljce, vstopnine, vozovnice, stroški za popestritev letovanja otrok ipd.), nekatere dajatve, ki niso odvisne od stroškov dela 6.197,82 EUR (upravne, sodne, turistične takse, rezervni sklad, stavbno zemljišče) in dotacije drugim pravnim osebam – dotacije šolam na osnovi pogodb o programskem sodelovanju pri programu Mladi za napredek Maribora (11.107,40 EUR). Poraba trgovskega blaga in odpisi 1.336,01 EUR

B. Finančni odhodki (1.700,75 EUR) – izkazujejo negativne tečajne razlike.

Davek od dohodkov pravnih oseb

ZPM Maribor spada med davčne zavezanke po 9. členu ZDDPO-2, mora pa obračunati in plačati davek od dohodkov iz opravljanja pridobitne dejavnosti. V skladu s 27. členom ZDDPO-2 so pri določanju davčne osnove izvzeti prihodki in odhodki nepridobitne dejavnosti. Kaj se davčno šteje za pridobitno oziroma nepridobitno dejavnost, določa pravilnik o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti.

Prihodki od prodaje storitev in trgovskega blaga, prihodki od najemnin, finančni prihodki in drugi prihodki so prihodki od pridobitne dejavnosti. Skupaj znašajo 792.532,82 EUR in so 24,70 % višji kot leta 2021. Njihov delež v vseh prihodkih je 47,64 %. Razlika so prihodki nepridobitne dejavnosti, ki znašajo 871.007,73 EUR in so v primerjavi z letom 2021 za 9,98 % višji.

Odhodki od pridobitne dejavnosti so ugotovljeni na osnovi deleža, ki je izračunan kot razmerje med prihodki, doseženimi z opravljanjem pridobitne dejavnosti, in prihodki, doseženimi z opravljanjem nepridobitne dejavnosti po posameznih centrih delovanja ZPM Maribor. Odhodki iz pridobitne dejavnosti znašajo 755.863,00 EUR in so za 20,30 % višji kot leta 2021. Njihov delež v vseh odhodkih znaša 43,41 %.

Zap. št.	NAZIV	2021	2022	INDEKS 2022/2021
I.	PRIHODKI od pridobitne dejavnosti	635.566,72	792.532,82	124,70
II.	ODHODKI od pridobitne dejavnosti	628.293,01	755.863,00	120,30

Obračun davka od dohodkov pravnih oseb za leto 2022 izkazuje davčno osnovo v višini 40.908,63 EUR. Zakonsko določene olajšave znižujejo davčno osnovo na znesek 15.136,19 , tako da je obveznost za plačilo davka 2.875,88 EUR.

POSLOVNI IZID

Poslovni izid izraža uspešnost poslovanja v obračunskem obdobju. Ugotovi se kot presežek prihodkov nad odhodki, kadar so prihodki višji od odhodkov ali kot presežek odhodkov nad prihodki, kadar so višji odhodki.

Zveza prijateljev mladine Maribor ustvarja prihodke in odhodke v treh centrih:

1. Vzgojno izobraževalni center Poreč je ustvaril 69,26 % vseh prihodkov in 62,52 % vseh odhodkov; ustvarjen **presežek prihodkov** nad odhodki **znaša 117.630,73 EUR**.

2. Dom Miloša Zidanška na Pohorju je ustvaril 5,65 % vseh prihodkov in 8,66 % vseh odhodkov; ustvarjen **presežek odhodkov** nad prihodki **znaša 49.208,99 EUR**.

3. Dom ustvarjalnosti mladih s programi je ustvaril 25,09 % vseh prihodkov in 28,82 % vseh odhodkov; **presežek odhodkov** nad prihodki **znaša 59.406,20 EUR** .

Zveza prijateljev mladine Maribor je v obračunskem letu 2022 ustvarila presežek prihodkov nad odhodki ki v višini 9.015,54 EUR. Presežek prihodkov znižuje obveznost za davek od dohodkov iz deleža pridobitne dejavnosti v višini 2.875,88 EUR. Čisti presežek prihodkov nad odhodki znaša 6.139,66 EUR.

Povprečno število zaposlenih, na podlagi delovnih ur, zanaša 14,93. V to so vključeni redno zaposleni in zaposleni v projektih javnih del.

Datum: 07.03.2023

Računovodkinja ZPM Maribor:

Alenka Tršavec

